

b Délibáb

30
Fillér

Gombaszögi Frida

II. évfolyam 4. szám
Budapest 1926. november 3.
Megjelenik minden szombat

HASZNOS ÉS SZÓRAKOZTATÓ KÖNYVEK

Legjobb szegedi SZAKÁCSKÖNYV

326 oldalon, nyolcszáz recept. Ára bérmentve
3 pengő 40 fillér

RADIÓ- TELEFON

című könyv 160 oldal terjedelemben, bekötve, nagy tömeg pompás képpel tarkítva. Ha egy második gimnazista elolvassa ezt a könyvet, meg tudja csinálni a maga rádióját. A mű ára bérmentve 90 fillér

SVEN HEDIN:

A REJTELMES INDIA FELÉ

India teljes leírása 2 nagy kötetben. Ára díszkötésben 12 pengő 80 fillér bérmentve

EDMONDO DE AMICIS:

A SZIV

2 kötetben. Egy iskolásfiú naplója. Ára bérmentve 3 pengő 50 fillér

KÖNYVEK KÖNYVE

LEWIS WALLACE

BEN-HUR

Ára díszkötésben
2 pengő és 20 fillér
bérmentve

Készítsünk rádiót!

Rádiókönyv

pompás címlappal, 45 ábrával. Ez a kis könyv több mint 100 oldalon magyarázza a rádió készítését. Ezt a pompás művet dr. Lorenz János európai hírvádiókapacitás írta, olyan érthetően és világosan, hogy a gyermek is el tudja készíteni a rádiót. Az izléses kötet ára bérmentve 90 fillér

SÁNDOR MÁTYÁS

Verne Gyula híres regénye 2 kötetben. Ára bérmentve díszkötésben 4 pengő 50 fillér

A TÁBORNOK MINT KÉM

Baden Powel lovag, angol altábornagy vallomása

A végtelenül érdekfeszítő könyvet, mely az angol altábornagy kémkedéseit ismerteti, számos kitűnő rajz élénkíti. Ára bérmentve 1 pengő 20 fillér

Dr. Prém József:

IDEGEN SZAVAK SZÓTARA

A nagyközönség számára. Ára bérmentve 1 pengő 20 pengő

A HASBESZÉLÉS TITKA

Írta: Rónal Viktor

Ára bérmentve 90 fillér. Az összeg előzetes beküldése mellett

Szenes ember nyolcvan tréfája

Írta: SZENES BÉLA

Ára bérmentve 90 fillér. Az összeg előzetes beküldése mellett

Az itt felsorolt művek kaphatók a Délibáb kiadóhivatalában, Budapest, VII. ker., Dohány uca 12 alatt és minden könyvkereskedésben. Utánvételes küldésnél 40 fillérrel drágább!

Jazz-énekes

A Rabinovitz kántoresaládban tradíció a kántorság. Egy Rabinovitz-fiú nem is lehet más, csak kántor, ezt követeli a szent hagyomány. Így szállott ez a pozíció apáról-fiúra már sok dinasztian át, amíg a fiatal Jackson (Rátkay Márton) megtört a tradíció varázsa. Jack nem akar templomi énekes lenni, inkább megszökik a

szülei háztól már tizenhat éves korában.

Tíz évig nem hallanak semmit a fiatal Jackról, aki ezalatt az idő alatt sokat csavargott ugyan, de utóbb mégis csak fölvergődött valahogy. Külvárosi mozgókbán, varietékben énekelt és táncolt, egyre jobban ment a sora, mind több és több pénzt kere-

sett a jazzmuzsikával és jazzénekekkel, olyan mesterséggel tehát, amely halálos bűn és árulás volt a bigott Rabinovitz-családban.

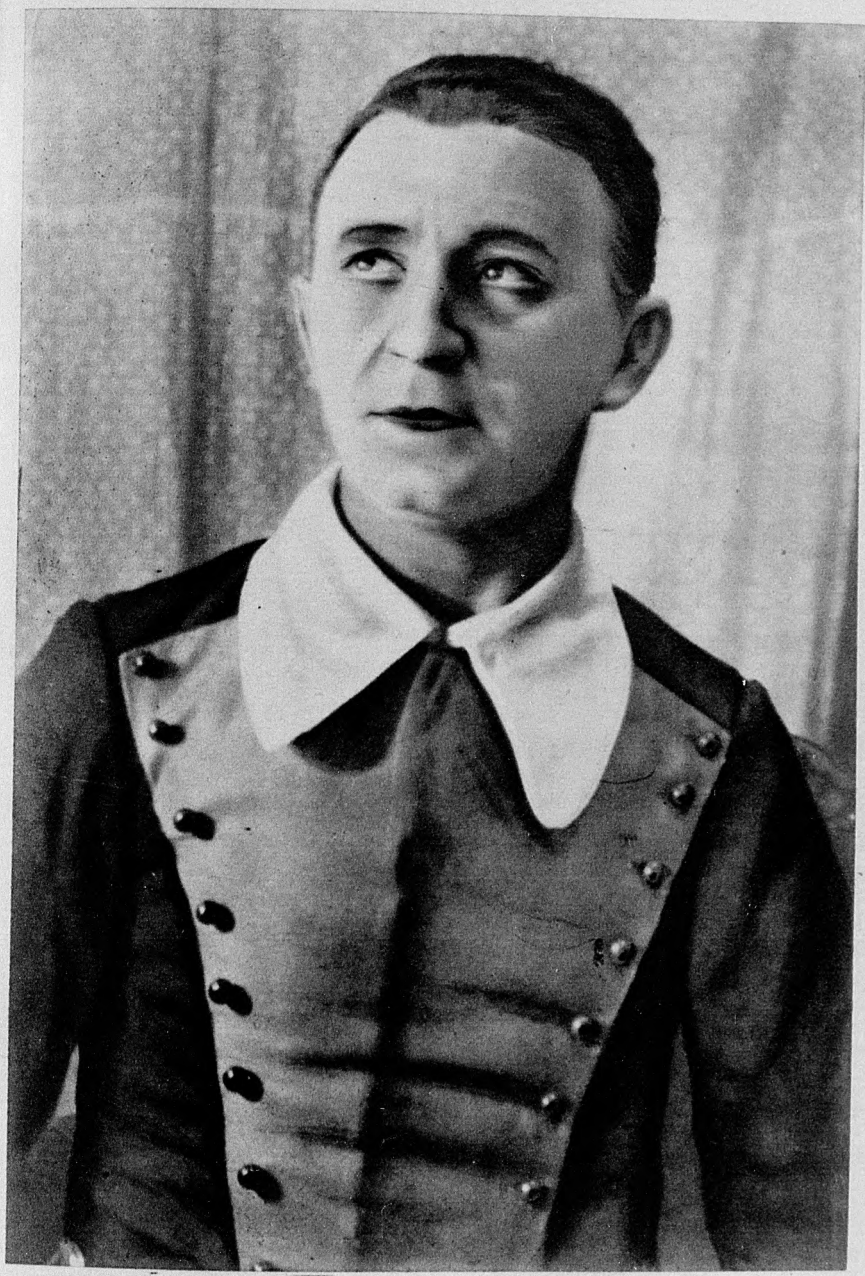
A fiatal Jacknek szerencsecsillaga akkor ragyogott csak föl igazán, amikor egy ízben meglátta őt Mary Dale (Tóth Böske), a híres színésznő. Mary Dale el volt ragadtatva Jack hangjától és képességeitől, a végetekig exponálta magát a színház direktoránál, amelynek tagja volt, Jack szerződttetése érdekében. Sikerült is nyélbeütni a szerződést, Jackot mint sztárt szerződttették a színházhoz s már első fellépésének időpontját is meghatározták.

A fellépés előtt közvetlenül Jack most már boldogan és büszkén rohant haza szüleihez, akik elveszettnek hitték őt. Fjű és anya találkozására megrázó. Az anya nem akar hinni a szemeinek, amikor meglátja, hogy elveszettnek

Salamon Béla
Magyar Színház — Jazzénekes (Harsányi felv.)

éves ko-
mmit a
dó alatt
utóbb
gy. Kül-
en éne-
ment a
zt kere-
muzsiká-
nekkel,
erséggel
y halá-
árulás
t Rabi-
ban.
acknek
aga ak-
t csak
amikor
eglátta
e (Tóth
res szí-
Dale
dtatva
ól és
a vég-
onálta
ház di-
amely-
, Jack
érde-
ült is
szer-
mint
tették
s már
sének
meg-

Rátkai Márton
Magyar Színház — Jazzénekes (Harsányi felv.)

előtt
Jack
logan
bant
akik
itték
a ta-
rázó.
akar
nek,
átja,
tnek

Vágó Béla

Magyar Színház — Jazzénekes (Harsányi f.)

hitt fia ül szemben vele. De a fiú is esodálkozik a változásokon.

És ekkor belép az apa (Hegedüs Gyula). Nem örül annak, hogy viszontlátja a fiát. Fel van háborodva a förtelmes muzsika hallatára, amely szerinte nem egyéb, mint beszennyezése a vallásos énekeknek. A fiú védelmére kél a jazznek, amely szerinte a jelen és a jövő zenéje s amely maga Amerika... De az apa gyűlölettel fordul el a zenétől és ezzel együtt fiától. A fiúnak — a jazz-énekesnek — nincs többé helye a hithű kántor házában.

A második felvonás a Foulton Színházban játszódik le és pedig két részben. Az első rész a színpadon, próba közben. Itt megtudjuk azt is, hogy Jackot és a színésznőt kölcsönös szerelem fűzi egymáshoz.

Jack rendkívül izgatott. Életének legnagyobb napja van, alig pár órával a fellépés előtt. És ekkor megjelenik előtte Judelom (Salamon Béla), a Rabinovitz-család barátja, jelenti, hogy az öreg kántor megbetegedett, újév előestéje van, nincs aki a legszentebb imát, a Kol Nidret énekelje, felkéri Jackot, hogy ő énekeljen. Jack kétségbeesetten kéri Judelomtól, hogy álljanak el ettől a tervtől, hiszen lehetetlen neki most lemondani az előadást, egész élete munkája és sikere forog most kockán...

A második felvonás második része Jack öltözőjében játszódik le. Jack néger jazz-énekesnek van kimaszki-

rozva. Így látja meg őt édesanyja, aki szintén megkérni jött, hogy énekeljen az apjáért. Az édesanya kértelésének nem tud ellentállani Jack. Szörnyű dilemmában van. Nem tudja mitévő legyen. Közben a jelenésének ideje következik. Végül is a végsőkig fel-fokozott idegizgalmában kirohan a színpadra azzal a kiáltással, hogy minden úgy fog történni, ahogy hozzátartozói akarják.

A harmadik felvonásban újra a kántor lakásán vagyunk. Jack ott hagyta az előadást az első felvonás után. Hazamegy, mert énekelni akarja a szent éneket. Hiába megy utána a direktor, hiába szerelmese, a színésznő, Jack nem akar már többé tudni semmiről, sem szerelemről, sem gazdagságról, sem hírnévről... fölveszi a szent énekhez szükséges kegyszereket és elmegy a templomba énekelni...

Az originális főszerepben Rátkay valóban originális volt. Hegedüs Gyula a kántor és Fáy Szeréna az anya szerepében nagy drámai erővel játszottak. Salamon Béla az új környezetben is kitűnő volt, mint ahogy méltán rászolgáltak az elismerésre Tóth Böske, Stella, Táray, Jávor, Dávid, Vágó és Körmeny.

Az újdonság, amelyet Vágó Béla jól rendezett és Lakatos László igen szépen fordított, kétségtelenül sikerre számíthat. A főpróba közönségére mély benyomást tett.

Táray Ferenc

Magyar Színház — Jazzénekes (Harsányi f.)

anya, aki
énekeljen
lelésének
Szörnyű
a mitévő
ek ideje
őkig fel-
rohan a
al, hogy
gy hozzá-

újra a
ack ott-
felvonás
ni akarja
utána a
zínészno,
é tudni
em gaz-
fölvessi
egyszere-
celni...

Rátkay
s Gyula
nya sze-
játstot-
nyezet-
máltán
h Böske,
Vágó és

Béla jól
gen szé-
sikerre
inségére

gányi f.)

S. Fay Szeréna
Magyar Színház — Jazzenekes (Harsányi felv.)

A PARNASSZUS TETEJÉN

XXXVI. Erdős Renée

A rákoshegyi vasútállomástól néhány lépéssnyire áll egy kastélyszerű villa. A hatalmas rácsos kapu mögött békés egyetértésben fér meg egymás mellett a káposzta és tengerifülszál a virágágyakkal; a tyúk- és disznóól az autogarázzsal. Itt lakik Erdős Renée, a legnépszerűbb és legtehetségesebb magyar írónők egyike.

Csendes, halkszavú úriasszony. Nem hódol a mai divatnak. Nem visel modern ruhákat, nem használ rouget, festőszert, pudert és őszes haját nem áldozta fel a mai divatos hajviselőnek. Ezt a „nyárspolgáriasságot” csak egy modern vonás zavarja meg. Cigaretta. Ezt viszont annál többet.

— Nehéz az életéről beszélni és valami újat mondani, mert mindent, amit elmondhattam, már megírtam az „Ősök és utódok” című regényciklusomban — mondja Erdős Renée.

Érseklellén, egy csallóközi kis puszta születtem és éltem le gyermekkoromat. Akkor még eszemágában sem volt, hogy írónő legyek.

Színésznő akartam lenni mindenáron.

Nem voltak barátnőim, sem játszótársaim. Egyedül bolyongtam a mezőkön, réteken és az Isten szabad ege alatt produkáltam magamat. *Színházat játszottam egyedül.* A kis vándortársulatoktól látott pózokban szavaltam *Petőfi* és *Arany* költeményeit.

A színház utáni rajongásom később sem szűnt meg. Tizenöt éves koromban feljöttem Pestre és

beiratkoztam a Színiakadémiára.

Szorgalmasan és lelkesen tanultam, próbáltam, játszottam, de mégsem voltam magammal megelégedve. Már akkoriban is szigorú kritikusa voltam önmagamnak és

hamarosan megállapítottam, hogy tehetségtelen színésznő lenne belőlem.

Elvégeztem a színiiskolát ugyan, de akkor már eszemágába sem volt színésznőnek lenni. Irtam egy kötetre való verset, amit *Kadosa* Marcell elvitt *Eötvös* Károlynak, az „*Egyetértés*” akkori tulajdonosának. Eötvös elővasta a verseket és a saját költségen kiadatta „*Leányálmok*” címmel. Bevallom, mai szemmel nézve ez a verseskötet *abszolút rossz*. Legfeljebb csak azt lehet megállapítani belőle, hogy valami költői rátermettség lapangot bennem. Eötvösnek azonban tetszett és azonnal leszerződttetett az „*Egyetértés*” tárcairójának. Nagy zavarban voltam, mert még soha az életemben nem írtam novellát. Hiába szabadkoztam Eötvös rámparancsolt, hogy meg kell próbálnom. Mit tehettem egyebet tehát, megírtam az első novellámat. Elvittem Eötvöshöz, aki nagyon mulatott a hibáim és azt mondta, jöjjenek el másnap a novelláért addig majd kijavítja. Másnap visszaadta a kijavított novellát azzal, hogy egész éjszaka dolgozott az átjavításán. Ez meg is látszott rajta, mert

egyetlen sorát sem hagyta meg a novellámnak, ami annyira más volt, hogy nem ismertem rá.

Hiába tiltakoztam ellene, Eötvös kívánságára átnyújtottam ezt a tárcát *Timár* Szaniszlónak, az „*Egyetértés*” szerkesztőjének, aki nagyon megdicsért a „gyönyörű és érett” stílusomért. Ujból írtam egy novellát, ami hasonló sorsra jutott.

A nyomtatásban megjelent első két novellámat tehát nem én írtam.

Nagyon szégyeltem magam, mert nem szerettem idegen tollakkal ékeskedni. A harmadik novellámat tehát

nem mutattam meg Eötvösnek, hanem egyenesen odaadtam Timár Szaniszlónak, aki őszintén megmondotta, hogy az első két írásom sokkal jobban sikerült. Mindennek ellenére ez is megjelent és ettől kezdve átírás nélkül közölte le az „Egyetértés” gyors egymásutánban tárcáimat.

Igy lettem írónő. Rövid idő múlva igen kevés lap volt, amelyben ne jelentek volna meg cikkeim. A háború előtt mentem ki külföldre. Bécs, Párizs, Firenze után Rómában telepedtem le, ahol hat évet töltöttem el. Közben férjhezmentem és ekkor írtam meg első regényemet, az „Uj sarj”-at.

Első regényem megírásának lelki okai voltak.

Szerzetes és pap ismerőseim ösztönöztek arra, hogy írjam meg regényben megterésem történelét. Ez a megtérés nem hirtelen született meg bennem, hanem már a gyermekkoromban kezdődött. Ezért kezdtem életem regényét a gyermekkorommal. Ez a regényciklus négy műből áll, amely valami furcsa véletlen folytán öt-öt év időközben íródott meg. Az „Uj sarj” 1913-ban, az „Élet királynője” 1918-ban, a „Berekesztett utak” 1923-ban jelentek meg. Most, öt év után kellene megjelenni az utolsó kötetnek „Ave Róma” címmel. Ez azonban azt hiszem, nem fog sikerülni, mert amint tudják, ennek a kéziratnak a legnagyobb részét elvesztettem. A pótlás pedig nagyon nehezemre esik.

Az volt a tervem, hogy az „Ave Róma” megjelenése után mindörökre megszüntetem a regényírást.

A kézirat elvesztése mint valami végzet elhárításomban. Ujjmutatásnak érzem, hogy nem

szabad abbahagynom az írást és ezért ezt a tervemet egy kis idővel kitoltam.

Mit mondhatok még magamról?! Öt évi házasság után született egy kislányom. *Ez volt életem legnagyobb eseménye.* Három év múlva elváltam a férjemtől. Később Rómában másodszor férjhez mentem. A második regényem megjelenésekor született a második kislányom. Ez volt a másik nagy eseménye életemnek.

Nem békétlenkedem. Meg vagyok elégedve a sorssal, mert amit adtam, azért megkaptam a teljes jutalmamat. Elértem mindazt, amit magyar író magyar írással — külföld nélkül elérhet. Az én életem szolid és szerény bázisokon nyugszik.

Nem akarok fényűző életet élni. Megelégszem azzal, amit az élet nyújt nekem. Van egy szindarabom, amit „János tanítvány” címen játszanak Hollandiában, Német- és Olaszországban. Ezenkívül belefogtam a „Báró Herzfeld Clariss” című regényem dramatiszációjába is. Nemrégiben abbahagytam. Még nem határoztam el, hogy folytatom-e vagy sem. Egyelőre pihenek.

Szilágyi Ödön.

Erdős Renée

a legdrágább holmit, hiszen egy primadonnának végeredményben elegánsnak kell lenni. Azután autón elvitette magát abba a kis drogériába, ahol boldogult görli korában hitelbe vagy legjobban esetben részletre vásárolt.

A droguista megkérdezte.

— Talán egy doboz púdert tetszik? Felkacagott.

— Egy doboz púdert? Nekem, a primadonnának? Kérem küldjön nekem azonnal lakásomra a Dunapalotába ötven doboz púdert, öt kiló rúzszt, öt liter kölnivizet, másfél liter francia parfümöt és harminc kiló fürdősót.

Kérek ötven doboz púdert...

Bársony Rózsina! uszonnázott.

És megkezdte a nagy primadonnák életét.

Előkelő társaságban volt, a színházi befentesek az egyik ismert nevű bankárral emlegették, aki eddig mindössze egy autót és tizenkétkarátos briliánszt tett hódoló tisztelettel csöpp kis lábacs kája elé és egy délután,

A próbák folytak és eljött a nagy nap. A színház zsufolásig megtelt. Az emberek verekedtek a jegyekért és felgördült a függöny.

Külebegett a színpadra.

Felviharzott a taps. A közönség tombolt és őrjögött, nem tudott egy félóraig sem szóhoz jutni és valóságos virágzapor repült felé. Majd egyszerre mély csend lett, énekelni kezdett. És a felvonás végén felzúgott a taps. Olyan ünneplésben részesítették, amilyenről még álmodni sem mert. Amikor

Bársony Rózsina! uszonnázott...

Ágyban olvasta a kritikákat...

végre bemegetett az öltözőjébe, Sebestyén Dódi lelkesen ölelte magához.

— Nem kétszázat... ezret fizetek estként.

A napilapoknak másnap nem volt helyük, hogy a Kellog-paktummal Bethlen beszédével, a házszabály-revizióval foglalkozzanak, az ő diésőségével voltak tele. Rákosi Jenő vezércikkét írt róla, Pásztor Árpád riportot, Szász Zoltán elmefuttatást, Molnár Ferenc tárcát, Szép Ernő verset, Karinthy kroit, Lakatos László tanulmányt. Még az apróhirdetések is tele voltak az ő nevével, a szegény szerelmesszívű grófok és bankárok hirdettek aprót és érdeklődtek, hogyan ismerkedhetnének meg vele.

*

Délelőtt tíz óraker ágyban olvasta ezeket a lapokat, amikor a szobalány egy amerikai úr érkezését jelentette.

— Zukor Adolf vagyok — mondotta az amerikai úr — és egyenesen a művésznökhöz jöttem New-Yorkból. Rendkívül boldog lennék, ha a művésznök leszerződne filmgyáramhoz. Kezdő fizetésül heti tizezer dollárt tudnék biztosítani, de ígérem, hogy ezt az összeget az első filmje után fel fogom emelni.

Letette a szerződést eléje.

Heti tizezer dollár!

A töltőtől után nyúlt, hogy a szerződést aláírja. Ez a mozdulat olyan gyors volt, hogy véletlenül meglökte

az éjjeli szekrényen álló hatalmas virágvázát és az a vállára zuhant.

Rémülten pillantott fel.

Az öltöztető nő állott mellette, rázta a vállát és nevetve mondotta.

— No ugyan jól elaludt. Már vagy öt perce állok mellette és figyelem. Szívesen hagytam volna tovább aludni, de sietni kell, mert a Csillag bácsi felírja.

— Hát álmodtam volna? Nem volt itt a Sebestyén Dódi?

— Valószínűleg álmodott, flacsám, mert az igazgató úr egyáltalában nem járt a göröllőtöző tájkán.

Ekkor szomorúan bepuderezte az arcát, felvette a ruháját és a színpad felé menet elkeseredetten suttogta:

— Egyszer csináltam életemben karriert, az is csak álom volt.

Tyrnauer István.

Az öltöztető nő megrázta

Kelle
városhá
jél. A
megtán
ritkasá
állású
városhá
rájában
esetre.
megtán
város s
Ehely
frunk l
Sebesty
kedvéc
hogy a
Ami m
egy ell
az a t
azért t
Színház
azonos
nak a
sz

Az ü
dekesne
bizonyí
het az
sal fog
Egy
a nevre
hért ta
Megk
városhá
szobájá
— El
sági tag
kor a
tétetett
— H
bomról
(Most
dezni.)
— T
Városih
— A
János í

Kiss népszínházi nagy

ekrénen
nas vi
s az a
ant.

pillan-

tónó ál-
e, rázta
nevetve

van jól

vagy öt

mellette

Szive-

volna

ni, de

mert

félirja.

odtam

volt itt

Dódi?

eskám,

n nem

te az

zúpad

fofta:

mben

án.

Kellemellen zaj verte fel a minap a város háza megszokott idillikus esendjét. A pénzügyi bizottság egyik ülésén megtámadták *Sebestyén Gézát*. Oly ritkaság az, hogy a különböző pártállású városatyák összekoccannak a város háza békességet lehelő atmoszférájában, hogy mindenki felfüvel az esetre. Tehát néhány bizottsági tag úr megtámadta *Sebestyén Gézát*, amiért a város színházát rosszul igazgatja.

Ehelyült egy édes-bús eseményt írunk le s nem védőiratot szerkesztünk *Sebestyén* mellett, de a tárgyi agosság kedvéért máris meg kell állapítanunk, hogy a támadóknak nem volt igazuk. Amit már azon az ülésen ki is fejtett egy ellenkező pártállású városatyja, aki azt a feltűnő kijelentést tette, hogy azért támadták meg egyesek a Városi Színház igazgatóját, mert ő egy velük azonos politikai felfogású városatyának a

színdarabját nem adta elő.

Az ügy már az első látásra igen érdekesnek tűnt fel. Mint az alábbiak bizonyítják, nem hiába. Vajjon ki lehet az a városatyja, aki színdarabírással foglalkozik?

Egy pillantás a város atyáira s erre a névre bukkanunk: *dr. Kiss Menyhért, tanár, politikus és poéta.*

Megkerestük hát Kiss Menyhértet a városházán, ahol a polgármester előszobájában találtuk meg.

— Elmondhatna egyet-mást bizottsági tag úr a darabjáról, amely a múltkor a pénzügyi bizottságban szóvá tétetett?

— Hát tudják, hogy az én darabomról volt szó?

(Most már tudjuk. Csak jól kell kérdezni.)

— Tessék elmesélni a darab útját a Városihoz és vissza!

— A darabom népszínmű. *Kuruc János* írta a zenéjét. Mielőtt a darabot

*Sebestyén*hez benyújtottam volna, számot vettem azzal, hogy én, mint városatyja, sőt a színházi bizottság tagja, nem vagyok-e összeférhetetlen a Városi Színház szerzőjével? Gaár Vilmos azonban, az összeférhetlenségi bizottság elnöke, teljesen megnyugtatót. A dolog semmiképpen sem összeférhetetlen. A darabot el is vittem *Sebestyén*-nek, aki hallatlanul kedves volt hozzám.

a darab rendkívül tetszett neki

és mindenáron el akarta játszani. Közben azonban én azt gondoltam, hogy mégis, tantiémeiket felvenni a színházról, az furesa, mert én továbbra is szabadon akartam kritizálni a színházat. Tehát visszavettem a darabot a Várositól. Különben is itt az Új Színház, meg a többi magánszínház, ha valami jó, ügyis előadják, nem kell protekció. Nem?

— De.

Tu'ajdonképpen az ügy ezzel a nyilatkozattal be is fejeződhetett volna. Ha Kiss Menyhért kijelenti, hogy ő visszavette a darabját, noha játszani akarták, akkor az ügy is van. E'végre tud-

Kiss Menyhért (Gárdonyi felv.)

hatja, hogy ilyen dolgoknak könnyű a végére járni: az ember egyszerűen el-sétál a színházhoz.

Csakugyan, a Tisza Kálmán tér olyan közel van a törzskávéházunkhoz: nézzünk be. Az ember eleseveg a barátáival, meg a görölökkel, meghallgat pár taktust a „Szép Heléné”-ből, itt is, ott is hall valamit...

A pénzügyi bizottság afférjáról *Sebestyén Géza* ezt mondta:

— *Sajnos, nem nyilatkozhatom.* Én a város alkalmazottja vagyok, városi ügyekben csak feletteseim engedélyével beszélhetnék. Nem mondom, ha még egyszer szóba kerül a városházán ez az ügy, *lenne mit közölnöm a nyilvánossággal*, de így, ismétlem: nem nyilatkozhatom.

De nemcsak *Sebestyén*: *más hivatalos ember se nyilatkozott.* Természetesen azonban ez legkevésbé sem akadályozta meg azt, hogy mindent, amit *Kiss Menyhért* darabjáról akartunk, meg ne tudjunk. Titok nincs. Egy nagy színházban annyi ember jár-ke-l... ez is hall valamit, az is mond valamit. Az ajtók vékonyak, néha valaki kimegy, más bemegy egy percre, szóval... egy kis ártatlan, csendes nyomozás után a következő, abszolút biztos adatokat tudtuk meg *Kiss Menyhért* népszínművéről:

A szerző e'őre jelezte, hogy mikor érkezik a színházhoz. A szerző azonban késelt és a színháznál már-már reménykedtek, hogy nem jön, mikor mégis megérkezett egy hata'mas börténiskával: *benne a darab.* A felolvasás *többek jelenlétében* kezdetét vette. *Kiss Menyhért* megjátszotta az összes szerepeket és közben magyarázatokat fűzött a darab jellemeihez. A magyarázatok jók voltak, az előadás igen rossz. A darabban egyébként arról van szó, hogy egy fiú szeret egy leányt, de a házasság elé akadályok torlódnak. Szerepeserek, becsapások és más effajta új színpadi effektus is szerepel a darabban, amely csúcspontját annál a jelenetnél éri el, mikor a *székely parasztleányek török női ruhába öltöznek* és egy egész felvonást abban játszanak végig, valakinek a rászédése céljából.

Végül a happy end mindenkit le-gázol.

Míg a darab felolvasása tartott, a felolvasást hallgatók ötpercenként ki-jöttek az irodából,

hogyan kinevethessék magukat.

Végül ahhoz az egyszerű bohózat-trükkhöz folyamódtak, hogy a szol-gának meghagyták: *rövid időközökben telefonáljon be az irodába és hívassa ki hol ezt, hol azt.* Ez meg is történt.

A szerző a főszerepet *Kiss Ferencel* szerette volna játszani. A zené-*népies motívumokból a Városi Színház házi szerzője szedte volna össze.* (Mi van a Kuruc zenéjével, szerző úr ké-rem? Ezt nem értjük.)

Miután

a darab abszolút előadhatatlan,

azt a színház rövid huza-vona után visszaadta a szerzőnek. Röviddel ez-után történt, hogy az igazgatói iroda körül ólálkodók rendkívül éles szóváltást hallottak ki, amely *Sebestyén Géza* és *Kiss Menyhért* között zajlott le, ami után *Kiss Menyhért dühösen elrohant.* A szóváltás tárgyát senki se tudja...

Ez a *Kiss Menyhért* népszínművének története dióhéjban.

Szánthó Dénes.

Ha Ön indiszkréten benéz a kulcslyukon,

sokezer nőt fog szorgalmas munka köz-ben meglepni. Mindegyik előtt a Párisi Divat szabásmintája fekszik és ez után készítik a legelegánsabb ruhákat. Öt ezer szabónő veszi állan-dóan ezt a lapot. Párizsnak a legelő-kelebb modellrajzolóival szerződést kötöttünk. Hatszáz csodaszép párizsi modellt és sebbnél szebb kézimunkát stb. foglal magában egy negyedév-folyamnak a tartalma.

Féláron küldjük Önnek a Párisi Di-vatot egy héttel a megjelenés után (tisztá visszamaradt lapokat), hogy megismerje ezt a rendkívül érdek-es lapot, még pedig ¼ évre 4 pengő 40 fillér helyett 2 pengő 20 fillérért.

Kérjen egy mutatványszámot, melyel ingyen és bérmentve küldünk. Kiadó-hivatal: Budapest, VII, Dohány u. 12.

mindenkit le...
a tartott, a...
cenként ki...

agukat.
ü bohózati
y a szolgál
dőközökben
és hivassa
is történt.
iss Ferenc
i. A zenél
osi Színház
össze. (Mi
erző úr ké

atatlan.
ona után
viddel ez
atói iroda
les szóval
styén Géza
ott le, ami
elrohant.
tudja...
művének

Dénes.
▼▼▼▼▼

éfen
ukon,
anka köz-
előtt a
tája fek-
egánsabb
zi állan-
a legelő-
zerződést
o párizsi
imunkát
egyedév-

árisi Di-
és után
, hogy
érdekes
pengő 40
ért.

t, melyel
Kiadó-
y u. 12.

D'Or
BENDA

Gertrude Donnath, a bécsi Burgtheater új tagja (Fóto D'Or-Benda)

Amikor Tökés Anna énekesnőnek készült.

Nem is olyan régen volt, hogy Tökés Anna, aki ma ugye, talán a legjobb divatban van, mindenmü és fajta pesti színész nő között, bizony *lanáestalanul áll a pesti színházak köregelejeinek kapui előtt.*

Kapkodott fűhöz-fához. Megpróbálkozott mindennel — semmi sem sikerült. Hiszen emlékezünk még erre mindannyian és bizonyára egészen jól emlékezik ő is.

Abban az időben éhezett. És

többet sírt, mint ebédelt.

Ez nem szégyen. Nyugodtan írhatjuk. És ő is büszkén vállalhatja ezeknek a súlyos gondokkal terhes esztendőknél emléket — ma, amikor a beérkezett művészek bőségesen megkent puha vajaskenyérét fogyasztja. *Tökés Annának akkor nem jutott hely a magyar színpadon.*

Ezekben a válságos napokban arra gondolt, hogy *elmegy vidékre szerződésbe.* Érdeklődött, vajjon mennyi gázsit kaphat. Megmondották neki, hogy

vidéken a havi járandósága legfeljebb és maximálisan havi másfél-millió korona lehet.

Akkor jött azután az az ötlete, hogy mivel a prózai színpadokon sehogyan sem tud elhelyezkedni — *áltér az énekszakra.* És drámai művész nő létere átnyergel operett- vagy operaénekesnőnek. Fel is kereste László Gézá, a jönevű énektanárt, aki miután meghallgatta, intenzíven foglalkozni is kezdett a művész nővel. Tökés Annának ugyanis az volt a szándéka, hogy hangját kiképeztetve,

népszínműénekesnő lesz

és a *Nemzeti Színháznál* talán így, a *Nagy Izabella* szerepkörében el tud helyezkedni.

Néhány hétig szorgalmasan tanult is Tökés Anna énekelni — *a kísérletek azonban egy szép napon megszakadtak* és bár mindenki a legnagyobb érdeklődéssel várta a művész nő operaénekesnői bemutatkozását, Tökés

Anna csak sokkal később jelent meg újra színpadon — *de megint csak mint tragika.*

A publikum szintén tudomást szerzett Tökés Anna állítólag igen nagy reményekkel kecségetető énektanulási kísérleteiről és eddig hiába várta a választ, vajjon *miért hagyta abba a művész nő ezeket a próbálkozásokat.* A *Déliában* munkatársa éppen ezért magához, dr. László Gézához fordult a kérdéssel és a következő választ kaptuk:

— Tény az, hogy Tökés Anna egy időben tanult nálam énekelni. A művész nőnek

igen szép, igen meleg mezzoszoprán hangja van.

Ő inkább népszínműénekesnő óhajtott volna lenni, *én viszont, tekintettel ideális figurájára és színjátszóképessegeire*

Carmen szerette volna faragni belőle.

Hiszen olyan kevés operaénekesnőnk van, akinek minden kvalitása megvan ehhez a forró, rengeteg temperamentumot és igaz színjátszótehetséget is igénylő szerephez. Én nagyon szívesen foglalkoztam a művész nővel, azonban a tanítást, illetve a tanulást mégis abba kellett hagyni, mert annak egy egész életre visszamenő mulasztást kellett volna pótolnia. A művész nő ugyanis, hogy úgy mondjam, *minden zenei előtanulmány és zenei intelligencia nélkül jött hozzám* — ami könnyen magyarázható azzal, hogy ő sohasem gondolt operaénekesnői szereplésre. A hallása körül is vannak kívánni valók, amelyeket percek alatt természetesen pótolni nem lehetett, éppen ezért a legnagyobb fájdalommal le kellett mondanom arról, hogy Tökés Annából operaénekesnő faraghassak. De nem örökre, mert

él bennem a remény, hogy a művész nőnek egyszer lesz annyi ideje, hogy a hiányokat pótolni tudja és egyszer csak mint egy frenetikus sikereket arató Carmen

ugrik a pesti publikum elé.

Szép Ernő a Nemzeti Színházban

A Nemzeti Színház játékkrendje, amely pedig különösebb szenzációval a *Nagyasszony* reprize óta nem szolgált, most furcsa és szokatlan eseménnyel gazdagszik, *Hevesi Sándor* kijelentése szerint, a Nemzeti Színház ugyanis színrehozta a legközelebb:

Szép Ernő „Azra” című háromfelvonásos drámáját.

Az ország első színpada tíz esztendő óta hermetikusan el volt zárva minden olyan irodalmi szándék előtt, amely a „nyugatos” bélyegzőt viselő írók köréből indult ki és már-már agylátszott, hogy örökre bezárja kapuit *Molnár Ferenc*, *Szomorgy Dezső*, *Móricz Zsigmond*, *Lengyel Menyhért*, Szép Ernő és a többi külföldön is elismert magyar író előtt.

Most azután meg-tört a jég:

Szép Ernő végre anynyi esztendő után újból színrekerült a Nemzeti Színházban

Mint ismeretes, Szép Ernőnek egyik színdarabját bemutatta már a Nemzeti. Ez az *egyszerű királyfi* volt a háború első évében; Szép Ernőnek talán legpoétikusabb írása a halált kereső királyfiról. Örökké emlékezetes marad mindenki előtt, aki látta, szegény boldogult *Pethes* lenne grandiozus alakítását a Halál szerepében.

Most következik azután az *Azra*, amely három felvonásból áll és egy mesebeli török szultán udvarát vetíti élénk tarka színekkel.

De hadd beszéljen erről a szerző maga: Szép Ernő, aki itt íme kél egy pillanatra a margitszigeti magányából a *Déliab* nyilvánosságának reflektorfényébe, hogy hitet tegyen új darabja mellett.

Ezt mondta Szép Ernő:

A darab — mese. Török szultán udvara, háremhölgyekkel, nagy-szakállú bülésekkel, nyalka vitézekkel, csörgősipkás bolondokkal. Ebben a környezetben él azután a hősnő: *Leila, a szultán leánya*. Fiatal, karsú, mint a nádszál, a forró kelet leánya, aki már tizenkét esztendő korában férjhezmehet. És ugyancsak itt, ebben

a mesebeli szultánkertben, a szőlő szőlők, mosolygó almák és csengő barackok birodalmában él *Azra, a rabszolga*. Az én mesém azután *Leila, a szultánlány* és *Azra, a rabszolga* szerelmét beszéli, mert hát az csak természetes, hogy szerelemről van szó. A kis szultánlány inkább játékból, mint komolyan veszi az ezer veszélyen áthágó szegény rabszolga esengését — a vége pedig az, hogy a rabszolga meghal. *Megöli a*

szerelme. Mert hát ő amaz Azrak törzséhez tartozik, „*welche sterben, wenn sie lieben*”.

Az alapötlet természetesen a híres dal: *Heine* verse és *Rubinslein* néhány taktusa, amely mindig ott zúgott a fülemben, amikor kinn a szigeten továbbszóltam a szultánlány és a szegény rabszolga szerelmének szomorú meséjét.

Örülök annak, hogy a Nemzeti Színház hozza ki a darabomat,

az a színpad, amelyen még mindig *Pethes* Imrére emlékszem

és amelyet mégis csak a legalkalmasabbnak tartok arra, hogy ott keljen életre a mesebeli török szultán mesebeli udvara.

Szép Ernő (Streliszky-fiók fény.)

BESZÉLGETÉS A LEGELFOGLALTABB MAGYAR IRÓVAL.

Jókai Mórról mondják, hogy egyszerre 3—4 regényén is dolgozott, egyik regényének a fáradságát úgy pihente ki, hogy egyszerűen be'lekezdett egy másik regény írásába. Ez jutott eszünkbe, amikor felkerestük *Harsányi Zsoltot*, a kiváló író és színpadi szerzőt, akiről azt hallottuk, hogy

egyszerre három színdarabon dolgozik

Harsányi Zsolt mindig azok közé tartozott, akik igen sokat dolgoztak. Produktív ember, akinek tehetsége nagyszerű munkabírással is párosult. Színpadi sikerei is igazolták azt a tételt, hogy nem szükséges egy írónak évekig pepecselni egy-egy színdarabon. Harsányi Zsoltról köztudomású, hogy nagy munkabírásán felül gyorsan is dolgozik s ez a gyorsaság ezúttal nyeresége színpadi irodalmunknak.

Harsányi Zsolt

„A *vén gazember*“ és a „*Nosztly fiú esete Tóth Marival*“ áttűtő sikerei után nyilvánvaló volt, hogy egy harmadik Mikszáth-dramatizálásnak következnie kell. Legelőször erről kérdeztük meg: A „Beszterce ostroma“ a harmadik Mikszáth-darab — még nincsen kész, de szorgalmasan dolgozom rajta. Körülbelül januárban meg lehet tartani a bemutatót.

— Mi van az *Új Színházhoz* benyújtott darabbal? Valóban a „*Griffmadár*“ kerülne ott színre? — kérdeztük.

Semmiestre sem az!

— felelte Harsányi. — Egy másik darabon dolgozom, amely kizáróan az *Új Színháznak* készül. A darabot *Vitéz Miklós* igazgató felkérésére írom. Az *Új Színház* törekvésében és intencióiban olyan nemes, hogy örömmel adok oda darabot. Azt hiszem, nemesak én, hanem mások is így gondolkoznak.

— És mikor lenne a premiér?

— Erre igazán nem tudok válaszolni. Egyelőre — tudomásom szerint, — az *Új Színháznak* megvan a programja, darabokkal is el van látva...

— És az opera-librettó?

— Na, erről már többet mondhatok. Valóban dolgozom egy magyartársaság háromfelvonásos operaszövegén. A darab ideiglenes címe: „*Helén*“. Hősesei igen nagy énekesnő, akinek világsikerei vannak és egy igen egyszerű, csöndes magyar tanító. A kettőjük közötti szerelmi regény körül bonyolódik a cse'ekmény. A darab muzsikáját a „*Farsangi lakodalom*“ nagyszerű és zseniális komponistája, *Poldini Ede* írja, *Poldini Bergerochban*, a *Genfi-tó* melletti villájában már dolgozik is a darabon. Remélem, hogy mindketten nemsokára készen leszünk a munkánkkal.

Tiz
Színhá
igazár
mond
drámá
ben és
leszkb
Az
Kir. C
Pálra,
operái
anyag
igen se
az Ope
operaé
lára. M
a mag
végzés
egy

Fekete
Pesten
mond
fordula

— A
úti Sz
voltam
de én
latot —
Egésze
hogy é
külváro
egyszob
belátta
zött vá
tudtam
nem v
egy ki
magam
tűnő aj
zeneszer
gramofó
molón-s
tem a
édes”
tuálodo
tetszett
ségem e
mint B
ajánlato
is jelent

Szóval
értém

Ismét Berlinbe szerződött, egy magyar színész!!

Tíz éven keresztül az Andrássy úti Színház tagja volt *Fekete Pál*. Ő aztán igazán az a színész, akiről el lehet mondani, hogy használható. Játszott drámában és vígjátékban, kis operettben és kis operában, tréfában és burleszkben.

Az utóbbi években azonban a *Magy. Kir. Operaház is szemel vetett Fekete Pálra*, akinek még a kabaré kisigényű operáiban is feltűnt nagyszerű hanganyaga. Természetesen Feketének még igen sokat kellett tanulnia, éppen azért az Operaház ösztöndíjjal beíratta a leendő operaénekest a Zeneművészeti Főiskolára. Fekete kitűnően végezte el ezt a magasabb énekiskolát és ennek elvégzése után — ez a meglepetés —

egy berlini gramofón-társasághoz szerződött.

Fekete Pál most huszonnégy óráig Pesten tartózkodott s igen érdekesen mondta el szerződésének és élete döntő fordulatainak körülményeit.

— Azon kezdem, hogy az Andrássy úti Színház, amelynek tíz évig tagja voltam, most is szerződtetni akart, de én nem fogadhattam el az ajánlatot — anyagi körülményeim miatt. Egészen őszintén meg kell mondanom, hogy én édesanyámmal együtt ma is a külvárosban egy egészen pici primitív egyszobakonykás lakásban lakom. Ezen, beláttam, minden körülmények között változtatnom kell. Itt Pesten nem tudtam olyan gázsit elérni — sajnos nem vagyok sztár, — amelyből bár egy kissé is szánálni tudtam volna magamat. Most aztán váratlanul kitűnő ajánlatot kaptam Berlinből. Egy zeneszerző barátom ajánlatára egy ottani gramofóngyár szerződtetett. A gramofón-studióban, amikor elénekeltem a magyar *Iliczky László* „Te édes” című tangóját, már perfektülódott a szerződésem, annyira megtetszett a hangom. A kereseti lehetőségem ezzel legalább négyszer akkora, mint Budapesten. Már az első héten ajánlatot kaptam egy fonofilmgyártól is jelentős gázsival.

Szóval pár hét alatt máris többet értem el, mint Pesten tíz év alatt.

Nemcsak keresni akarok, de tanulni, látni és hallani is. Két cél vezérel: az egyik, hogy majdan az Operaháznak minél inkább megfelelhessenek — most repertoárt szerzek magamnak, máris van egynéhány betanult operám — aztán, hogy édesanyámnak — egy kis családi házat vagy egy rendes lakást vehessenek.

Reméljük, hogy Fekete Pálnak mind a két terve minden szempontból sikerülni fog.

Fekete Pál

AMERIKÁBA · MEGY · A · PESTI SZÍNHÁZAK LEVELEZŐ TAGJA

A kis pesti színésznőt Keller Ernának hívják és ebben a pillanatban, amikor ez a cikk íródik, egyetlen budapesti színháznak sem tagja. De nem lesz még, egészen bizonyosan, akkor sem, mikor ez a cikk megjelenik. Keller Erna nevét pedig igen jól ismerik a színházak irodáiban trónoló hatalmasságok. És

ha bármikor egy nehéz maszkot megkívánó szerebetöltéséről kellett gondoskodni, azonnal Keller Ernáért üzentek.

Igy lett ő pesti színházak „levelezőtágya”, ahogy a színészhumor elnevezte. Mert csak egy levelezőlapot írtak neki — és ő másnap már megjelent a próbákon, hogy bravúrosan oldja meg mindig kiesiny, de mindig nehéz szerepét.

Az utóbbi időben azonban mind ritkábban érkeztek a színházak invitáló és egyben a szerény, mindennapi kenyereit jelentő levelezőlapjai Keller Erna címére — az elmúlt szezonban pedig egészen elmaradtak. Keller Erna kenyér nélkül maradt. Ekkor jöttek azután a külföldi tervek és ezek eredményeként a dél-amerikai szerződés.

De erről már beszéljen maga Keller Erna, aki a következőkben meséli el a *Déli-bábnak* ennek a szerződésnek furcsa és érdekes történetét:

Legelőször a *Renaissance*, később a *Belvárosi Színház* tagja voltam. Kisebbségi jelentőségű szerepeket tudtam

csak kapni, azonban mindig igen nehéz maszkot kellett csinálnom. Még is tettem ezt mindig nagy örömmel.

Mindig öreg asszonyt játszottam.

Azután ezek a kisebb szerepek is elmaradtak. Külföldre gravitáltam tehát, hogy meg tudjak élni. Legnagyobb meglepetésemre *Dél-Amerikából* érkezett válasz, hogy küldjem el a fotográfiáimat. Elküldtem azokat a képeimet, amelyek sikerültebb maszkjaimról készültek. Így azt a fotográfiát is, amely az idei Zsófia gyermekszanatórium gyűjtőnapjairól készült, amikor mint öreg verklis, koldusasszony működtem közre. Azonkívül néhány férjmaszkomat is. A képzőművészek bálján például

Keller Erna civiltben

mint tűzoltó jelentem meg, vastag bajusszal

és ez, sajnos, olyan jól sikerült, hogy a kutya se volt hajlandó velem szobáltni — nemhogy táncolni! Azt hittem, én vagyok az ügyeleles tűzoltó!

Ezekre a képekre azután válasz is érkezett. Egy igen előnyös szerződés a buenos-ayresi színházhoz.

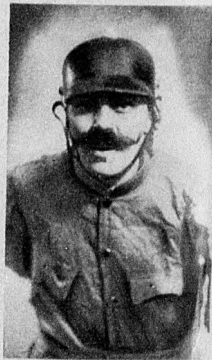
December első hetében már utazom és *hogymikor kerülök vissza, azt csak a jó Isten tudja...*

Igy indul egy karrier. Keller Erna nevét még fogjuk hallani és akkor majd a pesti színidirektorok is fel fognak figyelni.

De már későn.

Mint vénasszony

Mint tűzoltó

STI
GJA

g igen ne-
nom. Meg
örömmel.

szottam

a kisebb
maradtak.
áltam éh-
adjak éh-
epetésem-
l érkezett
djem el a
Elküldtem
net, ame-
maszk-
Igy azt
amely az
mekszana-
ojairól ké-
mint öreg
szony mű-
Azonkívül
komat is.
k bálján

vastag

ült, hogy
em szóba-
Azl hit-
zolló!
válasz is

zolló

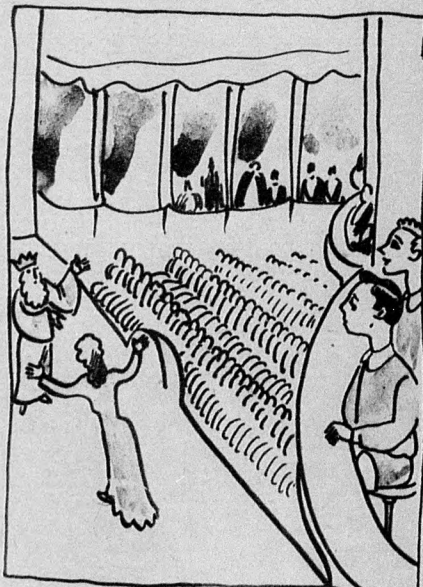
Lia Eibenschütz német filmszínésznő

Miből lesz a Cserebogár?

Az a kivételes pozíció, amelyet Törzs Jenő a színházi világban méltán elfoglat, kivételes helyet kell biztosítson az ő számára e rovat keretein belül is. A színházi riporter, aki kötött marsulával indul az interjúra, magától értetődően minden presszió nélkül veti le a már kialakult megközltség béklyóit, nincs szüksége a szabályos, zárt formára, az illető színész egyénisége, fényes pályafutásának egyes etappja a konvenciózus „humoros epizódok” nélkül is elmondva, a legnagyobb érdeklődésre tarthat számot.

A Végyszínház társalgójában a „Mary Dugan bünpöre” második és harmadik felvonás közötti szünetében, egy-két cigarettával között — kérésünkre és kérdéseinkre — ezeket mondta Törzs Jenő.

— Tehát ezúttal adós kell maradnom a „humoros epizódok” föltálatásával, nem azért, mintha esetleg nem történtek

A Nemzeti Színházban Lear királyt láttam

volna eddigi pályafutásom alatt ilyenek... bizonyára, mint a mások életében, úgy az engémében is történtek, de én elhaladtam mellettük, talán nem is vettem észre azokat s ha észre is vettem volna, nem tartottam annyira fontosaknak, hogy megrogzódjenek bennem.

Hogy mi adta az impulzust a színészelre, arra, azt hiszem, már eléggé pontosan tudok megfelelni.

Tizenkét éves koromban a Nemzeti Színházban Lear királyt láttam. Természetesen nem egyedül mentem színházba, hanem azzal az iskolai osztállyal, amelynek „tagja” voltam.

A háborgó Lear király — úgy érzem ma is — végleg eldöntötte a sorsom. Attól a pillanattól kezdve színész akartam lenni. Semmi más, csak színész. Mondanom sem kell, hogy már akkor megfogadtam magamban — tizenkét éves gyermekfejjel — hogy állandóan királyokat, hadvezéreket fogok játszani, lehetőleg mindig jelmezben, sisakkal, mellvérttel, bárdal. (Talán azért is játszom most mindig olyan szerepeket, amelyekhez pont az ellenkező ruhadarabokra van szükségem, zakkóra, frakkra stb.-re.)

A Színiakadémiára iratkoztam be egészen fiatal koromban. Odahaza a legnagyobb ellenzékkel találtam magam szemben, de lassanként ennek a frontnak mégis csak le kellett morzsolódnia. Azzal a biztatással engedtek beiratkozni a Színiakadémiára: erédj, hiszen belőled már úgysem lesz „rendes” ember. Rendes ember alatt, mondanom sem kell, ők valamilyen polgári foglalkozást értek. A színiakadémiai első évben egy kis kalamitáson történt, ami, ha nem végződik várattal, „happy enddel”, úgy bizonyára csak „rendes” emberré kellett volna lennem. Az történt, hogy Várady Antal ki akart tenni az iskolából, mint „alkalmatlan!”. Később azonban mégis csak megkegyelmezett nekem. A színiakadémián — ez a legérdekesebb — ha vizsgáznom kellett vagy ha egyáltalán szerepelnem kellett, majdnem mindig öreg szerepeket kellett, játszanom. Húsz-

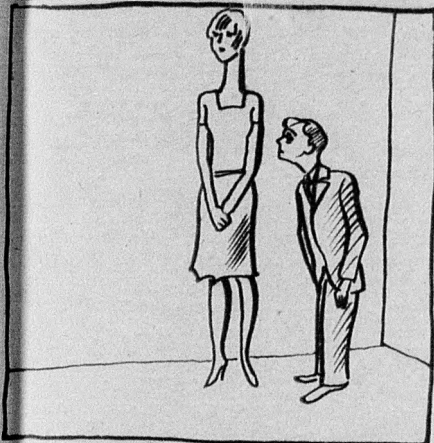
éves f...
embere...
köszön...
leszerz...
zése u...
talához...
szerepe...

Bics...
azzal a...
naivá...
nálam...
léphe...
hogy e...
lettem...
megtag...

Igy...
de azér...
rült el...
társula...
valóban...
tisztább...

Strin...
szerepe...
A társ...
rendező...
telkes, v...
vészelne...
egybe, c...
művészi...

A Th...
lem, his...
ben és it...
színész...
A Thát...
zódte...
szem me...
van for...

A naiva miatt nem szerződtek

éves fejjel állandóan hatvan-hetvenéves embereket alakítottam. Igaz, hogy ennek köszönhettem azt, hogy — majdnem leszerződtek vidékre. Az iskola elvégzése után Réti vidékre, Bieskey társulatához akart szerződnetni, apa- és jellem-szerepekre.

Bieskey azonban nem szerződtelett, azzal a megokolással, hogy a társulat naivája legalább három fejjel magasabb nálamnál, így tehát egy színpadon nem léphetek föl vele. (Ezek után érthető, hogy erre a naivára nagyon kíváncsi lettem volna, sajnos azonban, a sors meglagadta tőlem ezt a látványt.)

Igy én szerződés nélkül maradtam, de azért rövid idő alatt mégis csak sikerült elhelyezkednem a „Thália” színtársulatnál. Mindenki tudja, hogy ez valóban irodalmi színház volt a szó legtisztább, legnemesebb értelmében.

Strindberg, Heyermanns, Schutzler szerepeltek többek között műsorunkban. A társulat vezetője Bánóczy László, főrendezője pedig Hevesi Sándor volt. Egy lelkes, valóban csak a színháznak és művészetnek élő színészcsoport tömörült itt egybe, akiknek programjuk volt — jól művészi, irodalmi produkálni.

A Thália örökre nevezetes marad előttem, hiszen itt voltam először szerződésben és itt ismerkedtem meg Forray Rózi színésznővel, aki később a feleségem lett. A Tháliától a Magyar Színházhoz szerződtelett Beöthy László, pontosan emlékszem már, jelentős gázsival, havi nyolcvan forinttal. Arra is emlékszem, hogy

egy év alatt a nyolcvan forintos gázsiból havi kétszáz forint lett.

Tízéves szerződést kaptam mingyárt, ami tényleg igen nagy dolog volt. A Magyar Színháznál igen nagy szereim voltak. Se szeri, se száma azoknak a daraboknak, amelyekben több mint százszor játszottam. Hogy csak egy párat említsek: „A sasfiók”, a „Farkas”, „A szokimondó asszonyság”, a „Sárga liliom”, „Hotel Imperial”, „Égi és földi szerelem” stb.

A Magyar Színházról a Renaissance Színházhoz szerződtem, de ott csak egy évig voltam. És a Belvárosi Színházban is voltam direktor — egy hónapig. (Az hiszem, a direktorok ezt már megbocsátták nekem!) Most, hogy a Vig-színházhoz szerződtem, úgy érzem, teljesen megtaláltam itt ebben a milióban azt, ami minden színésznek a legfontosabb: a művészi kielégülést. Az a rövid idő, amióta itt működöm, máris meggyőzött engem arról, hogy ez a színház az, amelyben színészi hivatásomnak makulátlanul élhetek és ez a tudat igen boldogga tesz...

Egy síma, mindig fölfelé ívelő pályafutás Törzs Jenő színészi működése. Majdnem minden zökkenés nélkül való. Az egyes állomásokon ott leng a didalmas zászló: siker, siker! Milyen keveseknek jutott ez így osztályrészül ezen a nehéz pályán.

Törzs Jenő a series-bajnok

HOZOMÁNY NÉLKÜL

A Belvárosi Színház e héten mutatja be Zágon István új háromfelvonásos vígjátékát „Hozomány nélkül” címmel, amelyről a szerző a következőket mondotta el a „Délbáb” számára.

— Új darabom scénáriumával még a télen elkészültem, de a filmszűzsék írása annyira lekötötte minden időmet, hogy nem tudtam a kidolgozásához hozzáfogni. Ennek köszönhettem aztán, hogy az idén nem mehettem el nyaralni, mert a téma izgatott és munkára ösztönzött.

Mindennap korán reggel keltem és egy órai tenniszezés után nekiláttam a darab írásának.

Talán ennek az eredménye az,

Zágon István

hogy ebben az új darabomban sok a nyár, a jókedv és a fiatalság.

A darab főszereplőinek átlagos életkora nem több, mint huszonöt év. Négy szegény fiatalemberről szól a történet, akik elhatározzák, hogy közülük valamelyik gazdag lányt vesz el feleségül, aki majd aztán a többiek sorsát is igyekszik minden úton-módon elősegíteni. Egy fiatal, szegény hivatalnoklány azonban keresztülhúzza a számításukat és megtanítja őket az élet komolyabb céljaira.

A darab két problémát tárgyal. Mint ahogy a férjek nem szokták becsülni azt az óriási, de látszólag inaktív munkát, amelyet a feleség a háztartásban végez, éppúgy a vőlegényjelöltek nem veszik észre azt a vagyont, amit a szegény lány, mint hozományt hoz magával. Ez pedig az, hogy a hozomány nélküli lány munkatársa a férjének, ami az elkényeztetett gazdag lányból sohasem lehet. Lehet szerető feleség, lehet grand dame, de minden bajban együttérző testvérlelek sohasem. Ez az egyik probléma. A másik a magyar gentry háború utáni elhelyezkedése, amikor a történelmi osztálynak ki kellett mozdulni az elvesztett földbirtokokból és a megtelt közhivatalokból.

Mindezek a problémák a darabot nem súlyosítják el és nem laposítják el a vígjátéki stílust. Nagyon boldog volnék, ha a közönség ezeket a gondolatokat csak otthon, az előadás után venné észre. Mert én

szórakoztatni szeretnék és nem prédikálni.

Remélem, hogy ez sikerülni is fog, mert a Belvárosi Színház művészei megható ambícióval és szeretettel tették magukévá az én ügyemet. *Honthy Hanna* a szegény lány szerepében, *Delly, Gözon, Bilcsi* és *Sugár* a négy fiú megszemélyesítői és a kedves kis *Turay Ida* hallatlanul lelkes munkájának köszönhetem az esetleges sikert, akik életrekeltek az én gondolataimat.

A két Rózsahegyi

Rózsahegyi László, a tehetséges fiatal ujságró hosszabb lélekzetű egyfelvonásos vígjátékot írt. A vígjáték az Andrássy úti Színház következő műsorában kerül színre s a főszerepet *Rózsahegyi Kálmán* játssza.

Apa és fiú tehát egy műsorban szerepel, sőt egy darabban. A fiú mint szerző, az apa mint szereplő. Rózsahegyi Lászlót a szerkesztőségben kerestük föl. Eppen riportot diktált gépbe. Amikor megtudta, hogy a darabról akarunk valamit megtudni, habozás nélkül szakította félbe a diktálást s a következőket mondotta:

— Már két darabom került színre Budapesten. Két évvel ezelőtt a Royal Orfeumban játszották egy háromnegyed óráig tartó operettet, amely-

hez *Márkus Alfréd* írt muzsikát. A Teréz körúti Színpadon pedig „Képviselőjelölt” című politikai szatírámat adták, amely első ízben figurázta ki a kiscgazda képviselőket. Abban az időben egy előadásom megjelent egy újdonsült kiscgazda képviselő, aki a persziflázs ellen a rendőrség oltalmát kérte. A rendőrség hele is avatkozott a dologba s azután a darab már csak bizonyos változtatásokkal mehetett.

Mostani darabom címe „Mihály bácsi válik”. A *fiatalok édesapám találta ki*. Illetve egy délbén együtt mentünk haza autótaxin, amikor édesapám azt mondotta, hogy volna neki egy kitűnő színpadi figurája. Ehhez a figurához mesét kellene komponálni s akkor nagyon hatásos egyfelvonásos lehetne belőle kihozni. Én azt mondtam, hogy szeretném megírni a darabot, amire édesapám megadta a figura teljes rajzát. Még aznap délután megírtam a darabot s a vacsora után már

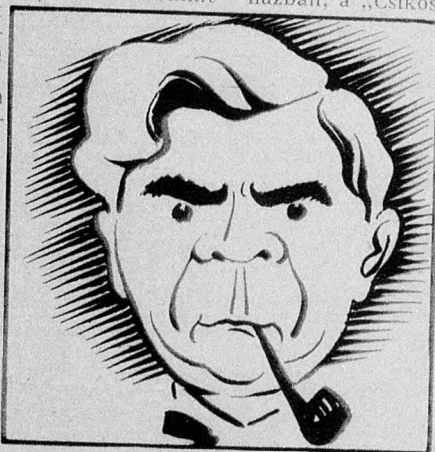
felolvastam édesapámnak, akinek tetszett a megírás s rögtön kijelentette, hogy hajlandó a főszerepet eljátszani.

A darabot a hónom alá vettem, elvittem az Andrássy úti Színházhoz, ahol előadásra elfogadták.

Rózsahegyi Kálmánt a Nemzeti Színházban, a „Csikós” próbáján kerestük föl. Vadászruhában próbált, mert mint mondotta, a próba után vadászni megy. Ezeket mondotta —

Én naponta igen sok darabot kapok olvasás és megbírálás végett. Időm nem engedi, hogy minden darabról bírálatot mondjak. A fiam, aki „hozzám juttatott” egy darabot, szintén arra kért, hogy mondjak róla bírálatot. Neki persze nem tudtam ellenállni. A darabot jónak találtam, pedig nem az apa, ha-

dig nem az apa, hanem a dramaturg szemüvegén néztem. Azt mondtam, ha el tudja helyezni, vállalom a főszerepet s könnyelmű ígéretnek most úgy látom, tényleg el kell tennem, mert a fiú most szavamom fog. Így ne tegyen az ember elhamarkodott ígéretet még a saját fiával szemben sem.

Rózsahegyi Kálmán

nem a dramaturg szemüvegén néztem. Azt mondtam, ha el tudja helyezni, vállalom a főszerepet s könnyelmű ígéretnek most úgy látom, tényleg el kell tennem, mert a fiú most szavamom fog. Így ne tegyen az ember elhamarkodott ígéretet még a saját fiával szemben sem.

Rémes !!!

— Tudjátok-e, hogy mi a semmi? — kérdi Gózon Gyula.

— Fogalmunk sincs — válaszolják egyszerre többen is.

— Hát a Zeppelin léggömbjének belseje a burok nélkül — felelte Gózon és sietve odébbállott.

Gyermeklogika

— Mi a felébredni ige mult ideje? — kérdi Sziklai József kislányától, Györgyikétől.

— Aludni — volt a gondolkodás nélküli felelet.

Amit nem lehet elfelejteni

Írta: Nagy Lili.

Amit nem lehet elfelejteni
 Amiért kell egy könnyet ejteni
 Gondolatban csokolni kezét
 S úgy köszönni meg a perceket
 Hogy volt, hogy van és lesz is adja ég
 Mikor a színész kiveszi szívet
 És száz darabba osztja szét.
 Ez a kép, s a vers a kép alatt
 Hogy emlékiül mindenkinek jusson
 At szivekből egy kis darab

Király belép. Ennyi elég
 Könnyed úri gráciája
 Karcsú finom és idegen!
 Bonvivári pálcikája
 Foppón és mégis hidegen
 Végigver az égő-zengő női
 sziveken.

Csend van moccani sem mer
 Az ember.
 Elvérzett a színpadi harcban
 Egy asszony.
 Indul, roskad, visszanez. Segyint.
 Arca fehér. Haja ében
 Aztán kimegy
 S a könnyeim ott égnek
 szemében.

Ugy áll ott mint egy tűzszlop
 Az ajkán jeges merev szavak
 Belül láva, tűz és tenger
 De arca hideg és hallgatag!
 És most mintegy határu
 A két karja kitarul
 S átölel egy férfi vállat...!
 (Aj te! ningy egy gukker nálad?)

A szív most messi multat idéz
 Volt egyszer egy János vitéz...
 Hogy volt mint volt emlékszel még?
 Egy dal zokogva zendiül feléd...
 A mult ködében illan át
 S egy hervadt rózsa illatát
 A szél szórja.
 Hallgasson el a költő
 Mert „egy rózsa szál szebben beszél
 Róla.”

A száján elnémulnak az igék
 A kabátjáról levegő egy pihét.
 Egyik kezét hátrateszi és vár...
 Felveti fejét. Ferdén. És áll.
 Csak néz. Beszél, pedig a szája hallgat
 És mindenki megérti ezt a néma
 ajkát.

Hallja S maga Skót...

csak lassan a testtel. Ne legyen olyan izgató, mert az árt a szépségének.

A szépségről jut eszembe Sziklai József esete az ismert pesti szépasszonnyal, aki, mint sportlady különösen a ló- és az autósportban ért el szép sikereket. Ez a hölgy a „Puszpajtás” premiéré után megismerkedett Sziklaival. Köztünk maradjon és nehogy valahogy elpletykálja, a szépasszony beleszeretett Sziklaiba.

Egyik levelet a másik után küldötte neki, de Sziklai nem válaszolt.

A szépasszony levelei mindinkább sürgelték a találkozást, míg végre is megjött a várva-várt válasz. Csakhogy ezt a levelet Sziklai helyett a felesége írta, amely-

ben sajnálkozott, hogy nem lehetnek elegendő a meghívásnak, de a férje délelőtt, délután próbálja az új darabot, ő viszont a háztartással van elfoglalva. Tabló!

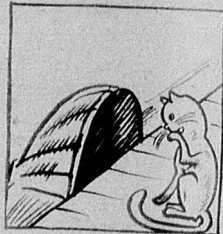
A szépasszony a sürűvé vált levelezést sürgősen abahagyta és ahogy kémeim jelenik, sűrű könnyhullatások között elhatározta, hogy ezenül csak nőtlen tánckomikusokkal fog levelezni. Megsúgom magának, ez a legnehezebb. Majdnem valamennyi pesti tánckomikus nős ember. Várnia kell tehát, amíg feltűnik egy új sztár az operettszínpadon.

Persze maga azt sem tudja, hogy a Városi Színház legutóbbi Szép Heléna előadása egy estére prologgal bővült ki. Abban a pillanatban, amikor elsőledett a nézőlér és kigyullt a rivalda,

megmozdult a függöny, azután egy esőppet széjjelnyílt és megjelent a közönség előtt — egy maeska.

Megállt a sőtölyök előtt megnyalta az

első két lábát, azután lenézett a zenekarra és torkaszakadtából elkezdett nyivakolni. A közönség nevetett és tapsolt a mindenáron érvényesülni akaró maeskának, akik csak úgy lehetett a színpadról eltávolítani, hogy az ügyelő kinyúlt érte és anyakánál fogva viszszaráncigálta. Hiába, senki sem próféta a saját hazájában! Így nyomják el a tehetséget!

Hát azt tudja-e édes egy öregem, hogy miért jár újabban mindenütt együtt Emőd Tamás és Török Rezső? Nem? Hát majd én megsúgom magának!

Emőd Tamás és Török Rezső egy vígjátékot írnak együtt a mai Pestről.

A darab első két felvonása már kész:

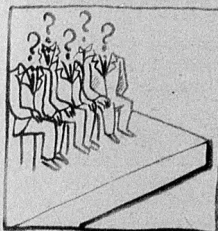
Három héten belül elkészül a harmadik is. A Vígszínház fogja bemutatni még ebben a szezonban. A két szerzőnek nagy sikerei voltak már külön-külön, így hát egész biztos, hogy együtt dupla sikerük lesz.

A Nemzeti Színház Heltjei-afférjával kapcsolatban sokat beszéltek arról a bizonyos „ötös bizottság”-ról, akik a művésznőt a színházból való kizárásra ítélték. Vártam, hogy valaki a sok közül nyilvánosságra hozza az ötös-bizottság tagjainak neveit, de úgy látszik minden nekem kell először elmondanom.

Az ötös-bizottság elnöke tehát Nagy Adorján volt, tagjai pedig

Fehér Gyula, Turányi Alajos. Szöke Lajos és Onody Akos.

Ők voltak tehát azok, akik a Nemzeti

Színház örökös tagját; a színház ősi törvényei szerint elbocsátásra ítélték. Érdekes, hogy a Krétakör előadásain az öttagú bírák csoportjának szintén Nagy Adorján az elnöke és ugyancsak a Jüpeit ját-

szó Heltjei Aranka felett tart ítéletet, akinek az ellenfele szintén egy nátnál sokkal fiatalabb nő. A per itt is a fiatalabbik fél javára dől el.

Nádor Jenőről hallgat a krónika. Sehol nem játszik és sehol sem lehet látni. Ha a minap egy kicsit korábban kell volna fel, láthatta volna Nádor Jenőt hatalmas pogglyással kibonulni a Keleti-pályaudvarra. Megőrült? Azt mondja, hogy nyaralni ment! Ki megy ilyenkor nyaralni?

Nádor Jenő Frankfurt am Mainba utazott, ahol húsz estén át fog vendégszerepelni.

Első szereplése a „Marica grófnő”-ben lesz és igen könnyen megtörténhetik, hogy ezt a húsz estét Nádor egy pár hónappal fogja kitölteni.

Ha már a vendégszereplésnél tartunk, el kell magának mesélnem Bartók Béla ideai turnéjának programját, aki végigutazza egész Európát. Decemberben Olasz-

országot járja végig, januárban Oroszországot fogja végigzongorázni és így

Bartók Béla lesz a második magyar művész, akit Szigeti József után beengednek Oroszországba.

Februárban Anglia közelézik, márciusban Svájc és végül Franciaország. A programját tehát tudom, de ezek után

őszintén be kell vallanom, hogy nem tudtam megállapítani ilyen nagyszabású turnéterv mellett mikor ér rá komponálni.

Azt hiszem éppen eléggé unjuk egymást, hogy sorra kerüljenek azok a bizonyos rövid hírek. Tehát:

Rátkai Márton február első felében fogja meglátani első önálló előadóját. Henry Rothschild új színházat építtetett Párizsban, amelynek igazgatója Piltoeff lesz.

A bécsi állami színházak vezetősége elhatározta, hogy e héttől kezdve még a rendes hétköznapi előadásokra is csak estélyi ruhában öltözött közönséget engednek be a nézőterre.

O'Neil, a leghíresebb angol színpadi író „Dynamó” címmel „gépdramát” írt, amely a londoni színházi szezon legnagyobb bukása volt.

Ennél csúfosabb kudarcban csak Dolores del Ríónak volt része, aki annyira elkedvelenedett a közönség mindenüln megnyilvánuló részvétségén, hogy európai reklámtornéjál hirtelen félbeszakította és visszautazik Amerikába.

Ne féljen, elmondom az elmaradhatatlan viccet is, hiszen alig várom, hogy mosolyra hűződjön picinek nem mondható pléhpoftkájja.

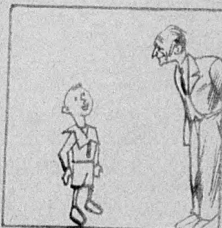
Lakatos László a minap szigorúan

megintette a kissé túlságosan esintalankodó faeskáját. A fiú bűnbánó arccal hallgatta végig a dorgálást, majd így szólt:

— Ne haragudj apuskám, ezentúl jó leszek.

— Biztos? — kérdezte Lakatos.

— Igen — hallatszott a szepegő válasz — meglátod, én leszek a te javított kiadásod.

A gyász

Ezt a hamisítatlan amerikai viccet Király Ernő mesélte el nekünk.

A kávéházban éppen tejet rendel egy úr a pincértől, amikor odalép az asztalhoz a telefonos és izgatottan jelenti:

— Nagyságos úr, most telefonáltak hazulról, hogy a kedves anyósa hirtelen elhunyt.

— Borzasztó — csapja össze kezéit a férfi, majd a még mindég előtte álló pincérhez fordul — a tej helyett kérek egy feketét.

HANGVERSENY A TEMPLOMBAN

Szigeti József világviszonylatban is egyedülálló művész, igen zárkózott és csöndes ember. Élete legnagyobb részét Franciaországban és Angliában tölti, de igen gyakori vendége Amerikának és Európa kisebb államainak is. Mint fiatalember már bejárta az egész világot, a kultúrországoktól az exotikus vidékekig megfordult mindenhol, ahol a zenét ismerik. Ő volt az egyetlen művész, akinek a kedvéért egyszer Svájcban — a nagy érdeklődésre való tekintettel —

a papság engedélyt adott, hogy hangversenyét a legnagyobb templomban tartsa meg.

Mint az ünnepi misére, olyan buzgón siettek az emberek a hangversenyére és mint a prédikációt, olyan áhitattal hallgatták hegedűjátékát. Akkoriban nagy visszatetszést váltott ki a szomszédos államok katolikus papjainak a körében ez az eset, de azután, amikor meghallották Szigetit játszani, belátták, hogy nincsen miért neheztelni.

— Most hirtelen meg kellett szakítanom a németországi turnémat — mesélte Szigeti — *mert visszahívnak Oroszországba. Ez nagy szó mert,*

a szovjet nem enged be idegen művészeket a falai közé.

Engem is örömmel töltött el ez a meghívás, mert így most módom van *bebizonyítani, hogy a művészet internacionális és abba nem szabad belevinni semmiféle politikát.*

Ha tudnák, hogy mit jelent az a szó nálam, hogy: *külföldön élek!* Jelenti többek között azt, hogy csak négy napot lehet egy év alatt hazámban tölteni és talán két hetet összesen, párizsi otthonomban, még pedig azon egyszerű oknál fogva, mert

egy szezonban pontosan száznegyven estém van lekötve különböző városokban.

A földgolyó minden részén megfordulok, autón, hajón, vonaton, tevéháton, amíg ennek a 140 szerződési kötelezettségnek megfelelek. Minden-hova hűségesen elkísér a feleségem, aki — mivel orosz származású — most örömmel készül a moszkvai útra,

ahonnan elűzte a politika, oda most visszaviszi a zene.

Elnézem Szigetit, ahogyan a zenéről, mint valami szimbólikus összetartó erőről beszél, keményen, meggyőződéssel, mint aki sokat tapasztalt és látott. Talán sajnálom is egy kicsit, amikor a jegyzeteit nézem, Leningrád, Berlin, Budapest, Párizs, Lyon, Milánó és így tovább kis városok, hatalmas metropolisek sűrűn egymás mellett, utazni... utazni, játszani, pakkolni és megint utazni. Szereti és ünnepli az egész világot, mindenki, aki ismeri, rajong érte és mégis egyetlen jóbarátja, egy meghitt bizalmasa, akivel csöndesen elbeszélgetne, mert amint egy helyen végez, már futni kell tovább. Így parancsolja a szerződése! *Gerő László.*

Szigeti József moszkvai hangversenyén

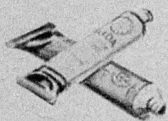
Ha a
ségéb
lik a
aránt.
gyelen
jakra
összha
harmó
nak és
házi,
kell is
tos er
ha álla

E

Összhang, mely elbűvöl

Ha a művész nő hájos és ápolt egyéniségében testet ölt a dal, élvezetivé válik a zene a fülnek és szemnek egyaránt. Akaratlanul is ráirányul a figyelem a billentyűkön tovasiető ujjakra és betelik az egész jelenség összhangjával. A hang és az előadó harmóniája szárnyat ad a fantáziának és rabul ejti a szíveket. Még ha házi, vagy más hivatásbeli munkát kell is a nőnek végeznie, akkor is biztos eredménnyel ápolhatja magát, ha állandóan Elida krémeket használ.

Használj mind a két Elida krémet, Nappalit, estétit, — Így kell csak kérned!

Elida Éjjelkrém az arcbőrt éjszakan át tisztítja és táplálja, a száraz bőrt ellátja a szükséges zsíradékkal.

Elida Arckrém védelmet nyújt az éles levegő és a nap égő sugarai ellen. A bőrbe azonnal beszívódik; gyógyító hatása meglepő. Elida Arckrém a kivörösödött kezet és tisztátalan bőrt is mattá és alabástromszerűvé teszi. Sokezer hölgy ismeri el mint létező legjobb krémet.

ELIDA KRÉMEK

Gizem

FLORIS CSÖVEZETŐ

Inspekciója az UJSZÍNHÁZ-ba.

Jelentem alásson: „BÉRKASZÁRN YA”. — Cseléd tragikamédiája 5 képeletben, még 4 emeletben. — Dráma cigaretti, bűdös gyufá. — Vészkijárál rőndbe!

Még itt az Ujszínházba is kísért a bérkaszárnya. Akkurát ottan magos holdaly, mint mifelénk; az udvarba a vice, oszt cigizik - drámát. Neki dukál drámaturgice és tűzrendészette, mer én vagyok a felelős csövezelő érte. (— A cigizést az ötözőkbe vesszük csak félszömmel észre s akkó is előbb krákojunk, hogy gyuják el az ismerős színész urak slimszlijüket. Ambár akad kegyellen csövezelő is, aki főjelentűket a tilosért, - per koponya 50!) De én hozzájuk húzok és nem húzom rájuk a pizeslepedőt; ólég stróf van a zártaltanokon. — Igaz, - éccő egy kárlista még em-tüllem kerl tüzet, - no de adlam is neki!

No, hun is hallam el? . . . Igón: a bérudvaron, ahun éppen arrá van nagyban szó, hogy kié lögyön a kis herpesztonka - először? A vicjé-é, vagy a specerájosé? . . . Hát a botos rálicitált, - győzte piculával, - akar a lyúkipiacon! Pedig igónis, mindnyájan a vásáron vagyunk, kerömásson! . . .

Mer igaz a van a l. szörző úrnak, illen az élet; - jele komédiája, jele tragédiája! (Ezlet csak az bizonyítható hitelős tanuként, aki legalább is 4—5 fölbonst végig jádzott az „ÉLET” színpadozatlyán, mint jó magam ta! Pláne én, aki a kifordított ódalát is látom, mer a kulisszák mögött tellik el szögállatom javarésze.) — Ez az Ujszínház is akkurát ezt bizonyítt: - amíg a kis Roll mókázott a Kapricba, - vagy fértály századig, - addig víg komédiája vót; de most hogy „Kis Komédiája” lölt, - nagy tragédiája keletközött. Hát neköm mint felelős színházi csövezelőnek, avvóna a javaslatom, hogy ha mán új az a Bérház, hát csak mindig vigat jádjon, hogy a pészér hagy nevesse ki magát a l. publikum, mer nure hazamögy a bérkaszárnyájába, úgyis emögy a kedve a nevetéstől! —

Én magam se tudtam elejinte, hogy ezón a kis, sűrűbélű eseléd cifra állapottyan miko nevessek, - miko szomorkoggyak? (Mer szomellős lapaszlatatlyaim vannak mindön erányzatba. A eselédállapotokat ismeröm jól - legénykorombul; a bérkaszárnyákat bévülrül - lúzoltó korombul; a tragikomédiáját azt mög nyeldősöm napszamba, mint az avas szalonát - fölöstökömré!) — Vele is erőztem a kis-cseléddel végig: a vicekölöktül irigytlöttem ezt a gusztyos gömbölyüsegét; a specerájosnál mán sajnállam, hogy hírbe és forgalomba hozta az I-ső emeletre, - pedig a házirőnd szerint: - tehörrel csak a eselédlépesön szabad fölmonni. — De hát a specerájosnak ű csak portéka vót, - haszonnal adta el. A II-ik emeletlön mögön irigytlöttem: kár a bankár oldalán elégni neki a - görögützben; de hát a bankár is kalmár, - csak ángróba! Föl is stájerollták a III-ik emeletre, - de ill mán igazán sajnállam az aszolt báró mellett; de a csece piktoral mán-mán szerelmi tűzveszedeimet szaglásztam; - hát mi sült ki, - hogy a fiesur is pészér pingált! — Hogy a manó vinné el, - montam magamba, hát rittig! gyült is érte a mögboldogult Manó, a ki facérpincér létire abbul él, hogy löbbször - möghal. Profi öngyilkos! - hogy mit ki nem tanálnak ezök a Belistások! — Pedig mán vártam, hogy a kárbunkulus szömü eselédnacsága leugrik a III-ik emeletről, - mer ez a eseléd-díval; szinte a mentőponyváér akartam rohanni, hogy mentjük, ami menthető, - de a Manó végleg beadott neki! —

Hanem a temetés, - az szép vót! Régön nem mulattunk ojjan jót temetésön, mint az Új Bérzínházba! — Omen! — Ami azt illeli, - a segéd és vice színészek szépen levizsgáltak, - olyan vót, akar egy vizsgaelődás! - az akamédiájába!

No, kis eseléd, kár a szép szömiért, hogy nem én lokalizálhattam a tüzít! ! — Víznyomás rőndbe! — Örség oszoff!

Ögyéb híjján így hát a szomjamat ojtom egy kis - tréjafőccsel, a boldogult Manó egészségire, - mög kontójára! —

GÖRLÖK A SZALONBAN

Irta: LAKATOS LÁSZLÓ

Nem kell félni. Itt nem lesz revügörlökről szó. Sem tündöklő nyomorúságokról, amit a nagy Balzac megírt, mielőtt még egyáltalán kis görlök voltak, sem lerobotolt soványságokról, amit az úriasszonyok e'plagizáltak rögtön, félórával az első revü sikere előtt. Itt egyáltalán minden másról lesz szó, csak görlökről nem.

A mai férfit megtették sofőr-típusnak. Ebben van valami. Sőt sok van benne. A mai férfi határozottabb fellépése, a kisportolt külső, a gesztusok erőteljessége, a rezolút modor, a gyors határozottság, erélyesség — mindenben van valami sofőrszerűség. És ebben a világban, a hol a férfi megtalálta az új típust, a nő se kereskedett valami túl sokáig. A karcsúság már megvolt. Hiányzott még csak a külső modor, amit nem kellett sokáig keresni. Az úrinők egy része hihetetlen gyorsasággal megszerezte, magáévá tette, sőt ki is fejlesztette. A szalónsofőr mel'é így került a szalón-görl. A mai elegáns úriember mellé, a mai elegáns úrinő.

Nem mintha a görlöket bántani akarnók. Nem mintha az úrinőket dicsérni akarnók. De szalónban, sportpályán, löversenytribünön, étteremben, úribarban, tengeri fürdőn, svájci hotelben, étkezőkocsiban, női szabónál, hőgyfodrásznál mindenütt ott látjuk a görlt. Eloszló karcsúságában, térden felüli szabadságában, úgynevezett fess kis kiszólásaiban, játszi vakmerőségében, cinikus kiszólásaiban. A görl vezet és — ne haragudjanak meg az úriasszonyok — de főként és első helyen az úrilányok sorában. Ezt nem lehet tagadni. A lányok tú'tettek az asszonyokon. Gimnáziumot végzett, leérettségizett lányok. Lányok, akik úgynevezett jó családból származnak, akik tanultak: nyelveket, muzsikát, műtörténelmet; lányok, akiknek apjuk földbirtokos vagy

tőzsdétanácsos és akiknek apjuk vagy nagy hozományt ad, vagy még nagyobbat ígér.

Kezdődni azzal kezdődött a dolog, hogy a nőt „felszabadították“. Jött a függetlenebb élet, a férfiakkal való tegeződés, kirándulások és utazások ellenőrzés nélkül, jött a flört a tengerparton és jött a fekete trikó a vívóteremben. Jött, aminek jönnie kellett és jött, aminek jönnie nem lett volna szabad. Eleinte amerikai nevelésről volt szó, az élet szabadabb felfogásáról és lett belőle pesti neveltlenség és az élet összetévesztése az autótúrákkal és a dancingokkal. Természettudományos nevelésről volt szó. De hová lett a tudomány? Ami pedig a természetességet illeti, az kiélte magát fogyókúrákban, műsoványságban, púderban, rúzsban, arcománban, testmasszázsban és az egész fölött egy olyan hangban, amelyekbe örmeserek ugyan belepírulnak, de ami miatt a szalón-görl még egy csőppel sem tesz föl több rúzszt az arcára, ami egyébként gyakran szép és kedves.

És mindenekfölött a táncok. A táncdivat. A táncdüh. A táncőrület. A táncmánia. Robotban táncolnak. Nagyobb, szorgalmasabb, elfülőbb robotban, mint a színpadi görlök. Ha egy-egy revü vagy operett bemutatója előtt napi hat és nyolc órákon át próbálják az új táncokat, mi ez ahhoz a munkához képest, amit az amatőr-görl, a szalón-görl, a hozomány-görl pazarol testficamaira. És mennyivel lelkesebben csinálja ez, mint az. Mennyivel több meggyőződéssel. A különbség az, hogy az igazi görlnek szüksége van arra, hogy táncoljon, viszont arra, hogy a szalón-görl táncoljon, nincs szükségem — nekem. Az egyik a kenyérért csinálja, amely kevés és sovány, a másik a divat-őrületért, amely nagy és dagadt.

A
PESTI HIRLAP
DISZKÖNYVTÁRA

A világirodalom Uj
 és Régi Remekei.
 A legnagyobb iro-
 dalmi értékű regények
 pompás kiállításban

Egy sorozat 12 kötet

Havonként egy kötet

A sorozat előfizetési ára kötetenként:

2 pengő 10 fillér

A Pesti Hírlap előfizetői számára:

1 pengő 50 fillér

A FILMPOEN

A film legfontosabb része a befejezés. Abban az esetben, ha a vígjáték vagy a dráma végjelenete nem érdekes, nem megkapó, akkor az egész film megbukik. Gyakran látunk olyan filmeket, amelyek egészen jól indulnak, de a végjelenetet a rendező vagy a scenáriumíró elfelejtette vagy nem tudta kidolgozni. Ezekben a filmekben hiába játszik nagy sztár vagy kedvenc filmszínész, az eredmény mindig az, hogy az emberek csalódottan távoznak a mozból.

Az élet mindennapi durvasága és szürkesége után az emberek arra vágyanak, hogy a mozból egy szép, poétikus vagy vidám emlékekkel menjenek haza, tehát a filmrendező vagy író mindig gondoskodik arról, hogy a moziközönség ilyen útravalót kapjon.

Az amerikai filmek groteszk jelenete egészen speciális valami és az európai emberek sokszor csodálkoznak azon, hogy az amerikaiak hogyan tudnak ennyire naiv dolgokon nevetni.

Egy időben igen gyakran láthattuk a burleszkfilmek végén, hogy a komikus, amikor végre elérte szíveválasztottját és amikor éppen át akarta ölelni, lecsúszott a nadrágja... Ennek a jelenetnek Amerikában mindig megvolt a kellő hatása, míg Európában még a kevésbé kényes közönség is durvának tartotta.

Talán csak három filmkomikus filmjében láthatunk kedves végjelenetet. *Chaplin*, *Harold Lloyd* és *Buster Keaton* filmjei mindig úgy fejeződnek be, hogy a közönség elégedetten távozik a filmszínházból. *Harold Lloyd* például egyidőben mindig autóval készítette el filmje végjelenetét.

Egy film-poen:

A fiatalember leesik egy magas ház tetejéről, ahol egy gumibottal éppen jól helybenhagyták. A botot is utána dobják. A fiatalember felveszi a botot és elindul az uccán. Alig megy néhány lépést, észreveszi, hogy egyik támadója előtte áll és éppen cigarettára akar gyújtani. „Édes a bosszú!” gondolja magában és a gumibottal ellenfeléhez közeledik. És éppen le akar sujtani a műtsem sejtő emberre, amikor észreveszi, hogy a gumibottal kifogyott a levegő... Tehetetlenül

csapkod a gumibottal, amíg ellenfele hátrafordul... Hőünket most ismét megverik... Ki lehetne ez a fiatal ember más, mint *Harold Lloyd*.

Egy másik eset:

Egy szegény ördög elme egy táncmulatságra, ahol titkos szerelme, egy szépasszony szórakozik, természetesen másokkal. A szegény ördög csak messziről meri figyelni az ideálját, de egyszer csak megembereli magát és amikor észreveszi, hogy a nő feléje int, ő boldogan hozzászalad. Amikor azonban az asszonyhoz ér, kiderül, hogy ez nem neki, hanem egy mögötte álló fiatalembernek intett. A szegény ördög csalódottan vonul vissza a táncterem legtávolabbi sarkába, de még ezután sem veszi le a szemét a szép asszonyról... Rövid idő múlva ismét feléje szállnak az asszonyt hivatató pillantásai, de ezek a pillantások most tényleg neki szólnak... Ő azonban nem megy, mert azt hiszi, hogy a nő most is csak egy másik férfinak intett... Ez a szegény ördög *Charlie Chaplin*.

Buster Keaton egyik filmjében ez volt a poen:

Egy bűbájos parkban egy szép leány és egy fiatalember ül. A fiatal hölgynek bizonyára az az óhajta, hogy minél szebb legyen és ezért minden szégyenkezés nélkül előveszi retiküljéből a püdertartóját, a rúzszt és nyugodtan javítani kezdi a szépségét... A fiatalember csodálkozva nézi ezt a jelenetet, majd őt is elfogja a vágy, hogy szépítse magát. Zsebéből előveszi az önbortváját, bezappa-nozza az arcát és nyugodtan megborotválkozik...

Ezekre a jelenetekre minden filmben szükség van, mert ezek nélkül bizony a közönség csalódottan gondol a rendezőkre és a scenáriumírókra, de persze nem tudja, hogy a poeneket a legtöbbször külön erre a célra szerződötetett „ötlet-emberek” gondolják ki, akik minden poenért nagy tiszteletdíjat kapnak. Az az ötlet-ember; aki csak egyetlen rossz ötletet ajánlott a rendezőnek, örökre búcsút mondhat a filmnek, mert ha egy film megbukik, akkor a bukásért legtöbbször az ötletetlen ötlet-embert okolják.

Mindenki azt teszi Hollywoodban, amit az asszisztensnő akar

Az amerikai fiatal leányok előtt a karriernek új lehetősége nyílt meg és a „flapper”-ek ki is használják alaposan a hír- és pénzszerzésnek friss módját. *A lányok százai hagyják ott az egyetemét, Hollywoodba utaznak és igen gyorsan, viszonylag magas jövedelemmel helyezkednek el. Tévedni tetszik: nem mint filmszínésznők, hanem mint a rendező asszisztensei, úgynevezett regie-assistent-ek. Ezt az új foglalkozást legújabbban termelte ki a film és egyáltalában nem azonos a segédrendezői állással. A női rendező-asszisztens feladata tipikusan nőies: vigyázni kell olyan külsőségekre, amelyeket a férfi soha észre nem venne. Ha a hősnő a kertből jön hosszú, gyémántos fülbevalókkal, mert tudja, hogy ez jól áll hullámos hajához, úgy az asszisztens-kisasszony felemeli karját, mire egyszerre halálos csönd lesz. A rendező torkában megakad a megafónba éppen beleordítani készült vezényszó, a zongora a legkisebb black-bottom-akkordnál némul el, a játék megáll, talán még a higanylámpák fénye is elhomályosul egy pillanatra. És megszólal az asszisztensnő:*

— *Kedves Greta Garbo, maga tudja, hogy mennyire szeretem magát, a multkor is kölesön adtam Jack London hőrkötésbe foglalt kétkötetes regényét, holott emlékebe kaptam a könyveket és általában nem szoktam ilyesmit kölesőnőzni. Tehát nem fog megharagudni: vegye te szépen a függőket. Szép maga úgy is, bár én volnék olyan elragadó.*

Mindenki nevet, Greta Garbo mosolyogva cselekszik az asszisztensnő kívánsága szerint.

Szóval erről van szó. *Stílustalan dolgokat, apró kisiklásokat — amelyek azonban végeredményben veszélyeztetik a darab sikerét — gyomlál ki az asszisztensnő.*

Megtörténhetik a következő: Lya Mara egy táncosnőt játszik egy Berlinben nemrégiben készült filmen. Svájci

szállodában veszik fel az egyik jelenetet, *azaz műteremben, a szálloda előtti játékot viszont a helyszínen, hegyektől koszorúzva, mondjuk az elegáns Saint Maurice-ban. A műtermi és a helyszínen felvett jelenet között két-, három-, hónapos időköz is eltelik. Na már most megtörténik, hogy Lya Mara lefut a lépcsőkön gyönyörű szokás-barna bundájában és megérkezik a szálloda előtti térségre fekete bársonyköpenyben.*

Tessék megnézni Lya Marának mostanában Pesten futó filmjét. A fenti eset ugyanis nem csupán megtörténhetik, hanem meg is történt. Friedrich Zelniknek, aki Lya Mara férje és a Lya Mara-filmek rendezője, ezek szerint nincs asszisztensnője.

Az asszisztensnő fejében tart minden apróságot, gyakran hász egyszerre szereplő emberről készíti magának feljegyzéseket, hiszen lehet, hogy a jelenet, amely a mostaninak folytatása, csak négy hónap múlva kerül felvételre és addig mindenki elfelejti, hogy szemüveget viselt-e a második számú intrikus, vagy pedig tízcentiméteres kecskeszakállt.

Az asszisztensnő az egész atelié, de főleg a rendező jószelleme. Leveszi a rendező válláról sok vonatkozásban a felelősséget, együtt utazik a társulattal Alaskától az egyenlítőig és olyan bámulatos rutinra tesz szert, hogy pontosan megmondja: *mr. Richard Colman a három év előtti nagy filmben a hetedik szerelmi jelenetben monoklit viselt sötétkéék zsinóron, a balzebben sávozott, barna selyemzsebkendőt.*

Cecil B. de Mille, a kitünő amerikai rendező nagy híve az asszisztensnői intézménynek. Soha nem kezd bele új filmbe négy-öt női asszisztensnő nélkül. Megfigyelései szerint ezek a lányok nem szédülnek el a film csillogásától, egyszerű üzletnek tekintik. Cecil B. de Mille megállapítja, hogy az asszisztensnők közül egy sem ment eddig filmszínészhez férjhez, hanem „civil”-hez.

TIZ DEKA ASZPIRIN

Játék a konyhában. Irta: Faragó Sándor

Személyek: {
 Az ujságíró
 Boriska
 Mariska
 A rendőr
 A fiatalúr
 A nagysága

Az előadás joga magyarországi és európai színházak részére dr. Marton Sándor színházi ügynökségéé (Budapest, IV. ker., Bécsi uca 1 szám.) Megszerezhető a Delibab útján is

ELŐJÁTÉK

(A szin egy szűk telefónfülke. Amikor a függöny felgördül, a telefónfülke üresen áll. Most kinyílnak hátul a fülke ajtaja és fáradtan, únottan az ujságíró lép be. A fülkéhez emeli a kagylót. Vár.)

Az ujságíró (türelmetlenül): Halló, nagysád! Tizenkilencvennyolc. Köszönöm. Kérem a gyorsírót. (Vár.) Halló! Te vagy az, Pista? Nincsen semmi különös. Csak egy kis hírem van. Írd. „Ma este tíz órakor a Knézics uca négy szám alatti házban Nagy Boriska mindenes aszpirint nyelt. A cselédeány állapota annyira javult, hogy nem is kellett kórházba szállítani. Teltének oka szerelmi bánat.” Ez az egész. Más ujság nincs. Benn van az öreg? Még egy félóraig itt maradok a rendőri sajtóirodában, aztán feljövök az Otthonba. Mi van az öt pengőmmel? Ezt már két hete ígéred. Ahogy én neked még egyszer kölcsön adok. Szervusz. (Fáradtan leteszi a kagylót. Ásít. Aztán feláll és kimegy a fülkéből. Csend. Szünet.)

FÜGGÖNY.

VÁLTOZÁS

(Szin: A konyha. Sparhert, konyhabátorok. Hátul egy ajtó a cselédszobába, ezenkívül még egy ajtó a lakás felé. A bátorok fehérek. Este tíz óra van. Amikor a függöny felgördül, Boriska és Mariska vannak a színen.)

Boriska (Tizenhét éves, egyszerű, szőke falusi lány. Fel- és alájárkál a konyhában, Falusi ruhában van, néhány

szoknya, lesimitott haj és gyöngy-nyakék. Mariskához, aki egy hokedlin ül): Régi öngyilkosok hogyan szokták?

Mariska (már hat éve van Pesten, ő is cseléd, de a város már levette róla az ezerráncú szoknyát és a pruszlikot. Ő a bőlesebb. És erről a témáról úgy beszél, mintha teljesen közömbös volna): Régen az ember kiázta magát meleg vízben egy skatulya gyufát és kész a kocsi. De ma? Rosszak a gyufák, Boriskám lekem! Az ember kiad hat fillért egy skatulya gyufára és még csak meg sem lehet halni tőle. Ma már az emberek öngyújtót használnak. Én egyszer lenyeltem egy öngyújtót. Nem ért semmit. Még mindig itt hordom a gyomromban és élek...

Boriska: Emeletről leugrani, jó?

Mariska: Az se jó. Az ember megakad. Én már leugrottam, mikor a csendőr elhagyott. Kiltört a lábam, de a Rókusban összeragasztolták...

Boriska: És leverver?

Mariska: Azzal sem trafál az ember oda, ahová akar. Ha az ember meg akar halni, akkor nem tudja, hogy hol van a szíve. Én egyszer melléje lölttem. Ha az ember bele akar lőni a szívébe, akkor az egy picit arrébb rúkkol, hogy a fene a potáját.

Boriska: A Duna?

Mariska: Nehéz ilyenkor tanácsot adni.

Boriska: Te, mint régi öngyilkos csak tudhatod!

Mariska: Én egyszer a Duna helyett beleugrottam a városligeti tóba. Mint kezdő öngyilkos. Nem használt. Kihúztak. Aztán, amikor a finánc miatt akartam meghalni,

megtudtam, hol van az igazi Duna. Beleugrottam. Kihúztak. Rendőrök húztak ki.

Boriska (érdeklődéssel): Ha az ember meg akar halni, akkor jön a rendőr?

Mariska: Muszáj neki jönni. Jegyzőkönyv nélkül nem lehet meghalni.

Boriska: Melyik rendőr jön?

Mariska: Az, amelyik a legközelebb van. Felveszi a jegyzőkönyvet és hívja a mentőket.

(*Most csengetnek.*)

Boriska (indul a jobboldali ajtó felé):

A fiatalúr. (Bemegy és néhány perc múlva visszajön.)

Mariska: Mit akart?

Boriska: Egy csókot.

Mariska: Adtál neki?

Boriska: Nem adtam.

Mariska: Egyet lehet neki adni mindig. Részemről az aszpirint ajánlom.

Boriska: Nekem nem használ...

Mariska: Bevettél már?

Boriska: Bevettem. Elmúlt ugyan a fejfájásom, de aztán megint jött.

Mariska: A legjobban aszpirintól lehet meghalni.

Boriska: Én nem akarok egészen meghalni.

Mariska: Félig is lehet.

Boriska: Elég, ha kettőt beveszek?

Mariska: Nem elég.

Boriska: Te mennyit szoktál?

Mariska: Legalább tíz dekát.

Boriska: Az használ?

Mariska: Abba meg lehet halni.

Boriska: Öt dekát fogok bevenni...

Mariska: Az nem ér semmit. Vagy tíz dekát, vagy semmit.

Boriska: De honnan vegyek tíz deka aszpirint?

Mariska: Én adok neked. Nekem van. Én gyűjtöm az aszpirint. Nekem már van egy fél kiló, az ember sosem tudhatja, hogy mikor lehet szüksége rá...

(*Csengetnek.*)

Boriska (kelletlenül indul): A fiatalúr. (Bemegy a szobába és nemsokára kijön.)

Mariska: Mit akart?

Boriska: Hogy oltsam el neki a villanyt.

Mariska: Eloltottad?

Boriska: Eloltottam. Csengetni tud, de a villanyt eloltani nem tudja.

Mariska: Mást nem akart?

Boriska: Egy csókot akart.

Mariska: Adtál neki?

Boriska: Adtam. (*Kis szünet.*) Hát adsz egy kis aszpirint?

Mariska: Szívesen, hiszen földiek vagyunk. De nem szabad hirtelen nyelni, mert visszajön. Lassan kell nyelni és sok vizet kell inni rá. (*A keblébe nyúl és kivesz egy kis zacskót.*) Aztán muszáj neked meghalni?

Boriska: Muszáj... Szerelemtől.

Mariska: Ki miatt?

Boriska: Nem mondom.

Mariska: Nekem csak megmondhatod!

Boriska: Titok. Magammal viszem a sírba. (*A vízvezetékhez megy nagyon nyugodtan, azután lenyeli a zacskó tartalmát és két pohár vizet iszik utána.*) Nem is olyan rossz.

Mariska: Meg lehet szokni.

Boriska: Meddig tart még?

Mariska: Nem sokáig, Boriska lelkem. Ül le.

Boriska (kiáltva): Állva akarok meghalni!

Mariska: Azt nem lehet. Ülve lehet, vagy fekvé lehet. Ki látott még olyat?

Boriska (rajongással): Állva akarok meghalni!

PÁRATLANUL ÉRTÉKES KEDVEZMÉNY

Tolnai Világlapja háborús számainak fél évfolyamát, vagyis 26 egymás után következő számát bérmentve kaphatja 2 pengő 90 fillérért. Ha utánvételt kívánja a küldeményt, akkor 50 fillérrel drágább. Az összeget beküldheti akár póstauteleványon, akár levélbélyegeken ajánlott levélben a kiadóhivatal címére (Budapest, VII, Dohány ucca 12)

Mariska: Ne bolondozz már. Ha nem halsz meg rendesen, akkor itthagylak. Le kell ülni...

Boriska: És aztán? (Leül.)

Mariska: Szédülni kell!

Boriska: És aztán?

Mariska: Én a mamámra szoktam gondolni. Az a legjobb. Erősen kell az édesanyára gondolni, aki az embert a világra hozta...

Boriska (durcásan): Mondtam én néki, hogy hozzon a világra? Én nem tehetek róla. Én nem gondolok az anyámra.

Mariska: Akkor gondoldj Mocsoládra. Most jön haza a gulya. Ott az Estván, aki gondozza a gulyát. Mingyárt megkondul a harang...

Boriska (könnyesen): A cigány már húzza a zsidónál...

Mariska: A bakter már elindult.

Boriska: A hold ott van a mi uccánkban... Ilyenkor nézni szoktam a kertben a napraforgókat, hogy mit csinálnak éjjel... A holdra nem forognak. Erre kell gondolni?

Mariska: Erre is lehet. Főleg a leányre kell gondolni, aki miatt az ember lenyelte a tíz deka aszpirint. Erősen rá kell gondolni. Aztán rángatózni kell. El kell készülni az ember ajkának. Göresöknek kell jönni...

Boriska: Énekelni szabad?

Mariska: Azt lehet.

Boriska (ábrándosan): Mit kell énekelni?

Mariska: Valami bús magyar nótát...

Boriska: Egész búsat?

Mariska: Úgy illik!

Boriska (nagyon halkán énekel):

Lesz maga juszt is az enyém,

Csak az enyém,

Csak az enyém,

Karikagyűrű ragyoghat...

Mariska (félbeszakítja): Nem érzel semmit?

Boriska: Egy kicsit fáj a gyomrom...

Mariska: Nem értsz hozzá. Ilyenkor már rángatózni kellene.

Boriska: Még sosem csináltam.

Mariska: Úgyetlen vagy. De idővel majd megtanulod...

(Egy hang kívülről: Mariska, Mariska!)

Mariska: Hív a nagysága. Le kell engedni a vizet a fürdőszobában...

Boriska: Hát itt hagysz, Mariska? Már szédülök egy kicsit. Én félek egyedül. Aztán ki fog rendőrért kiabálni?... Ki fogja hívni a mentőket?

Mariska: Nekem le kell engednem a vizet...

Boriska (halkan): Aztán mit mondjak az angyaloknak?

Mariska: Mondd meg, hogy tiszteltem őket. Van ott egy kis angyal, aki az enyém... A fináctól. Mondd meg, hogy az anyja jól érzi magát... mond meg, hogy ne haragudjon rám, hát mit csináltam volna? Csókold meg azt a kis angyalt, Boriskám lelkem. Anyja üzeni, hogy még mindig szolgál, még mindig nem kell senkinek sem és nemsokára meglátogatja. Anyja üzeni, hogy apja elhagyta, hogy a fene egye meg a képit, pedig finánc! Anyja üzeni, hogy neki jobb ott fenn, mint nekünk itt lenni... Isten veled, Boriskám lelkem... ne haragudj rám és ha nem halsz meg, akkor ne mond meg a rendőrnek, hogy én adtam az aszpirint, mond meg, hogy magad gyújtottad, no Isten áldjon. (Az ajtóban.) Anyja üzeni, imádkozik érte, minden második vasárnap, amikor kimenője van.

Boriska: Oltsam el a villanyt?

Mariska: Jobb, ha eloltod. Legalább megszokod a sötétséget... De még ráérsz. Nem volt egészen tíz deka

A világhírű író, WILDE OSZKÁR

egyik leghíresebb színdarabjában azt írja, hogy: „először a modor, azután a morál”. Ez valóban így is van, mert a társadalmi forma és érintkezés már sok ember karrierjének vetette meg alapját. Az Athenaeum kiadásában most megjelent

DÁMA ÉS GAVALLÉR

című füzet kimeríti mindazokat a formákat és szokásokat, melyek a társadalmi érintkezésben a jó modornak és biztos fellépésnek elengedhetetlen kellekkel. Ára 1 pengő 80 f., bérmentve 1 pengő 90 f. Megrendelhető kiadólivatalunkban (VII. ker., Dohány u. 12)

aszpirin. Csak egy deka volt. Azzal is megy a dolog, csak nem olyan hamar. Kár lett volna tíz deka aszpirinért... (Kinegy).

Boriska (amikor egyedül maradt, feláll, fel- és alájár a konyhában. Nincs semmi baja. Azlán végigsimítja a fejét. Szédül. Lassan a villanyhoz megy és eloltja. A sötétben leül az egyik hokkedlire).

(Most rövid csengetés hallatszik. Aztán szünet. Majd egy hosszabb csengetés. Majd még egy. Kis szünet.)

A fiatalúr (jélénken kijön a konyhába. látja, hogy sötét van, meggyújtja a villanyt. Rövidnadrágos, hetedik gimnazista. És visszafojtott hangon): Boriska!

Boriska (felnyitja a szemét, aztán ismét lehúnyja).

A fiatalúr: Boriska.. kérek egy pohár vizet... (Zavartan.) Nem is kell víz. A papa és a mama elmentek a Malvin nénihez. Egyedül vagyunk. (Közelebb megy hozzá.) Andalgva hallgatód szavaimat? Lelkeden búbanat ül? Ne félj, Boriska, én itt állok melletted, a vad és erős férfi, minden poklon keresztül, a bölcstől a sárg... (Nevetve.) Boriska, én elollom a villanyt. (Eloltja. És most csak a hangja fojtottan, pőzosan, ahogyan ponyvaregényekben olvasta.) Boriska, ne is félj, ilyenkor jó ez a hosszú és méla hallgatás! Ilyenkor talál egymásra a férfiszív és a nőstényszív egy jobb jövő érdekében! (Hallatszanak a léptei.) Közeledek hozzád, mint Tankréd lovag a sétét éjszakában! A szám lángol, mint egy Vezúv és add rá, oh, csókod hús cseppjeit! Kíragadlak eből a konyhából, Boriska, és királynő leszel egy általam felfedezendő földrészen, amelyet a Weiszszel együtt fogunk felfedezni a Nagy- vagy Csendes-óceánon, írta Kagutovicz Manó. Hív testöröd leszek, Boriska, a mama meg fog pukkadni, a papa gyászolni fog, mert elveszté gyermekét, és mi ketten holdogak leszünk a viharvert sziklák ölében, a Nagy- vagy Csen-

des-óceán közepén, a Weiszszal. De ha kikezdel a Weiszszal, akkor megismered bosszúálló öklömet és kobzomat!! Akkor markolatig döföm kebledbe tomahavkomat, Boriska, és meg foglak gyászolni csendes sírodon, a Nagy- vagy Csendes-óceánon, Boriska... Már minden elő van készítve. Hajó még nincs, de grabecsolunk egyet Hamburgban, amikor a hajóór nem néz oda. Úti-költség Hamburgig biztosítva, holnap lopjuk el a Weiszszal mamája gyűrűjét és Kiss József összegyűjtött műveit. Ha megsebesülök a víg-wamokkal való hősi küzdelemben, akkor te leszel a markotányosnő, az emberi kor legvégső határáig! Előre, Boriska! Még egy csókot a hősnék, aki indul! Hatteras kapitányt is megcsókolla hitvese és a nagy Winnetout is... Add ide harmatos szájad és önts lelkierőt belém és a Weiszszal... (Kis szünet.) Mi az? Nem felelsz? Andalgosz a sziklák tövén... Boriska, az óceán szüze! Én felszabadítalak! (Meggyújtja a villanyt.) Alszol, Boriska? Lovagiasságom tiltja, hogy egy védtelen nőt megcsokoljak... Ébredj, Boriska! (Megrázza.) Mi van veled, Boriska?

Boriska (kinyitja a szemét): Rendőrt! Rendőrt, fiatalúr!

A fiatalúr: Minek rendőr? Én megvédelmezlek úgy az indiánokkal, mint bős anyámmal szemben!

Boriska (egyre izgatottabban): Rendőrt! Rendőrt!

A fiatalúr: Arám, mi bajod van? Skorbut?

Boriska: Aszpirin!

A fiatalúr: Az egy gyógyszer...

Boriska: Az a halál!

A fiatalúr: Rejtelmesen beszélsz, Boriska!

Boriska: Meghalok, fiatalúr!

A fiatalúr: Beesülettel fogunk gyászolni, én és a Weiszszal.

Boriska: Rendőrt! Rendőrt!

A fiatalúr: Minek ide rendőr?

Boriska (halán): Megmérgeztem magam...

A fiatalúr (elhűtlen): Minek? Hiszen én odaadom magam neked?

Boriska (egyre fokozódó izgalommal): Rendőrt! Rendőrt! A legközelebbi rendőrt! Az, amelyik itt áll az Akácfa ucca sarkán és olyan szép! Azt, akinek fekete bujusza van és csak int egyet és megállnak az összes autók! Rendőrt!...

A fiatalúr: Markolatig hajtottad a méregpoharat magadba?

Boriska: Meghalok. Már alig bírok lélegezni... Fáj, ha lélekzek.

A fiatalúr: Ne lélegezzél öt percig, arám...

Boriska (feláll, aztán visszatántorodik a székebe): Rendőrt!

A fiatalúr (rémülten): Erre nem számítottam. Aszpirint nyeltél... Mentők! Mentők! Telefonálok!

Boriska: Nem kellene a mentők, fiatalúr. A rendőrt tessék hozni...

A fiatalúr (kirohan a gangajton és halatszik a hangja): Házmaster... Házmaster...

A házmaster hangja: No, mi az ilyen késő éjszaka?

A fiatalúr: Hozzon rendőrt... A Boriska lenyelt valamit...

Boriska: Meghalok!

A házmaster: Öngyilkos lett?

A fiatalúr: Már majdnem meghalt. Még egy kicsi van hátra. Hozza a rendőrt...

Boriska (amikor ezt meghallotta, gyorsan csinosítani kezdi magát. Fésüli a haját, nagyon izgatott. A fiatalúr ámulva nézi. Kívülről zaj hallatszik be. A fiatalúr sokáig nem mer szólani, aztán megszólítja).

A fiatalúr: Ne félj, Boriska, pénzt lopunk a Weisszal és sírkövet állítunk föléd! Bögni fogunk a sírdon, Boriska! Én mindennap ki megyek... És fogadalmat teszünk a Weisszel, örök tisztaságot fogadunk teérted, vérszerződés által... Beleavatjuk a Kajlingert is. Nyugodtan meghalhatsz, Boriska...

A rendőr (magas szál falusi legény, karddal, teljes rendőrfelszerelés).

MINDENBEN

ELSŐ A

PESTI NAPLÓ

- Nagyon lassan, hivatalosan ténykedik. Szép fiú, kis fekete bajszavan): Melyik a hulla?
- Boriska** (meqlátja a rendőrt és boldogan): Én, biztos úr!
- A rendőr** (ránéz a fiatalúrra): Hát maga kicsoda?
- A fiatal úr**: Horváth Lajos, hetedik bé.
- A rendőr**: Ne zavarja a hivatalos eljárást. Maga itt lakik?
- A fiatalúr**: Jelenleg itt lakom. De ha lesz hajónk...
- A rendőr**: Ne beszéljen annyit. Majd ha szükség lesz magára, akkor hívom!
- A fiatalúr** (lovagiasan): Állok rendelkezésére! (Kimegy.)
- Boriska** (a hokkedlin ül összekuporodva. Boldogan, rajongással nézi a rendőrt).
- A rendőr** (nagyon lassan leveszi a kesztyűjét, azután sapkájából ceruzát és noteszt vesz elő): Hogy hívják?
- Boriska**: Nagy Boriska.
- A rendőr** (ír): Anyja neve?
- Boriska**: Nagy Erzsébet.
- A rendőr**: Apja neve?
- Boriska** (megtörten): Nem tudom.
- A rendőr**: Nem tudja, hogy hívják az apját?
- Boriska**: Nem tudom. A mama felírta a nevét egy cédulára, de azlán elvesztette a cédulát. Nagyon rendetlen a mama.
- A rendőr**: Hány éves?
- Boriska**: Tizenhét.
- A rendőr**: Foglalkozása?

**„Ne koplalj,
de légy karcsú!”**

A helyes táplálkozás szabályai-
Teljes étlap kalória-táblázattal,
gyönyörű illusztrációkkal!

Kapható kiadóhivatalunkban (VII,
Dohány ucca 12). Ára 1 pengő
80 fill. Póstán bérmentve 1 pengő
90 fillér. Az összeg bélyegekben is
beküldhető, utánvétellel nem küldjük

Boriska: Mindeneseleány.

Rendőr: Itt?

Boriska: Itt, helyben...

A rendőr: Mit vett be?

Boriska: Aszpirint.

A rendőr: Mennyit?

Boriska (akadozva): Egy fél kilót...

A rendőr: Csak a valót tessék vallani, mert különben hatóságok félrevezetése miatt megindítom az eljárást...

Boriska (boldogan): Indítsa meg, biztos úr...

A rendőr (nagyon közömbösen): Mennyit vett be? Fél kilót nem lehet bevenni, mert az visszajön.

Boriska: Húsz dekát.

A rendőr: Annyit se vehetett be.

Boriska: Tíz dekát...

A rendőr: Szóval, öt dekát?

Boriska: Annyit.

A rendőr: No, akkor nem történt olyan nagy szerencsétlenség. Majd telefonálok a mentőknek, oszt kimoszuk. Tették-e oka?

Boriska (csendesesen): Nem mondom.

A rendőr: Tessék vallani, mi a tettének oka?

Boriska: Muszáj megmondani?

A rendőr: Azért vagyok itt.

Boriska: Nem azért van itt.

A rendőr: Hát mi a fészkes csudának, ha nem azért?

Boriska: A jó Isten küldte.

A rendőr: Engem csak felettes hatóságom küldhet. Beszéljen. Mi a tett oka?

Boriska (egyszerűen): A tavasz.

A rendőr: Ne beszéljen marhaságokat. Hiszen most ősz van.

Boriska: Biztos úr nem tudja. Tavasz van. Tessék benézni a másik szobába, ott, ahol az ágyam van, őszszecsukható vaságy, ott tavasz van. Nem a kalendárium számít, hanem az ember szíve.

A rendőr: Ne locsogjon annyit. Miért akart meghalni?

Boriska: Én nem akartam.

A rendőr: Hát akkor miért nyelt aszpirint?

Boriska: Nagyon szeretem az aszpi-

rint. Szoktam enni vajaskenyéren is...

A rendőr: Ne vicceljen, ha hatósággal áll szemben.

Boriska: Biztos úr nem hatóság...

A rendőr (bosszankodva): Hát mi a fészkes csuda vagyok?

Boriska: Biztos úr egy férfi.

A rendőr (csodálkozva): Hallja, kisasszony, úgy látszik, az agyára ment az aszpirin. Oszt mért tette? Hát nem kár eldobni az életet? Nem lopja az ember az életét! Nem ingyen van az. Az anya meg-szenved érte. Hát nincs senkije se?

Boriska: Egyedül vagyok, biztos úr, kérem.

A rendőr: Hát miért nem áll össze valakivel?

Boriska: Nagyon szeretnék, biztos úr kérem, de nem akad senki.

A rendőr (végtíméri Boriskát): Pedig helyre személy. Csudálom, hogy nem akad senki. De meghalni kár, kisasszony. Ilyenkor, mikor ilyen szép ez a város!

Boriska: Ez egy randa, utálatos város!

A rendőr: Hát a falu szebb?

Boriska: Biztos úr falusi?

A rendőr (magára eszmél): Semmi köze hozzá. Most én hallgatom ki magát és nem maga engem. Ne tessék beleszólni a hivatalos ténykedésbe.

Boriska: Csak kérdem.

A rendőr: Tettének oka?

Boriska: Búbánat.

A rendőr: Szerelmi búbánat, vagy közönséges búbánat?

Boriska: Szerelmi. Tetszik tudni, ilyenkor, tavasszal...

A rendőr: Ősz van!

Boriska (nem zavartatja magát): Ilyenkor, tavasszal... megy az ember a Dohány utcában, oszt jön egy autó, túlköl, mint a veszett fenéségi... de akármilyen nagy autó, egyszerre csak megáll, mert nem ő az úr ebben a városban, hiába túlköl, hiába ül benne a legszebb dáma, vagy a legnagyobb úr, meg muszáj állnia...

A rendőr: Ha szabál ellen vét.

Boriska: Ha nem vét, akkor is.

A rendőr: Ha intek neki, akkor meg kell állnia.

Boriska: Hát ezért akartam meghalni.

A rendőr (csodálkozva): Kisasszony félrebeszél...

Boriska: Tetszik tudni, jön a részeg ember, kiabál, üvölt, lehempereg a földre, aztán egyszerre csak ott terem valaki és felemeli a porból, beléje karol és viszi...

A rendőr: Ez a főrsrift!

Boriska: Ezért akarok meghalni! Jön egy nagy kocsi, megrakva vasakkal, egy szegény nyomorult pára húzza, egy gebe, vak is, meg öreg is, meg olyan szomorú, aztán egyszerre csak meg kell neki állnia, mert nem bírja tovább és akkor a kocsis beleüt az ostorral, nem az elejével, hanem a végével, és akkor jön valaki, megállítja, felírja a kocsist... megvédelmezi az állatot...

A rendőr: Szabál, szabál!

Boriska: Ezért akarok meghalni! Az állatokat megvédelmezi a biztos úr, engem nem... Én ott állok vasárnap egész délután a Dohány ucca és a Klauzál ucca sarkán és nézem, amint megállítja az autókat...

A rendőr: Csavarog!

Boriska: És biztos úr még sosem vett észre...

A rendőr: Minden lány engem néz az uccában.

Boriska: Ilyen, mint én, nem nézi!

A rendőr: Ilyen is néz!

Boriska: Én könnyesen nézem. Én rázkódok egész testemben, ha nézem. Még egyszer sem vett észre.

A rendőr: Nincsen nekem arra érkezésem.

Boriska: Még éjjel, amikor bebújok az ágyamba! Mintha ott állna valaki mellettem fehér kesztyűben, oszt nem engedne az ágyam közelébe senkit! Számja van! Kardja van! A számja háromszáznegyvennyolc...

A rendőr (zavartan): Hívni kellene a mentőket!

Boriska: Minek? Úgy is meghalok...

A rendőr: Ebben hivatalosan meg fogom akadályozni!

Boriska: Leugrom az emeletről...

A rendőr: Akkor beviszem az őrszobára.

Boriska (rajongó kitöréssel): Vigyen! Vigyen! Reggel én is kijönnék a posztra... hoznám az ebédet... mosnám a kesztyűjét, a magáé lenne a legfehérebb az egész rendőrségen... Aztán, ha fáradt volna, hát én mennék ki a posztra, én helyettesíteném... Fényesre pucolnám a kardját, meg a gombot a csákón, úgy is elég piszkos!

A rendőr: Elég volt! Hívom a mentőket.

Boriska: Biztos úr, ne hívja...

A rendőr (indul kijelél): Hol van itt telefon?

Boriska: Nincsen!

A rendőr: Majd megkérdezem a házmestert. (Az ajtóban.)

Boriska (hirtelen ájulást színlelve, végighanyatlik a konyha kövén)

A rendőr (odaugrik hozzá gyorsan és feleneli): No mi az? Hát ne bolondozzon. Nyissa ki a szemét... (Rázni kezdi.) Hallja, én megbüntetem, ha nem tér magához! A fene egye meg, mit csináljak ezzel a lánnyal... Még meghal itt... (Zavarban van, nem tudja, mit csináljon. Felemeli a leányt és a konyhaasztalra fekteti. Aztán indul az ajtóhoz. Majd visszajön. Körülnéz, hogy nem látja-e valaki. Hirtelen leveszi a kardját és megeskölja a leány száját.)

Boriska: Még! Még!

A „DÉLIBÁB“

színházi hetilap vegyes számai 500 oldalas terjedelemben, izléses kartonkötésben 1 pengő 90 fillér bérmentve, 8 pengő bolti ár helyett. Ha utánvéttel kívánja, 50 fillérrel többet számít a pósta. Az összeg bélyegeken ajánlott levélben is küldhető. Megrendelhető a „DÉLIBÁB“ kiadóhivatalánál, Budapest, VII. kerület, Dohány uca 12

A rendőr (zavartan, szigorúan): Kéjen fel... Oszt igyon egy pohár vizet... Nézze meg az ember! Feküdjön le aludni! Nincsen a világon semmi baja... Ne bolondítsa az embert. (Zsebredugja a noteszt, a ceruzát, felkötli a kardját, aztán nagy léptekkel, gyorsan elhagyja a konyhát.)

Boriska (utána kiált): Biztos úr! Biztos úr!

A rendőr (visszajön): Mit akar?

Boriska: Hát megmondom, vegye tudomásul, csak azért lettem öngyilkos, hogy maga feljöjjön! És maga feljött, aztán elmegy... Vegye tudomásul, hogy még egyszer fel fog jönni! Még ma éjszaka háromszor fog feljönni!

A rendőr (hetykén): Szeretném látni, hogy miért jöjjelek fel!...

Boriska: Mert lopni fogok! Ellopok mindent ebben a lakásban! Akkor fel kell jönnie! És ha akkor sem jön fel, akkor egyszerűen megölöm a nagyságát... Akkor csak fel fog jönni! Le fog engem tartóztatni! Be fog vinni a börtönbe. Egész úton egymás mellett fogunk menni... Az őrszobán csak kihallgat majd... ott csak egyedül leszünk majd és megeskölöm a száját, ott a bajsza alatt, merl szeretem, mert már hónapok óta szeretem, mert nem lehetett velem bírni naponta hattól tízig, amíg a biztos úr szolgálata tart, mert folyton leszöktem az uccára...

A rendőr: Ez engem nem érdekel. Ha lop, akkor le fogjuk tartóztatni, ha gyilkol, akkor fel fogjuk akasztani. No jó éjszakát... (Az ajtóból még visszafordul, egy pillanatig nézi a lányt, aztán gyorsan, zavartan távozik.)

Boriska (leül a hokkedlire és sírva fakad. Aztán felugrik hirtelen és berohán a lakásba. Kisvártatva kijön ismét. Valamit a keblébe rejtett, izgatóttan leül a hokkedlire és vár. Közben ezt mondja többször): Na Várj! Várj csak!

A nagysága (kövér, terézvárosi asszony,

bejön a konyhaajtón): Mi van magával, Boriska? Hazajövök a színházból és hallom, hogy megmérgezte magát? Mi ez?

Boriska: Tévedés volt... Fájt a fejem és több aszpirint vettem be... Már nincsen semmi bajom.

A nagysága: Majd ágyazzon meg. *(Bemegy.)*

Boriska (izgatottan ül a hokkedlin és egyre a lakásajtó felé néz. És kispártatva kinyílik a konyhaajtó).

A nagysága (nagyon izgatottan kijön a konyhába): Boriska!

Boriska: Tessék, nagysága...

A nagysága: Nem látta a gyöngysoromat? Ott volt a fejlerben... most, amikor bementem láttam, hogy a fejler fel van törve...

Boriska (csendesesen): Láttam...

A nagysága: Hol van? Istenem, hol van?

Boriska (egyszerűen): Elloptam!

A nagysága (izgatottan): Maga piszok személy! Nem süil ki a szeme! És hogyan bíztam magában... Ha nem adja vissza azonnal, akkor rendőrt hívok...

Boriska (nagyon gyorsan): Tessék csak, itt a Dohány ueca sarkán áll egy rendőr...

A nagysága: Szemtelen! Adja vissza, mert lecsukatom! Ha visszaadja, akkor nem jelentem fel...

Boriska: Csak tessék feljeleníteni! Nem adom vissza! Tessék rendőrt hívni...

A nagysága (nagyon izgatottan az ajtóban): Rendőr! Rendőr!

A házmester hangja: No mi az?

A nagysága: Küldje azonnal a rendőrt! Ez a vacak lopott! Egy gyöngysort és nem akarja visszaadni...

A házmester: No de ilyet! Már küldöm...

Boriska (Gyorsan eldugja a gyöngysort a személtáda mellé).

A fiatalúr (kijön): Mi van itt? Micsoda lárma ez?

A nagysága: Majd adok én magának! Képzeld csak, lopott ez a nő!

A fiatalúr: Nahát! Nem baj! Én megvédem! Én leülöm helyette... *(Boriskához.)* Légy nyugodt, szerelmem, én megvédelmezlek...

A nagysága: Pali, ha nem fogod be a szádat, akkor kapsz két pofont...

A fiatalúr: Hatleras kapitány is megvédelmezte az aráját! Én szeretem ezt a nőt! Én elveszem feleségül! Én viselem a következményeket, a bölcsőtől a sírig...

A nagysága: Hallgass te taknyos! Meg vagy bolondulva? Odavágok valamit... Maga meg adja ide azt a gyöngyöt, mielőtt a rendőr feljön.

Boriska: Nem adom! Elloptam, tehát az enyém.

A nagysága: Ezt az elvetemültséget...

Boriska (csinosítja magát megint): Már jön a rendőr...

A rendőr (belép, nagyon izgatottan): Mi van itt megint?

A nagysága: Ez a személy ellopta a

**Az én kedvenc
cipőpasztám!**

Gyártja Magyarország legrégebbi gyára:

BENES TESTVÉREK

vegyészeti gyár R.-T.

GYÖR, BUDAPEST

- gyöngyömet, biztos úr! Most már tudom. Csak azért lett öngyilkos, hogy elvigyék innen a gyönggyel együtt. Nem sikerült neki! Tessék öt felakasztani! Ha nem adja viszsza, akkor tessék öt felakasztani...
- A rendőr (nagyon izgatottan Boriskához):* Mit csinált?
- Boriska:* Loptam, teérted...
- A rendőr:* Szerencsétlen. Lecsukják...
- Boriska:* Te fogsz elkísérni! Te viszel a börtönbe! Te fogsz vigyázni rám...
- A rendőr (nagy sajnálattal odamegy a lányhoz):* Te kis bogár! *(Megsimogatja.)*
- A nagysága:* Főkapitány úr! Simogatni tetszik a tolvajt?
- A rendőr:* Kérem... majd visszaadja...
- A nagysága:* Majdra én nem adok! Már biztos elköltötte a pénzt. Majd én telefonálok az ellenőrnek! Maga itt kedvez a tolvajnak?
- A rendőr (fátyolos hangon):* Be kell, hogy kísérjelek... Még jó, hogy nem gyilkoltad meg értem a nagyságát... A lopás hivatalból üldözendő! Nem is lehet visszavonni...
- A fiatalúr (meglátja gyöngyöt a szemlátáda mellett és gyorsan lehajolva érte, zsebredugja).*
- A nagysága:* Biztos úr! Ez egy komisz perszóna...
- A rendőr:* Ne tessék hatóság előtt rágalalmazást elkövetni!
- A nagysága:* Ez egy utolsó tolvaj...
- A rendőr:* Egy szerelmes lány... Egy kis ázott veréb!
- A nagysága:* És most mi lesz? Engem meglopnak és a hatóság szemelmezt vall a tolvajnak? Én jelentem az egész esetet a főkapitánynak. Én

A rejtelmes India felé

Sven Hedin páratlanul érdekes könyve, az általa felfedezett ismeretlen tájakról. A csodaszép vászonkötésű munka 2 kötetben jelent meg, de külön-külön is önálló egész. Egy kötet ára 6 pengő portó 60 fillér. Megrendelhető a

Délibáb kiadóhivatalában,
Budapest, VII. kerület, Dohány uca 12

- azonnal telefonálok... *(Izgatottan indul kifelé.)*
- A fiatalúr (mint egy mártír, a szoba közepébe jön és hangosan):* Anyám!
- A nagysága:* Mi az?
- A fiatalúr (mint egy hős):* Én loptam el a gyöngyöt. Hajót akartunk venni a Weisszal...
- A rendőr:* Fiatalúr!
- A nagysága:* Édes fiam! Mit csináltál... Hol a gyöngy?
- A fiatalúr (visszaadja a gyöngyöt):* Itt van...
- A nagysága:* Ezt a züllöttséget! Ezt a rossz társaság teszi! Még gyszer lás-salak azzal a Weisszal... *(Elvonul boldogan a gyönggyel.)*
- A rendőr (lassan közeledik a lányhoz):* Loptál értem?
- Boriska (lehajtott fővel):* Szeretlek... féléve szeretlek... nem vettél észre...
- A fiatalúr (feláll egy számolyra és áldólag föléljük tartja a kezét):* Szeres-sétek egymást! Sokasodjatok és szaporodjatok! Én félreállok! És ha az isteni szerelem órájában, két turbékoló galamb gyanánt egymásra talál a szívetek, akkor jusson eszete-tekbe Horváth Lajoska hetedik bé, aki feláldozta magát a ti boldogság-tokért és magára vállalt egy ször-nyű bűnt! Így viselkedik egy lovag a huszadik században! Most a lovag két pofont fog kapni a mamájától, de ti csak legyetek boldogok és ne alteráljon benneteket az a tudat, hogy én ott fekszem bős anyám karmaiban a vérpadon...
- Boriska:* Isten áldja meg, fiatalúr!
- A rendőr:* Gyere, kis bogaram... ki a ligetbe... Igazad van... Tavasz van...
- A fiatalúr:* Áldásom kíséri utatokat!
- (A rendőr és Boriska egymásba karolva boldogan elvonulnak.)*
- A fiatalúr (hosszan utánuk néz és nagyon szomorúan mondja):* Nincs a teremtésben vesztes, csak én!
- (Lehajtott fővel, de biztos léptekkel indul a „vérpadra“.)*

Corvin-Áruház

Mese pályázata

A Corvin Áruház r.-t. pályázatot hirdet a legszebb magyar mese megírására. — A pályázaton minden magyar állampolgár részt vehet, akár hivatásos író, akár műkedvelő.

A megírandó mese tárgya semmiféle korlátozás alá nem esik, ellenben *határozott kikötés az, hogy nem szabad reklámiázniuk lennie, ennek folytán nem is szabad vonatkozásban állnia a Corvin Áruházzal.* — *Feltétlenül eredeti legyen és magyar tárgyú.* — Terjedelme nem lehet több, mint 12 géppel írt fogalmazópapíroldal.

A mese struktúrája olyan legyen, hogy annak nyole kimagasló jelenete festmény, dombormű vagy szoborcsoportozat alakjában ábrázolható legyen oly módon, hogy a Corvin Áruház nyole kirakatában akár mint festmény, akár mint szoborcsoportozat reprodukálathassék.

A pályaművek irógéppel leírva és zárt borítékba zárva ajánlottam a Corvin Áruház r.-t. igazgatóságához küldendők be. (Budapest IV, póstafiók 57.)

A pályázat szigorúan titkos, ennek folytán névaláírási pályázatokat nem veszünk figyelembe. A pályázatokhoz lepecsételt jelíges levél esztendő. A jelíge a pályamű első oldalán is feltüntetendő. A beküldött pályaműveket borítékukon „Mese pályázat” szóval kell jelölni.

Felkérjük a pályázókat, hogy a beküldött pályaművekről okvetlen tartsanak maguknál másolatot, mert — a legnagyobb gondossággal mellett is — nem vállalhatunk szavatosságot a kéziratért. Kéziratokat vissza nem küldünk.

A beküldés határideje 1928 november 15. (Pósta feladás esetén a póstabélyegző kelte mérvadó.)

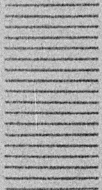
A beérkezett pályaműveket öt tagból álló bírálóbizottság bírálja el, amely bizottság tagjai a következők:

HERCZEG FERENC író,
HELTAI JENŐ író,
HARSÁNYI ZSOLT író,

a Corvin Áruház egyik igazgatósági tagja, a Tolnai Világlapja szerkesztőségének egy tagja.

A pályadíjak a következők:

- I. díj . . . 1200. — pengő
- II. díj . . . 600. — pengő
- III. díj . . . 300. — pengő

Az I. díjjal kitüntetett legszebb mese I. é. december havában *TOLNAI VILÁGLAPJÁBAN* jelenik meg. A bírálóbizottság fenntartja magának a jogot, hogy a pályadíjak kiadását saját belátása szerint intézze. Természetesen tisztán irodalmi szempontok vezérellek. A díjak kiadását az esetben, ha a pályaművek meg nem felelőnek, megtagadhatja vagy más beosztásban utalhatja ki.

A pályanyertes művek kizárólagos szerzői joga a Corvin Áruház r.-t.-é lesz a pályadíjak kiszolgáltatása ellenében és a Részvénytársaság az illető műveknek színdarabba vagy filmszenáriummá való átdolgozása tekintetében is szabadon rendelkezhetik.

A pályázat eredményét december hó elején a napilapokban fogjuk közölni.

Corvin Áruház r.-t. Budapest

Jók vetélkedése * * egy színésznőért.

A legszebb magyar művésznök egyikét, Lázár Máriát immáron negyedszer fedezik fel. Egy ízben felfedezték, mint prózai színésznőt a Vigszínház számára, aztán zsánerszerepekre — démonok, nagystíliú nők szerepére, — felfedezte Faludi Sándor a Fővárosi Operettszínház számára, majd Lázár Ödön a Király Színház számára fölfedezte operettszínésznőnek s végül most egy színház, egy nagy hírű színész és két színpadi író felfedezte — sztárnak.

Kétségtelen, hogy Lázár Mária az utóbbi felfedezésnek örül legjobban.

A dolog története a következő:

Korcsmáros Nándor darabot nyújtott be az Új Színháznak. A darab fő női szerepének eljátszására vonatkozóan tanácsot kért Hegedüs Gyulától. Hegedüs elolvasta a darabot s annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy a fő női szerepet Lázár Mária játszhatja el legjobban. Korcsmáros felolvasta a darabot Lázár Máriának, akinek nagyon lestezt a darab s elhatározta, hogy játszani fogja a szerepet. Korcsmáros Nándor, miután megismerte Lázár Máriát, szintén azon a véleményen volt, hogy alkalmasabb megsemélyesítőt színdarabja főszere-

Lázár Mária

pének eljátszására nem kaphat, mint Lázár Máriát.

Farkas Imre új háromfelvonásos színdarabot fejezett be. A darab címe: Montekarló. Nem operett és nem vígjáték. Dráma. A darabot az Új Színház adja elő. A darab főszerepének eljátszására Farkas Imre Lázár Máriát óhajtja megnyerni, sőt úgy gondolja, hogy nem is találhat alkalmasabb főszereplőt a darabjához.

Most tehát mind a két író Lázár Máriával óhajtja darabjának fő női szerepét eljátszatni. Csakhogy! Mind a ketten azt szeretnék, hogy Lázár Mária először az ő darabjában játsza.

Ebben az ügyben megkérdeztük mind a három szereplőt: az írókat és a színésznőt, akik a következőket mondták:

Farkas Imre: A darabom készen van. Azt szeretném, ha már a soron következő újdonság volna az Új Színházban. Természetesen Lázár Máriát szeretném a darab fő női szerepében látni. Sőt — őszintén szólva, — nem is tudom elképzelni másképpen ezt a szerepet, csak Lázár Mária alakításában.

Korcsmáros Nándor: A darabom főszerepének eljátszására Lázár Máriát kértem föl. Nagyon szeretném, ha ő játszana a szerepet. Sőt azt is szeretném, ha először az én darabomban lépne föl. A darabom főalakját szerintem legjobban Lázár Mária tudja megsemélyesíteni.

Lázár Mária: Ilyen a sors. Van idő, amikor nem törődnek az emberrel s van idő, amikor — mint most is, — válogathat a szerződési ajánlatokban. Én szívesen játszom a Farkas Imre és szívesen játszom a Korcsmáros Nándor darabjában is. Hogy melyikben játszom először, hogy csak az egyikben, vagy mind a kettőben, minderről persze én nem dönthetek.

Az egész ügynek a legérdekesebb csattanója az, hogy most Lázár Mária szorgalmasan próbál a — Magyarban.

A
zatot
szöve
tan s
fog m
Pálya
szódi
higién
nek is
terén
Jeli

(La po
il cava

J. Hen
Gebrud
Otto, F
Bank
Mikha
Simon
Petur
El bán
Magde
Bibera

(Gertr
fényk
és pó
madi
női p

Gertr
I. Er
Gertr
be
I. Er
pá
Gertr
ha
ta
I. Er
Gertr
I. Er
té
Gertr
da
ve
to
sé
I. Er
cs

PÁLYAMŰ.

A M. Kir. Operaház jeligés pályázatot hirdetett magyar tárgyú operaszövegre. Az Operaháznak határozottan szerencséje van. A pályázat nem fog meddő maradni. Én is pályázom. Pályaművem történeti műfőben játszódik le, de a modern kor kényelmi, higiéniai, sőt eszmei követelményeinek is eleget tesz s az operaszövegírás terén bizonyára alkot egy-két korszak.

Jelige: „Bruthalia.“

GERTRUBADUR

(La pofozkodóza regina in la Nacionala Theatra
vagy
il cavalleria Hevesiana contra la aeterna taga
Hettyea.)

SZEREPLŐK:

I. Hevesi Endre, magyarok színigazgatója
Gertrudis, magyarok örökös tagja
Otto, főszerkesztő, Gertrudis testvére
Bánk bán
Miklós bán
Simon bán
Petur bán
El bán
Magdelinda, színiakadémiai tag
Biberach Károly, egy század ritter.

az ötös bizottság tagjai

ELSŐ SZAKASZ

(Gertrudis királynői öltözöje. A falakon fényképek, kritikák, intrikák, szalagok és pókhálók. A toalettlükrön tizenharmadik századbeli rüzs. Gertrudis királynői pózban ül. Belép I. H. Endre.)

Gertrudis: Légy idvez, nagy direktor!

I. Endre: Kisztihand!

Gertrudis: Hogy mint szolgál Klebelsberg fejedelem egészsége?

I. Endre: (Lekogogja. A kogogtatásra vörös fény és a kultuszgörlök kara.)

Gertrudis: Mondsza, derék Endrém, hány új szerepet hozál nékem tarsolyodban?

I. Endre: Nem hozék egyet se, nagy nő.

Gertrudis: Vajh miért?

I. Endre: Vajh mert a közönség ün téged.

Gertrudis: Ez egy galádság, ilyet mondani nekem. Én még ma is kedvenc vagyok. Fogadjunk, hogy ma tomboló sikerem lesz és a közönség szét fog szedni!

I. Endre: Nincs nekem olyan szerencsém! (Eloszlik, mint a bűbörék.)

Gertrudis (megnyomja a tizenharmadik századbeli csengőt. Jobbról, balról, hátulról és alulról belibeg a klakkok kara. Felvonulás és tánc): Jó cselédeim, ide figyeljete! Ma nagy nap van. Dupla dohányt kaptok, ha felséges színjatszásomat derekasan megtapsoljátok. Ferstanden?

Kar: Fer, fer, vitézek a csatára

A szent színjatszás oltalmára!

Mennydörög a karzat, csattog a klakk!

Ez lelkesíti vastapsra a magyart!

(Mind el, Gertrudis mélán maga elé néz, majd behúzza a függönynek és arcának ráncait. Sötét lesz.)

MÁSODIK SZAKASZ

(A háttérben egy nagy színpad, tele színészekkel. Az előtérben nagy nézőtér, tele székekkel. A székeken a Bérlek és az Unatkozók kara.)

Otto: Ali baba,

Az ember nem fababa,

Vigyázzatok, mert most jön

A Gertrud baba!

Gertrudis (bevonul. A reflektorok kigyulladnak, a nézők begyulladnak.)

Magdelinda (halkan, inkább bejelé énekel): Istenkém, de szeretnék én is egyszer ilyen nagy művésznő lenni! (eközben az egyik reflektor és Gertrudis közé áll, miáltal Gertrudisra árnyék esik. Majd lassan tovább ballag.)

Klakkok kara: Mennydörög a karzat, csattog a klakk!

Ez lelkesíti vastapsra a magyart!

Eia, eia, alala!

Közönség kara: Álom, álom, édes álom, álomkép!

Álmodjuk, hogy nemsokára itt a vég!

Gertrudis (elhalványul. Zene decrescendo.)

HARMADIK SZAKASZ

(A kulisszák mögé. Tizenharmadik századbeli ügyelők, díszlelezők, kulisszatólogatók.)

Gertrudis (fel-le rohan, keblében lándzsát rejtve. Rátalál Magdelindára, aki gyanútlanul fogyaszt el

egy tábla tejsokoládét).
Gyűlölöm magát!
Te taknyos,
Gyűlölöm magát,
Te bakfis! (Nyakonvagdossa.)

Magdelinda (megszeppeve):
Ha megversz is, imádlak én
Te örök tag! Te tanárném!
Gertrudis (szelíden fojtogat): Ha én
megverlek, jól vigyázz! (Ügyelők
kara berohan, drámai jelenet. Gertrudist
megmentik Magdelinda karmaiból.)
Magdelinda:
Foltocskák...
Lila foltocskák...
Meddig fogtok még fájni? (Str.
Zenekar con sordino.)

NEGYEDIK SZAKASZ

(Tizenharmadik századbeli ülésterem.
Az ötös bizottság ül.)

Bánk bán: Megbűntetni.
Miklós bán: A Gertrudist.
Simon bán: Én azt hiszem.
Petur bán: Hogy legjobb volna öt.
El bán: Kiesapni.
Rotációsok kara (kivülről):
Mentsétek meg!
Mentsétek meg!
A királynő közönybe fúl!
Otto (elhelyez egy cikket):
Helyettem kis írás,
Tégy vallomást!
Biberach Károly:
Gertruda, bizonyisten nagy csoda,
Hogy az Otto ostoba s téged imád!
(Ő is elhelyez egy írást.)
Rotációsok kara: (különböző írásokat
helyez el. Nagy balett. Gertrudis a
rotációsokkal jóba lett. Jupiter-
lámpák!)

ÖTÖDIK SZAKASZ

I. Endre: Majd bolond leszek a Klebi-
től kikapni!
Én nem fogom a művésznőt
kiesapni!
(Gertrudis automaticamente visszaesap-
pódik.)
Gertrudis (Magdelindához):
Szeret-e még, csak annyit mondjon?
Ugye izlik ez a kis bönbon?
(Rózsaszínű felhő ereszkedik le. Min-
den jóra fordul. Tabló és tizenhar-
madik századbeli kéjgáz. Gertrudis
tovább játszik.)
Közönség kara: Nincs a teremtésben
vesztes, csak én...
Gyászinduló és függöny.
San Thoden.

Öszintén...

A színészmomornak egy egészen meg-
döbbentő esete jutott tudomásunkra. Az
ország egyik legelőkelőbb színházának
egyik legelőkelőbb művésze nyilatkozott
az újságíró előtt és ebben a nyilatkozat-
ban elmondta, hogy lassan lerongyoló-
dik, lassan el fogja adni lakását, búto-
rait, ingét, gallérját és lassan éhezni fog.
A közönség nem is fogja a hangját hal-
lani, mert a gyomra mindig túlkorogja.
Megdöbbentő, ugye, hogy ilyesmire elő-
fordul ebben az országban, amely olyan
büszke színházi kultúrájára. Hogy egy
ilyen nagy színházban, egy ilyen nagy
színész, egy ilyen nagy nyomorban sin-
yaldjék... Zokogni kell. Szégyen, gyalu-
zat és felháborító állapot. Az előkelő szí-
nész havi kétezer — uszkeve kétezer (mert
hálha jön még hozzá valami apróság
innen-onnan!) — lehat havi kétezer
pengőből tengődik.

Amíg ez a művésznő magánszínhá-
zaknál volt, összekaporgatta öt-hatezer
pengőjét. Szóval, most havi négyezer pen-
gő deficitet dolgozik. Tehát el kell ismer-
nünk: igaz van, ha nyomorról beszél.
Igaz, tudunk egy színésznőről, akinek
havi százhatvan pengő gázsija van, vi-
szont családi pótléka és nyugdíj jogosul-
tsága nincs. Ez az ember is egész lehet-
ségesen nyomorog, ha nem is szokott a
dolog riport formájában megjelenni.
De biztos, hogy a havi négyezer pengő
deficitet ő sem bírná el.

Már most mivel vigasztaljuk meg azt
a szegény előkelő színészt, aki nem jön ki
a kétfőzereből s aki már-már nyilvános
árverésen akarja ellicitálni rég meg-
szokott bútor- és fehérműdarabjait,
hogy meghosszabbítsa valamivel az életét!
Mondjuk neki, hogy ebben a területileg,
gazdaságilag és mindenféleképpen meg-
nyomorított országban kétezer pengő egé-
szén tűrhető jövedelem? Hogy, noha
néhány magánszínházi színész többet
keres, azért ebből mégis illendő dolog
megélni és groteszk dolog mellette sírni?
Hilvány pénzzel nem lehet megfizetni
az istenadta lehetőséget. A mi művésznőnk
pedig igazán nagy művész. A legna-
gyobbak közé tartozik. Csak éppen hogy
nem jön ki kétezerrel.

Pedig higgye el: Shylockja sokkal-
sokkal művészebb, rokonszenvesebb, na-
gyobb teljesítmény, mint „a nyomorgó
sztár” című alakítása.

HOL VANNAK A LEGSZEBB NŐI LÁBAK?

Érdekes vendége van Budapestnek, különösen pedig a pesti művészvilágnak. Hatévi braziliai tartózkodás után Budapestre érkezett Némay Ferenc, volt húszárzredes, festőművész. Sokat látott, tapasztalt odakünn és a braziliai művészi életéről, a népköltészet fejlődéséről ezeket mondja:

— A brazil kultúra csak 400 éves. Eppen azért ma még nem tud olyan hatalmas eredményeket felmutatni, mint az európai nemzetek. De a mai — Braziliában az az idő, melyben minden fellendülésnek indul: színház, piktúra mozi, és a művészetek többi ága.

Művészetük fejlődésére elsősorban helyzetük van hatással. A 9 millió négyzetkilométernyi Braziliában csak 30 millió ember lakik. Itt óriási távol-ságokban laknak egymástól, közöttük hatalmas erdőrengetegek terülnek el és nagy a csönd. És ez a hatalmas csönd uralkodik az embereken, ez építi fel a lelkeket, változtatja meg az ér-zéseket.

Én kilenc hónapig éltem közöttük úgy, hogy éjjel-nappal nyitva volt az ajtóm.

Ezek az emberek *jatalisták*. Ugy meghalni egyetlen náció fia sem tud, mint ők. Amikor érzi a halálát, lefekszik, orvost nem hív és megvárja a fehér kaszást, mely ért jön.

Színházi élete most van fejlődésben. Színházai gyönyörűek. A színházi szeszónok clouja természetesen a külföldi vendéjátékok. A milanói Scala egy évben sem mulasztja el, hogy el ne látogasson Braziliába, úgyszintén minden évben több koncertet ad a bécsi filharmonia is. A helyárok ezek-nél a vendéjátékoknál horribilisan magasak, de ennek ellenére ott van mindenki, aki csak számít. Francia társulatok is járnak Braziliába. A brazil színészet is már nagyon jó. Nem áll még a magyar nivón, de mint minden, a színház is most éli a fellendülés korszakát. Van egy pár nagyon kiváló aktoruk: Ferreira Procopio, Zayme Costa, Leopoldo Frois. Ezek a legnevesebb rio de janeirói drámai színészek.

Mint minden latin népben, úgy a brazilban is sokkal jobban kifejlődött az életöszton, mint az északi népeknél. Hogy ez mennyire úgy van, mi sem bizonyítja jobban, mint a karneválok, melyek 3—4 napig tartanak. Ezeken aztán résztvesz mindenki, aki csak él és mozog. Naiv, kedves módon tartják felvonulásukat, amelyen az boldogabb, aki érdekesebb, karakterizlikusabb jelmezben tud azon résztvenni. Valóságos exaltált hangulat vonul végig az uccákon és a hangulat megbabonáz minden külföldit.

Most mosolyogni kezd Némay ezredes. És mosolyogva mondja el az intervjú utolsó mondatát:

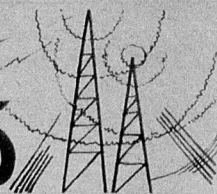
— A nők gyönyörű szépek. Egy fiatal lány olyan, mint egy óz. És a világ legszebb női lábat és cipőit Braziliában vannak.

Ennek a mondatnak — úgy hisszük — nem örülnek a pesti nők. De van egy vigasz: Budapesttől nagyon messze esik Rio de Janeiro.

Némay Ferenc

MEGNYILT AZ ÚJ STUDIO

Az elmúlt héten avatták fel a magyar rádió új hajlékát és ezzel a nálunk még mindig gyermekcipőket taposó rádió egyenrangúvá lett a külföld legnagyobb és legkitünőbb Studioival.

A magyar rádió új otthona bátran felveheti a versenyt bármelyik külföldi társával, mert technikai felszerelésekben olyan briliáns megoldásra jutott, amelyekkel egyelőre kinn még csak kísérletképpen foglalkoznak. A régi Studio egyik legnagyobb hátránya az volt, hogy a zenei közvetítéseknek nem volt meg a kellő visszhangjuk és a hangszerek elvesztették művészi hangzásukat és így a rádióhallgatók élettelen, tompa zenét kaptak.

Az új Studio plasztikus zenét köz-

vetit a hallgatóinak, amit a visszhang előállításával ér el.

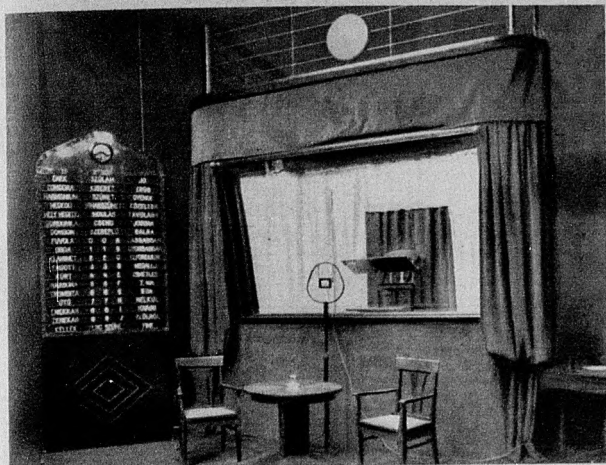
Ennek elérését a Studio hossza és az tette lehetővé, hogy a terem hátsó falát műmárvánnyal borították be. A visszhang erősségének szabályozására leereszthető függönyöket szereltek fel, amelynek segítségével végre elérték azt, hogy a közvetített zenei előadások a hallgatóknak tökéletes élvezetet nyújtsanak.

Az új Studio méreteiben is a legnagyobb egész Európában.

Húsz méter hosszú, tíz méter széles és hét méter magas. A legnagyobb zenekarok befogadására képes, ami azt jelenti, hogy ezentúl operaelőadá-

Az új Studio

Baloldalt a transparens jelzőtábla, középen a mikrofon mögött a karmester üvegfülkéje

sokat is közvetíthet a hallgatóinak. Érdekes újítás, hogy a karmester nem a zenekar előtt foglal helyet a teremben, hanem

egy vastag üvegfalal elválasztott fülkéből dirigálja az előadást fejhallgatóval a fején.

A karmester tehát nem hallja közvetlenül a zenekar játékát, hanem azt a lakihegyi leadóállomás közvetítésével, mint rádióhallgató figyeli. Így tehát a legpontosabban ellenőrizheti, hogy a hallgatók a legtökéletesebb rádiózenét kapják. A karmester a zenekar tagjaival egy villamos jelzőtábla segítségével érintkezik, amelyen gombnyomásra jelennek meg a különböző utasítások.

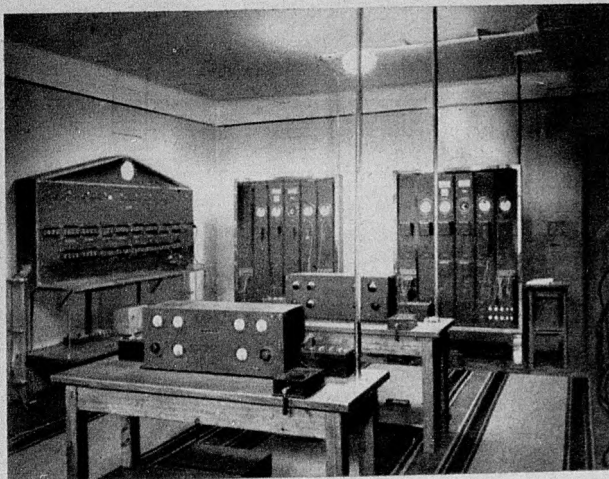
A nagy előadóterem kívül még két kisebb Studio és egy próbaterem áll rendelkezésre a rádió-

ban szereplők számára. Megszűnt tehát az a lehetetlen állapot, ami a régi Studióban volt, hogy próbák nélkül, esetleg egy próbával kellett előadni a közvetített darabokat.

A Studiók előadó művészek által keltett hangokat tudvalóvően fel kell erősíteni, mert nélkül a lakihegyi adóállomásra nem befolyásolnának elég energiát. Ezt a célt szolgálják az erősítő berendezések, amelyek a modern technika minden vívmányával vannak felszerelve.

Ezeknek a segítségével a közvetített hangot húszszerszörösére lehet felerősíteni

A lakihegyi nagy adóállomás és az új Studio számtalan érdekes és értékes technikai újítása remélhetően meg fogja hozni a kívánt eredményt és a rádió népszerűsége nálunk is éppen el fog terjedni, mint a külföld valamennyi országában. Sz. Ó.

Az „Erősítő”

Hogy búcsúznak a rádió állomások?

Halló, halló, itt Budapest! Előadásunknak vége! Hölgyeim és uraim, ne feledjék el az antennákat elföldelni! A viszonthallásra!

Az a pesti polgár, akinek egy detektoros készülék díszel az asztalán, ezt az egy mondatot hallja csak esténként a fejhallgató két kagylóján keresztül. És vágyakozva gondol azokra a rádióüzletek kirakatablakaiban díszelgő soklámpás masinákra, amelyek távoli világok messzi üzeneteit, vágyait, sóhajait közvetítik a pesti fülekig. A detektoros „vevő” keze béna, meg van kötve, nekik szóljon hát ez a kis mese a rádióról.

Kezdjük Béccsel! A bécsi rádióleadó minden éjfélkor a Stefans-kerche harangjának tizenkét óraütésével búcsúztatja közönségét. Aztán megszólal a konferáló joviális hangja:

— *Gute Nacht, meine Herren! Gute Nacht, meine Damen! Gute Nacht!*

A torony- és a harangzene azonban nemesak a bécsi rádió búcsújánál dívik. Harangzúgással fejezi be pontban éjfélkor a londoni rádió is előadásait, ahol a mikrofonon keresztül a Westminster öreg harangjai konganak tizenkettőt. De ha a pesti rádióhallgató történetesen Kopenhágát hallja pont éjfélkor, ott is hall toronyzenét: ott a Rathaus harangjai zúgnak bele az éjszakába. A helsingforsi dóm tornyának zenéje szintén beleszól a harangok nagy koncertjébe, mint ahogy Moszkva is megszólaltatja tizenegy óraker (nálunk akkor már éjfél van) a Kreml ősi harangjait. Az orosz leadóállomás különben arról is nevezetes, hogy szünet nélkül, egész éjszaka ad a műsor után híreket — reggelig. A török rádióállomás: Konstantinápoly keleti szokás szerint búcsúzik rádióelőfizetőitől: itt a muzszin kiáltja a mikrofonba mondókáját.

A legtöbb külföldi adóállomás műsorának befejeztével eljátssza a nemzeti himnusz. Így Párizs, az Eiffel-torony-állomás a Marseillaiset, Varsó a Nincs még veszve Lengyelország, Milánó a fascista indulót: a Giovenezzá, az összes német állomások pedig a Deutschland, Deutschland über alles, Barcelona és Moszkva rádió-

zenekara éjfélkor szintén elharsogják a nemzeti himnuszot.

A jó éjszakát! kívánásokon kívül néhány állomásnak különleges mondanivalói is vannak még. Így például a müncheni konferanszié még a felkérésköti a háziasszonynak, hogy jól zárja el a gázrezsót. Breslau pedig, mielőtt aznapra végleg elhallgatna, minden este hozzáteszi:

— Ne feledkezzetek meg a szegény gyermekekről! Az említetteken kívül pedig még van egy kisebb német állomás: Gleiwitz, ahol nő a felolvasó: itt a kisasszony minden éjfélkor boldog nevenapot kíván minden Máriának, Teréznek vagy Tihamérnak — már amilyen nap következik a kalendáriumban. De nemcsak itt van nő felolvasó, hanem például Rómában és Kattowitzban is. Az utóbbi állomás kisasszonyával történt meg különben az, hogy sirva jelentette be, mikor olyan hírek érkeztek, hogy a Miss Columbia — eltűnt.

Száz és száz rádióapróságot lehetne még mesélni a külföldi rádióadók különlegességeiről, de kevés a hely, ezért tehát Pesttel végzem.

Halló, halló, itt Budapest! Előadásunknak vége! A viszonthallásra!

Dupla siker

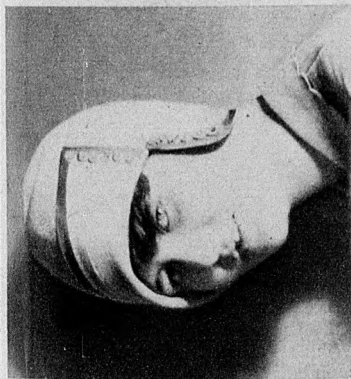
Orbók Attila, a „Fiaeskám” szerzője tudvalevően egy lépést sem tesz a fia nélkül. Valamelyik nap össetalálkoztak az uccán Beöthy Lászlóval. — A fiaeskám — mondta büszkén Orbók Attila.

— Gratulálok — felelte Beöthy és megveregette a fiú vállát — az egyik fiaeskám sikerültebb, mint a másik.

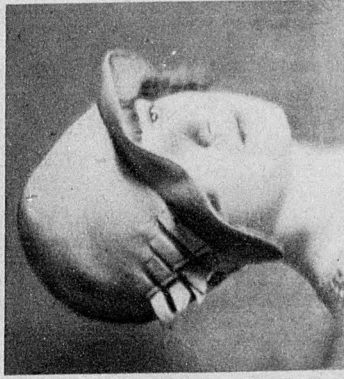
Rosszmájúság

A Városi Színház egyik új tagjáról mesélik, hogy nemrégiben, amikor először lépett fel a színházban, megkérdezte Érezkövy Lászlótól:

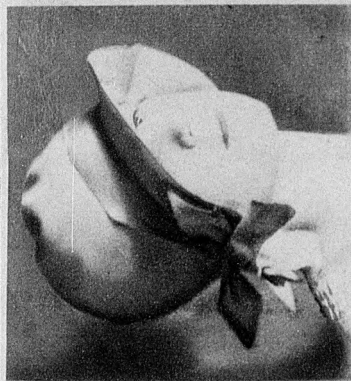
— Mondd Lacikám, gondolod, hogy be fogja tölteni a nézőteret a hangom?
— *En inkább azt hiszem, hogy inkább ki fogja üríteni* — felelte habozás nélkül Érezkövy.

1. Pilótatuzón. Toalal-, bunda- és autókalap. Két színű grosgrain szalagdíszszel, prima gombbal díszítve, minden divatszínben kapható. Feketeben nagyon elegáns. P. 7.

4. Angol kalap. Prima nemzsből, sajátjából díszítve, fekete, sötétkék és minden szőrmészínben. P. 6.

2. Toalal- és bundakalap. Valódi grosgrain szalagdíszítve, igen finom nemzsből. P. 8.

A Delibáb 4. olvasóíhoz!

Sikerült egy nagy tétel francia és angol filcanyagot beszerezniem és ez teszi lehetővé a fentl példátlanul olcsó árakat. Minden kalapom finom kivitelben, minden színben, szőrmehéttessel készül.

Vicőkre rendeléseket utánvét mellett szállítok és a meg nem felelő helyett 3 nap alatt másikat küldök. Megrendeléseknél kérem a fejbőségét megadni és a ruhakabát vagy bunda színét közölni.

Heller Frigyes

Budapesti, Csásnyi uccza 12

3. Bakikalap. Minden színben. A legalkalmasabb sportkalap, saját bojtjával. P. 5.50

5. Fekete, sötétkékben és minden divatszínben. Peppant elegáns. Minden árúhoz magyom. P. 6.

OSSI OSSWALDA „SZERELMI KALAND”-JA A ZUGLÓBAN.

Ossi Oswald, a népszerű berlini filmszínésznő, aki jelenleg Angliában filmmezik, alighogy betette a lábát Nagybritanniába, máris egy „szerelmi” kalandja támadt. A történet elcsépett bohózat- és filmtéma, de annyira kedves, hogy érdemes elmondani.

Ossi az angol filmben egy szeszélyes nő szerepét játssza, akinek az a rögeszméje, hogy az egész világot végigautózza, még pedig közönséges sofőrkosztümben.

A felvételek akadály nélkül kemény tempóban folytak és a munka alaposan igénybevette a filmszínésznő idegzetét. Eppen ezért nagy örömmel fogadta az angol ismerősöknek meghívását, akik villájukba invitálták, ahol kellemesen eltöltheti a weekendet.

A villa Burne Endben van, ahová a filmszínésznő a hét végén egyenesen a filmgyárból ment, még pedig abban a kosztümben, amelyben szerepét játszotta és persze ő maga vezette az autóját is.

Amikor a filmszínésznő a villába érkezett, egy nőcseléd fogadta, aki személyzeti szobákba vezette és nagyon kedvesen reggelire invitálta őt.

Csak most látta Ossi, hogy a cseléd valódi férjisofőrnek nézi őt ruhája miatt. Jól mulatott magában ezen a tévedésen és már éppen fel akarta világosítani a cselédet, amikor az egyik inas a szobába lépett és arra kérte a sofőruhába öltözött filmszínésznőt, hogy segítse felvinni neki a bőröndöket a vendégszobába.

Ossi Oswald belement a tréfába, felvitte saját bőröndjeinek egy részét az emeletre, de amikor félkettőkor megjelent a dineren, már elegáns női ruhában ült az asztalhoz. Az ebéd — ürühús — kitűnő volt, ebéd után

pedig tennisz, golf, ötórás tea és egy kis, a Themsén rendezett csónakkirándulás következett.

Közben természetesen el is felejtette délelőtti kalandját, de annál nagyobb volt a csodálkozása, amikor este a parkban azzal a cseléddel találkozott, aki megérkezésekor olyan szí-

vélyesen invitálta őt a cselédszobába.

A leány előbb el akarta kerülni a filmszínésznőt — akiben most elegáns toalettje miatt nem ismerte meg a délelőtti sofőrt — de azután mégis hozzálépett és dadogva mondta:

— Bocsásson meg, nagyságos asszonyom... Nagyon szeretnék valamit kérdezni...

Közben pedig fülig elpirult.

— Csak tessék! — mondta csodálkozva és mit sem sejtve Ossi Oswald.

— Tudniillik — mondta még nagyobb zavarban a cseléd, — reggel óta keresem a nagyságos asszony sofőrt, mert egy nagyon fontos ügyben szeretnék vele beszélni...

Ebben a pillanatban Ossi Oswald rémülten kezdte sejteni, hogy a kis angol cseléd, reggel, mikor sofőrkosztümben volt, beleszeretett...

Ezután a filmszínésznő volt nagy zavarban, mert nem tudta, hogy mit mondjon a cselédnek, a szerelmes leánynak... Nem tudta, hogy kiábrándítsa-e saját magából: megmondja-e a valóságot vagy sem. Végül mégis az előbbi mellett döntött.

A történethez tartozik, hogy a cseléd még máig sem hiszi, hogy a sofőruhába öltözött „férfi” nem is férfi, hanem nő, még pedig Ossi Oswald mása volt és titokban talán még ma is abban reménykedik, hogy egyszer talán mégis csak találkozni fog a jóképű „sofőrrel”.

Ossi Oswald

MAGYAR MOZISZTISZTIKA

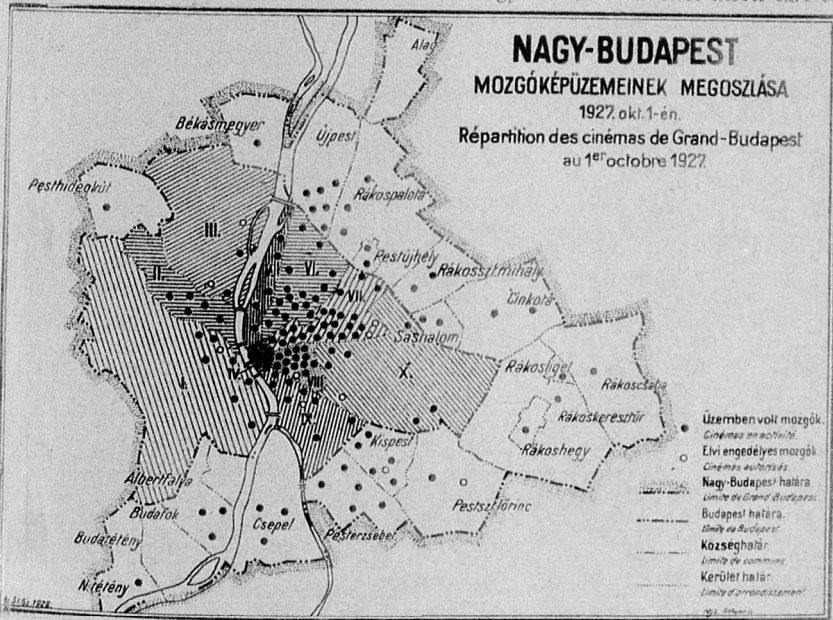
Budapesten és Magyarországon rengeteg ember jár moziba és az állandó mozilátogatókon kívül is rengeteg sok van, aki érdeklődik a mozi iránt. Nagyon sok embert fog tehát érdekelni ez a cikkk, amely a magyar és nemzetközi moziviszonyokról olyan adatokat közöl, amelyek a nagyközönség előtt eddig bizonyára ismeretlenek voltak. A publikum Lillian Gish életkorát, Douglas Fairbanks lyukas fogainak számát, Greta Garbo testsúlyát és Rod la Rocque kedvenc ételeit bizonyára nagyszerűen ismeri, de nem ismeri azokat a mindenképpen érdekes és tanulságos adatokat, amelyeket a Magy. Kir. Központi Statisztikai Hivatal gyűjtött össze a magyar mozgószínházak viszonyairól.

A statisztikát nagy hozzáértéssel és csodálatosan sokoldalú részletességgel dr. Darvas, Gyula miniszteri titkár szerkesztette meg. Az adatok 1927 végére vonatkoznak, de mégis ez a legfrissebb statisztika, mert azóta újabb még nem készült és az

itt közölt adatok könnyen kiegészíthetők az 1927—1928-as év nem túl nagy változásaival.

Eszerint tehát 1927 végén Magyarországon 501 mozi volt üzemben. Már a statisztika gyűjtés idején azonban 80 új mozi engedély volt kiadva, melyek közül azóta már a legtöbb meg is nyílt. A még újabb engedélyekkel együtt tehát az ország moziállománya 600-on felül tehető. Az 501 moziból Budapestre esett 89, a Nagy-Budapesthez számított községekkel együtt 130. Ez a szám ma körülbelül 100-ra, illetve 150-re tehető. Az ország 600 mozija közül tehát egyhated: 100 mozi a budapesti közönséget mulattatja.

A legmozikultiváltabb lakossága a vidéknek a borsodmegyei Disznóhorvát kisközségnek van, amelynek 3054 főnyi lakossága két moziba jár. Ezzel szemben a két legnagyobb vidéki város, a 100.000—100.000-et meghaladó lakosságú Szeged és Debrecen egyformán csak öt-öt mozit tart el.

Budapest kerületi mozi statisztikája sem érdektelen. Eszerint a legtöbb mozi — 22 — a legnépesebb VII. kerületben található. Második a VI. kerület 16, harmadik a VIII. kerület 13 mozival. A Belyárosban és Lipótvárosban 5—5 mozi, egész Budán 14 mozi van. *Leggyöngébb a III. kerület, amely csak 2 mozit tart el.* Ezek is csinos számok, ha meggondoljuk, hogy 1900 előtt az egész országban egyetlenegy mozi működött: a budapesti Uránia Magyar Tudományos Színház.

A magyar mozikban, a mozilátogató közönséget, tehát csak a 16 éven felüli lakosságot számítva, 1 mozira 10.713 lakos, 1 nézőhelyre pedig 31 lakos esik. Nagyon érdekes lesz ezeket az adatokat a külföld hasonló adataival összehasonlítani. (Csak a legnagyobb mozi államokat véve figyelembe.) Ebből a statisztikából kivüláglik először is az európai államok nagy visszamaradottsága Amerikával szemben, másodsor Magyarország külön helyezése az európai államok között. Az Egyesült-Államokban ugyanis egy mozira 6500 és egy helyre 13 lakos esik, New-Yorkban pedig 8000, illetve 18 lakos. Európában a legjobb országos átlaggal Nagy-Britannia (Írországgal) rendelkezik, 13.000 és 39 számokkal. *Második Magyarország, ahol az összlakosságból egy mozira 16.000,*

egy nézőhelyre 46 lakos esik. Francia-, Német- és Olaszország csak utánunk következik! De még jobb a statisztika, ha a fővárosok viszonyait tekintjük; itt ugyanis *New-York után minygyárt Budapest következik, utána Berlin, Róma, London és Párizs.*

No most még a következő adatokat adjuk, találmra kiválasztva az óriási adathalmazból: a budapesti moziknál alkalmazott zenészek száma 527, a vidéken 1005. Színpaddal rendelkezik Budapesten 30, a vidéken 131. Zenekari kísérettel játszik Budapesten 43 mozi, vidéken 125, csak zongorával Budapesten 8, vidéken 129. Sőt a statisztika szerint *Budapesten 2, a vidéken pedig 60 moziban egyáltalán nincs zenekisérel!*

Magyarország mozijaiban egy év alatt 99.410 darab film került bemutatásra, 137,624.000 méter hosszúságban! Egy mozira tehát 198 film és 276.699 méter esett. Most jön a statisztika szomorú része: *a Budapesten bemutatott filmeknek csak 1/1 százaléka készült Magyarországon.*

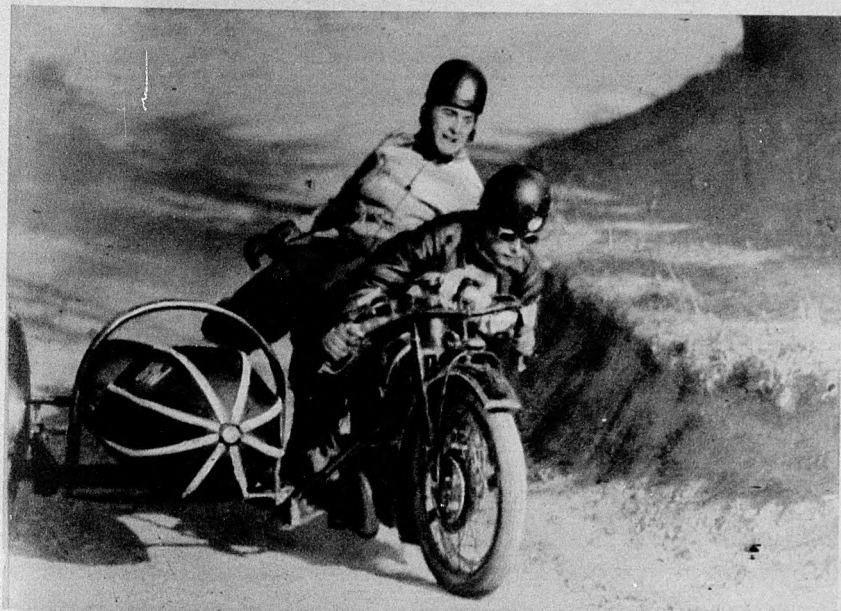
Ez a mozi statisztika a magyar mozikultúra hatalmas fejlettségéről tesz tanúságot. Ez a mozikultúra bizony megérdemelné, hogy a magyar filmgyártás is a mozik színvonalára emelkedjék.

Vajjon mikor következik ez be ?

Kohut gólt rüg a Ferencváros—Rapid Középeurópai Kupamérkőzésen (Pobuda felv.)

Gosztobányi István a svábhegyi motorkerékpár-verseny egyik éles fordulójában

Gróf Zichy Tivadar, a svábhegyi versenykocsi-bajnokság győztese

A Ferencváros csapata, a Középeurópai Kupabajnokság valószínű győztese (Pobuda felv.)

ma
ny
Bu
aki
na
Be
ass
Re
Li
a
Tá
me
a
Br
ves
De
tels
Köz
ban
is
Br
Az
jilm
csak
lehe
utas
mon
film
a „
kész
jelea
rát.
Meg
a j
A k
nert
bará

A p
sürgön
ható i

Ernst Tátray, a világhírű berlini magyar filmrendező a „Bánat asszonya” című új filmjéhez szírt keres Budapesten és felfedezi Dénes Verát, aki árvalány, de jó módban van és nagynénje, Tilda néni neveli. Vera Berlinbe jut és eljásza a „Bánat asszonya” főszerepét. Tátray egy Liane Renz nevű filmsztlárral élt együtt. Liane a második főszerepet járssa a filmben. Majd Liane otthagyja Tátrayt, aki örül ennek, mert szerelmes Verába. Ettől a filmtől jüggött a Phoebus-filmgyár sorsa, mert ha Brown, aki eljött a bemutatóra, nem veszi meg, akkor megbukik a gyár. De az amerikai filmkirálynak megtetszik a film és megmenti a gyárat. Közben szemel vel Verára, aki azonban nem enged a kísértésnek, mert ő is úgy érzi, hogy szereti Tátrayt. Brown Olaszországba küldi Tátrayt. Az ürügy az, hogy a „Néró” című filmet előkészítse, pedig valójában csak azért küldte el, hogy egyedül lehessen Verával. Vera azonban visszatartja a pénzembert, aki viszont nem mond le róla. Vera most már új filmre készül, Olaszországba mennék a „Néró” című film felvételeinek elkészítésére. A vonalon Tátray megfelledekzik magáról és megcsókolja Verát. Ez volt az első csók Vera életében. Megérkeznek Rómába. Itt befejezték a felvételeket. Szerelmük erősödött. A kis Évi, akit Vera pártfogott, Lehner, a vállalat egyik igazgatójának barátnője lett.

A portás mély hajlongások között sürgönyt nyújtott át Tátraynak. Látható idegességgel bontotta fel — föl-

vételek alkalmával nem szokták sürgönyöke! zavarni, — mire elolvasta, dühössé vált az ábrázata:

— Hát ez borzasztó! — és rosszkedvűen Vera elé tette a sürgönyt, — ez a mister Brown, ez az örült amerikai keresztülhúzza minden tervemet, ide-tolakodik közénk. Azt sürgönyözi az iroda, hogy látni akarja a külső fölvételeket, éjjel két órakor érkezik, várjam a pályaudvaron. Szerencsére a fölvételekkel már készen vagyok, ezeket nem fogja zavarni, hiába jött, akár nyomban vissza is fordulhat.

Bosszankodva az órájára nézett.

— Már indulhatok is! Látja, ilyen örökös rab a filmrendező. De maga megígéri, hogy megvár, gyorsan lerázom a nyakamról, sietek ide vissza — ezt az estémet nem engedem elrontani!

A perrónon bosszúsán járt fel és alá. Késése volt a vonatnak, csak egy félóra múlva fog befutni.

— A mozdonyvezető is ellenem dolgozik! — futott át Tátray agyán. — Ez is megrabol!

Befutott a vonat.

Amint kutató szemmel figyelte ezt a nyugtalan, tolakodó, türelmetlenkedő, lármázó, magával tehetetlen tömeget, egyszerre csak éles, mindent túlkiabáló hang ütötte meg a fülét: valahol a tömegtenger túlsó partjáról, egyik vagon ajtajából hangzott élesen és szüntelenül:

— Mister Tetráj! Mister Tetráj!

Csak most jutott eszébe, ez neki szól.

Keresztülfúrta magát a sokadalmon, az egyre fokozódó élességű hang írávában a vagon felé tartott; egyik ablakából Brown hajolt ki, mellette csinos, tipikusan amerikai fiatal leányarc, szemtelen és öntudatos. Brown leánya: Mary.

Már egész poggyászhegyet hordtak össze a vagon előtt, valóban egész szolgahad szorgoskodott s Tátray sápadt volt a türelmetlenségtől, a várakozó Vera jutott eszébe.

— Ünja úgy-e, mister Tátray? Hiába, csak legyen türelemmel, még a fele sincs együtt, talán mire újra elutazunk, végeznek vele.

— Ne hallgasson a papára, mister Tátray, mindig évődik velem, azt szeretné, ha egyetlen kalapskatulyával utaznánk.

Hadarva, csengő hangon úgy mondta ezeket, mintha Tátray régi pajtása volna.

Mire a pályaudvar uccai bejárójához kiértek, amerikai egyenruhájú sofőr jelentette:

— Az autó készen áll!

— Mary elhozta a kocsiját, látja, ilyen bolondok ezek az amerikai lányok, fogadjunk, az útiköltségéért két olasz kocsi vehetne magának.

A kormánykerékhez Mary ült, a sofőr éber, figyelő szemmel szorongott mellette.

— Látja, mister Tátray, ilyenek ezek az amerikai lányok! Állandó veszélyben élek mellette, pedig az édesapja vagyok. Mit fog ez művelni a férjével? Fogadj meg a tanácsomat, inkább sziu-indiánt vegyen feleségül, de amerikai nőt — azt soha!

Mary kacéran fordult hátra.

— Hiába beszéled le mister Tátrayt, ha eszembe jut, hogy akarjam, úgyis a férjem lenne, még az Úristen se tudná megmenteni...

— Jobbra tessék fordulni! — kiáltotta e pillanatban ijedten Tátray, — de már késő volt, az autó teljes sebességgel, iszonyú csőrömpöléssel beleszaladt az Imperial-hotel előtt a járda szélén levő ujságosbódéba. Az ügyeskezű sofőr mentette csak meg a kocsihöz ülőket a biztos haláltól. Elkapta a

kormánykereket, lefékezte a kocsi, csak az oldalával súrolta az ujságosbódét, úgy dőlt ez össze, mint a kártyavár s az autó diadalmasan ágaskodott romjai felett.

— Nincs semmi baj, mister Brown — fordult hátra a sofőr, — a miss csak elájult, még egy üvegszilánk se érte, a legnagyobb csoda, hogy így megmenekültünk!

Az embergyűrűt odasiető rendőrök vásztották ketté. Szitkozódások, fenyegetések hallatszottak, a földön szerte-széjjel ujságok, könyvek és képeslapok hevertek.

De Palmieri úr, a szálloda direktora azonnal fölismerte Brown-t. Intett a rendőröknek, ezek félretolták a kíváncsi tömeget, odarohant az autóhoz és alázatos hajlongások között kért bocsánatot, amiért az ujságpavillón ilyen rossz helyre volt építve.

Mary révetegen, egy pillanatra felnyitotta a szemét és kérőn nézett az apjára.

— Úgy-e, nincs semmi bajod, egyetlen, drága szívem? Mister Tátray, csak magát engedem hozzányúlni! Kapja az ölébe, vigyem fel a szobájába, hamar az orvost! — és hangja rettenetes ordításba fulladt.

Amint Tátray a még mindég eszméletlen, pehelykönnyű testet karjai közé kapta, hogy a mezzanira rohanjon fel ve'e, érezte, amint ennek a bolondos amerikai lánynak karja szorosan átfogja a nyakát és amikor a kijelölt — már tárva-nyitva álló szobában — ruhástól az ágyra fektette, kinyílottak a szemek, hevesebb lett a mell pihegése s a nyitott száj csak ennyit mondott:

— Itt maradni!

Megérkeztek az orvosok, előkerültek Mary komornái, levetkőztették, ágyba fektették — ezt is csak úgy tűrte, ha mister Tátray a másik szobában tartózkodik — az orvosok megvizsgálták és örömmel állapították meg, hogy az ijedségen kívül semmi baj nem érte.

Mister Brown áradozott a boldogságtól, de azért Tátraynak is reggelig kellett Mary ágya mellett virrasztani.

Reggel Tátray rohant baza! A portás jelentette, hogy a művész nő türelmetle-

nül, idegesen várta reggel négyig, valami szerencsétlenségtől félt, alig lehetett megnyugtatni. Meghagyta, a főrendező úr bármikor ér haza, azonnal hívja fel!

Szobájából fölcsengette Verát. Rögön jelentkezett, nem aludt.

— Mindenféle rossz gondolataim voltak, csakhogy előkerült! Mi történt? Hiszen megígérte, hogy azonnal visszajön.

Tátray izgatottan és bosszúsán mondta telefonba a történeteket, hangja őszinte volt és bocsánatkérő, nem hallgatott el semmit, haragját se palástolta, szíva Brownékat, mint a bokrot...

Feszült hangulatban ültek a reggelenél. Úgy tervezték, hogy ma korán reggel Tivoliba rándulnak ki és ehelyett Tátraynak itt kell várnia Brown-t. Hajnabán, amikor elbúcsúztak, ide adott találkát.

— Én nem is akarom látni, megyek a szobámba, megfrom a levelimet, ha aztán elment — én semmi körülmé-

nyek között nem akarok együtt lenni velük, — mégis csak elmehetünk, annyira örültem a mai napnak — mondta Vera.

— Csakhogy megnyugodott! — válaszolta Tátray, — jól láttam, az egész reggeli alatt fe-húzta az orrocskáját — féltékenyek vagyunk egy kicsit!

— Féltékeny?! Én?

És zavartan, ajkát felbiggyeszítve ment az ajtó felé, de visszafordult onnan és szeretettel nézett Tátrayra.

— Úgy-e sietni fog?

Tátray kiült a hallba.

Merengéséből Brown hangja riasztotta fel. Öblösen, jókedvűen köszöntötte:

— Üdvözlöm, mister Tátray, minden van már minden, az apja vére ez a lány, nincs már annak kutyabaja, csak azon toporzékol, hogy itt Rómában még ma déle-ött egy ugyanolyan kocsit vegyek neki, mint az övé, a régit ajándékozzam el valakinek, adjam el. Addig is megyek tisztelegni a mi kitudó Veránkhoz, hol lakik?

Féltékeny? Én? ...

És máris rohant fel a lépcsőn.

Tátray gyűléttel nézett utána.

Brown félénken kopogtatott Vera ajtaján.

— Jöjjön, jöjjön! — hallatszott belülről, — csakhogy már itt van, hogy sikerült őket lerázni?

Brown értelmetlenül, félve, nyitott be az ajtón. Az utolsó szavakat már a küszöbön halotta. Vera szinte meglökönt a kínos meglepetéstől...

— Hát nagyon nehezen sikerült, a lányomná egy új autóra került, hogy a Tátraynal mibe fog kerülni, azt meg egyelőre nem tudom, nem is bánom, mindent megér nekem, ha magával egyedül lehetek! Csak nem hiszi, hogy a felvételekre vagyok kíváncsi. Maga után jöttem. Magát akartam látni.

Vera őszönte megérezte, nagyszerű fegyver lesz a kezében ez az öreg amerikai fiú.

— Isten hozta, mister Brown, én is örülök, ha itt van! A felvételeket itt, Rómában úgyis bevégeztük, most néhány napos pihenőnk van, aztán me-

gyünk tovább. Nápoly és Capri vannak még hátra. Úgy-e, velünk jön?

— Boldogan — felelte Brown, — de mit fog szólni hozzá Tátray?

— Örülni fog a főnökének, udvarias lesz és előzékeny, mit is lehetne mást?

Megelégedettség tükröződött az amerikai arcán.

— Menjünk, mister Brown — mondta Vera, — még majd meggyanúsítanak, hogy szerelmesek találkozója volt ez a vizit — s lassan, élénk és barátságos beszélgetésben lefelé indultak a lépcsőn.

Üres volt a hall, amikor leértek.

— A Rolls Royce-ügynökséghez ment el a főrendező úr egy fiatal hölgygel, aki idejött érte — jelentette a portás.

Vera idegességét alig tudta eltitkolni.

— Legalább folytathatjuk a beszélgetésünket — ajánlotta Brown, de Vera rá se hallgatott...

— Régen elmentek?

— Bizony, kérem, már jóideje. Azt mondta a főrendező úr, a művész nő várja meg itt a hallban.

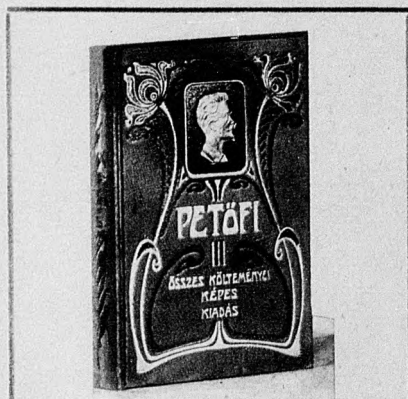
Letépedtek.

— Miért olyan izgatott? — kérdezte Brown.

— Megszoktam, hogy a társaságomban levő férfi föltétlenül az én parancsaimat teljesítse! Tátrayt megkértem, itt várjon meg, bosszantó, hogy elment.

— Én magának mindig szót fogok fogadni, Vera, ne legyen ideges, ne törődjék mással. Itt van Mary! — ugrott fel helyéről Brown. A nyakába csimpaszkodott pajkosan és hízeigél az a feltűnően elegáns, karcsú, szép fiatal lány, akit Vera nem minden irigység nélkül csodált meg már az első pillanatban.

— Szerencsénk van apukám, meg van az új autó, ikertestvére az én kocsimnak, azt hiszem okosabb is nála, az enyém sűrke volt, ennek gyönyörű kék színe van. Azt mondták, a legújabb típus, erősebb és gyorsabb, mint a régi. Magam vezettem idáig, mondhatom, olyan simán gurul, mintha fotójában ülne az ember. Milyen kedves ember ez a mister Tátray, odakísért, most ott hagytam, hogy intézze el a vásárt.

KETTŐSZÁZÖTVEZEZER PETŐFI

Szinte meszerű, hogy egy mű 250.000 példányban fogyjon el. Most megjelentek „Petőfi összes költeményei” gyönyörű, díszes vászonkötésben, 416 oldal terjedelemben és e kötet ára 1 pengő 90 fillérbe kerül. Az összeg bélyegben is beküldhető. A portó 40 fillér, utánvétellel 40 fillérrel drágább. Megrendelhető a Délibáb kiadóhivatalában, Budapest, VII, Dohány uca 12 és az összes könyvkereskedésekben ugyanezen az áron.

Gyere, nézd meg, milyen gyönyörű.

— Engedje meg a művész, bemutatam a lányomat! Ugy vásárolja az autót, mint más nő a kalapját, csak még gyorsabban nyúli el.

— Oh, miss Denise, nagyon örülök, a papa már annyi szépet mesélt magáról. Láttam az amerikai bemutatóját.

Mire Tátray megérkezett, Vera már régen megenyhült. Ismerte Tátrayt, tudta jól, az ilyen édeskés, bolondos, befűl majdnem üres nő nem érdekelheti.

Tekintete szeretettel simogatta.

A Nápolyba való útazás reggelén Tátray utasításai szerint a társaság a hotel halljában gyülekezett.

— Szükségem volna valakire, egy ügyes fiatalemberre, aki a lányom udvarát Nápolyba kísérné — szólt Brown Tátraynak, — kit ajánlana főrendező úr?

— Azt hiszem, Bredt lesz a legalkalmasabb!

Oh, miss Denise, nagyon örülök...

Hans már ott is állott előttük, várva a hatalmas elnök parancsait.

Brown végigmustrálta Hansot — tettsett neki. Emlékek ébredtek fel benne, kora ifjúsága surrant el előtte egy pillanatra, őt is így, véletlenül vitte magával egy átutazó amerikai nábob, ő is előszobákban kezdte a karrierjét.

— Nehéz feladatot vállal fiatalember, az én embereim csak angolul beszélnek, ezeket kell elhozni Napolyba és az egész poggyászukat, egyáltalában mindent magának kell elintézni az egész úton. Meri ezt vállalni?

— Megpróbálom, elnök úr, azt hiszem, meg lesz velem o'gedve, angolul már egészen jól beszélek, már egy éve járok minden este a tanfolyamra.

— Ezt már szeretem — örvendezett Brown. — Így indulnak el a selfmade manek! Micsoda maga a Phoebusnál?

— A segédoperatőr helyettesének az asszistense vagyok.

— Áhá! Szóval maga a mindenes? Nos, ha jól végzi a mostani megbízását, majd avanszáltatom egy kicsit!

Számlálatlanul egy csomó dollárbankjegyet nyomott a kezébe.

— Csak aztán becsületesen, édes öcsém, ez az alapja mindennek a világon!

Az egész társulat irigykedve nézte ezt a jelenetet.

*

Napolyban új kedvvel, nagyszerűen folyt a munka. Mindenki elégedett volt, jókedvű az egész társaság és megértő jó barátok Brown és Tátray, Vera és Mary.

Capri, a legutolsó állomás volt még hátra. Délután hat óra volt, amikor megérkeztek, Mister Brown! úgy követte Hans, mintha szerződteit árnyéka volna, az amerikai nem bocsátotta el többé maga mellől, valóságos személyi titkárt csinált belőle; minden dolgát ve'e intéztette el. Megérkezésük után azonnal szobájába rendelte, aprócsprő megbízásokat adott neki, majd hirtelen megkérdezte tőle:

— Tud maga ügyeskedni és hallgatni?

— Parancsára, elnök úr!

— Tudja, szeretek tisztában lenni tagjaink privát életével is. Maga nekem e perctől kezdve pontos jelentést fog tenni arról, hogy Tátray és Vera Denise hogyan élnek és mi csinálnak kora reggeltől késő estig és — itt egy kis szünetet tartott — estétől reggelig! Mister Bredt, ez diszkrét megbízás, ez minálunk a legnagyobb kitüntetés, jól végezze el és legyen titoktartó. Remélem, megértettük egymást, úgy-e bízhatom magában?

Szótlanul vállalta Hans ezt a legújabb hivatalát is, az elnök úrra! nem tanácsos ellenkezni.

Amikor a hotel már egészen elcsendesedett, Hans lopva fe'osont az emeletre és egyenesen Vera ajtaján kopogtatott.

Ijedt hang kérdezte belülről:

— Ki az?!

— Én vagyok, Hans Bredt — sutogta fojtott hangon, tessék csak beereszteni, nagyon fontos közölnivalóm van a művészövével.

— Ilyenkor?

De máris kihallatszott a villanykapcsoló kattogása s csakhamar kulcs fordult a zárban. Hans benn volt a szobában.

— Nem bírom tovább — kezdte Hans, — figye'meztetnem kell a művésznőt arra a gázságra, amit az a piszok amerikai akar. Fölbérelt engem, jelentsem, hogy mit csinálnak éjjelnappal a művészö és a főrendező úr. Tessék nekem megbocsátani, elvállaltam ezt az aljasságot, csak azért, nehogy kidobasson ez a gazember, de nyugodt lehet a művészö, amit látok, annak éppen az ellenkezőjét fogom jelenteni. Csak ezt akartam megmondani. Hans Bredt becsületes fiú, jól tudja, mivel tartozik annak, aki örök hátlára kötelezte.

Vera jóízűen felkacagott.

— Bátran jelentheti neki az igazat — mondta, — attól se lesz okosabb! Különbben köszönöm a ragaszkodását és ne szóljon a főrendező úrnak, nem akarom, hogy botrány legyen ebből a semmiségből. Jó éjszakát, Hans.

— A nyomorult! — sziszegte Vera.

— Mit gondolhat felőlem ez a kamasz?

Korán reggel az egész társaság, színészek és statiszták vándorserege Anna-Capri felé tartott a hosszú serpentinúton; az utolsó képek fölveteléhez igyekeztek. Rögtönzött öltözőket csináltak a segédrendezők s az egyik szikla tetején — mint hadgyakorlatokon. — Tátray távcsővel ellenőrizte a játékok és megafónon küldte körben mindenféle parancsait.

Az a kép következett, melyben Verának nem volt jelenése. Leült a közsiklára, szemé messzire elkalandozott.

Brown állott előtte, háta mögött Hans — lihegve és verejtékesen értke ide.

— Az én legújabb ciceronémnak köszönhetem — mutatott Hansra Brown, — hogy el tudtam jönni ide magához. Ő világosított fel, hogy ebben a képben magának nincsen dolga, ide siettem, ma még nem is láttam...

— Eszerint inkább kém, mint cicerone — gondolta Vera, — azok árulják őt előre a hadvezér — Tátray felé intett — jól eltitkolt terveit.

— A mai estét nekem ajándékozhatná, Vera — mondta csendesen Brown, — megérdemlem, türelmesen vártam eddig, hiszen egy-két nap múlva már utazunk hazafele.

— Hova gondol, mister Brown? Eszténként én mindig otthon vagyok, örülök, ha kipihenhetem magamat! Nem járok én sehova, különben a vacsoránál úgyis együtt leszünk...

— De nem kettesben... és én már nem bírom tovább!

A megafón hangja szólalt meg:

— Gyorsan felállni az utolsó képhez! Vera és Deitz közel a gép elé! Csinálják meg gyorsan a premiérlánokat!

És tovább folyt a munka.

Mire késő este hazaértek, halálosan fáradt volt mindenki. Még soha ilyen gyorsan nem ért véget a vacsora, a színészeket szobájukba csalta az álom.

Utolsó éjszakája volt ez a gyönyörű útnak!

Vera szobája erkélyéről szomorúan nézte az alatta elterülő panorámát.

Léptek zaja hallatszott a kavicsos

úton. A fák között messziről fehér ruhás férfi alakja tűnt fel, egyre közeledett hozzá. Vera megismerte — Tátray volt.

— Honnan jöhet ilyenkor? — tépelődött magában és keserű lett a szája. Hirtelen eszébe jutott, amerről Tátray jött, ott van az a különálló kis villa, melyben Brownék laknak.

— Maga még ébren van? — szólt fel Tátray az erkélyre, — ha megengedi, feljövök, még elbeszélgethetünk egy kicsit.

Vera tagadóan rázta a fejét.

— Várjon, köpenyt veszek magamra, inkább menjünk sétálni, gyönyörű az éjszaka.

Ahogy a hallba leért, Hansba ütközött. Kimért lépésekkel úgy rótt a futószőnyeget, mint katona az őrhelyét.

— Ha keres valaki, az Arco-Naturale felé sétálunk a főrendező úrral — szólt oda a bóbiskoló portásnak, és barátságosan búcsút intett Hansnak.

Alig tűntek el az ajtó forgójában, a portás már ismét vígan hortyogott.

Szomorúan nézte az alatta elterülő panorámát

— Ez ugyan nem hallott semmit — állapította meg Hans.

Aztán csend borult a hotel haljára, már Hansot is majdnem elnyomta az álmom, de újra léptek zaja hallatszott a lépcsőkön. Lehner és Evi osontak ki a hotel ajtaján; csak a mélyen alvó portást láthatták, Hansot egészen eltakarta a fotój magas támlája, ez a modern faköppönyeg.

És végül jött az elenőrző generális: mister Brown jelent meg a hallban. Rövid volt a jelentés:

— Együtt mentek el már jó egy órája Anna-Capriba, a Paradisóba, ki-hallgattam a beszélgetésüket.

— Milyen találó neve van ennek a hotelnek! — dörmögte Brown. — Előrel kedves barátom, mi is odamegyünk, szemtől szembe ott akarok találkozni velök.

Szegény Hans! Mit volt mit tennie, kényszeredetten indult el a hiábavaló éjszakai kirándulásra.

Ezalatt Vera és Tátray már messze jártak a holdsütötte úton. Üljük felett a magaslaton magányos, töredezett kőesipkerom fehérlett, előtte hatalmas oszloposarnok, mintha támogatná a régi, elhagyatott kastélyt — különben már régen ellenállás nélkül lesöpörte volna a szél a tenger fenekére.

Vera megbűvölten állt meg és hosszasan nézett Tátrayra.

— Oda fölme gyünk — mutatott a romok felé, — nagyon érdekel, mi van ott fenn, a kiállítás is gyönyörű lehet.

Közvetlen közletről a töredezett kastély korántsem volt olyan jelentéktelen romhalmas, amilyennek alulról látszott. Fehér vászonköpenyes, alacsony, öregedő, művészkínésű férfi köszöntötte őket, aki egy kis szobába vezette be őket, kis túrista menedékhelyre, mely azonban a megszokottnál nagyobb kényelemmel volt berendezve. Gyorsan megterített, egy palack „La-Crimae Christi”-t tett az asztalra s tálcán sokféle — köztük zöldhjú, vérpirosbélű, izletesnek ígérkező, előttük még ismeretlen — gyümölesöt.

Aztán egyedül hagyta őket.

Vera hátradőlt az alacsony kerevet párnáin.

— Ha elgondolom, hogy e falak közt valaha egyik római császár élt a kedvesével, itt, ahol most mi alattunk is mélyen zúg a tenger, igazat kell adnom magának... és mit gondol, ha mister Brown tudná e pillanathban, hogy ilyen messzire elköboroltunk — és huncutul nézett Tátrayra, — azt hiszem, még repülőgépen is utánunk jönne...

— Nem szeretem maga körül ezt az embert, Vera! Mikor savószínű szemével magát nézi, meg tudnám fojtani! Az az érzésem, hogy a vásárló méregetti az árút — ökölbe szorui a kezem, leginkább az arcába szeretnék sujtani!

— Mister Brownról sok függ, Ernst, egész jövőnk... és magának tudnia kell: engem nem kell félteni és éreznie kell azt is, hogy engent csak a film érdekel!

— Csak? — kérdezte Tátray s szorosán Vera mellé ült. — Csak a film?

— Igen, az köti le minden érzésemet és gondolatomat, mást és többet szeretnék belőle kihozni, mint a testi szépség hisztérikus kultuszát... Amerikába is ezért nem vágyom, úgy érzem, nálunk művésziebber lehetne produkálni. Nem akarok én centiméterekkel kimérrt, össze-visszaszabályozott, szinte kitenyészített exotikustollú filmmadár lenni, mind egyforma, mint a vattába gyümöles; vagy mozgó gépezetre szerelt, vékonylábú, kecses porcellánbábu — én ember akarok maradni... de azok között is — egyéniség!

— Én már nem gondolkodom, Vera, csak lássam és érezzem magát... ez nekem minden! Azóta, hogy megcsókoltam, minden idegszálam, minden esépp vérem csak magát követeli és ez a vágy pillanatról pillanatra elhatalmasodik rajtam, most már éget és fáj, mint a nyitott seb, melyre enyhülést kell találnom... Tegnap még megnyugtatótt a közlése, úgy köszöntöttem, mint az életem legnagyobb ajándékát — ma már kínoz és nyugtalanít... és holnap? Holnap már ott fogok tartani, nem lesz hatalmam vágyaim fölött...

Szeretett volna felugrani, de Tátray közelsége, a belőle kiáradó delejes for-

roság szinte odaszegelte a kerevethez, és mikor Tátray átölelte, már annyi ereje se volt, hogy magához szorítsa!... Behúnnya a szemét, érezte, hogy most a pillanatban minden korlát le fog hullani körülöttük... de léptek zaja hallatszott, Tátray hirtelen elengedte az öleléséből, felugrott melőle és mindketten a belépőre tekintettek.

Házigazdájuk, az öreg festő állott a küszöbön, kedvesen és mosolyogva közeledett feléjük:

— Bella signorina! Fogadja el kertem legszebb virágait — és hatalmas csokrot nyújtott Vera felé.

— Köszönjük a vendégszeretét. Már indulhatunk is — fordult Tátrayhoz.

(Folytatjuk)

ÚJ REGÉNYÜNK!

Következő számunkban a „Fény szerelmese” című regényünkkel párhuzamosan megkezdjük

FARAGÓ SÁNDOR

új regényének közlését is.

Ebben a regényben régi ismerősökkel fogunk találkozni olvasóink, akiknek a sorsát eddig is szeretettel figyelték.

Új regényünk címe ugyanis

SZÉPLABÚ ANNA REGÉNYE

II. RÉSZ

és elmondja benne az író a nefelejtsuccai kisleány sorsának további folyását.

A színes és érdekes regény bizonyára megnyeri olvasóink tetszését.

Ruha- és kabátszövetek
Bársonyujdonságok
Kabátbélések, műselymek,
szaténok, libertyk
Crepe de Chinek, georgettek
Kelengyevásznak, siffonok
Damasztlók, anginok
Törülközők, zsebkendők
Nansouc fehérneműbalisztok
Női kombiné-ujdonságok
Harisnyák, kesztyűk,
pulloverek
Csipke- és szalagkülön-
legességek
Pyjama- és pongyolaflanellók

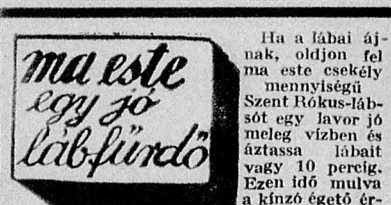
Csodásan szép
és pazar választékban!
Válogatott minőségben,
szerény árakért!

Klein Antal

divatnagygárúházában

Király ucca 53 sz.

(Akácia ucca sarok)

Ha a lábai ájnak, oldjon fel ma este csekély mennyiségű Szent Rókus-lábsót egy lavor jó meleg vízben és áztassa lábait vagy 10 percig. Ezen idő múlva a kínzó égető érzések, feltörések,

a láb zslbadtsága egy csapásra megszűnnek. Elmulasztja a fájdalmakat, melyeket a cipő szorítása okoz. Hosszabb áztatás megpuhítja a tyúkszemeket és bőrkeményedéseket annyira, hogy azok kés vagy borotva nélkül eltávolíthatók.

A Szent Rókus-lábsósfürdő csodálatosan megedzi az érzékeny lábakat és tökéletesen rendbehozza, úgyhogy gyalogolhat, sportolhat, amennyit akar, vagy állhat egy helyben a fáradtság vagy fájdalom legesekélyebb érzése nélkül. Egy nagy csomag Szent Rókus-lábsó ára 1 pengő 28 fillér. Kapható minden gyógyszerárban. Ha valahol nem kapná, forduljon a budapesti Szent Rókus-gyógyszertárhoz, VII. ker., Rákóczi út 70 szám

1	2	3		4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
14			15								16		
17					18					19			20
21		22	23		24		25		26			27	
28			29	30	31			32		33			
34				35		36		37			38		
39	40		41			42		43		44		45	
		46	47	48			49		50			51	
52			53	54			55		56				
57			58		59					60			
61		62	63			64		65				66	
67	68					69	70				71		
72		73			74		75	76	77	78			
79		80		81						82			
83													

Vízszintes sorok:

1. Középkori klasszikus olasz költő teljes neve
14. Családfő
15. Mult századbeli francia regényíró vezetéknéve
16. Szerb város
17. Madár teszi
18. Középkori olasz festő egyik neve
20. Névelő
21. Ige is, főnév is
22. Női név
24. Ez is ige, de főnév is
25. Háziállat neve népiesen
26. Tizenkettő belőle egy tucat
28. Sportegyesület nevének kezdőbetűi
29. Menü angolul
31. Az operaház mult századbeli híres basszistájának neve
32. Latin pénzegység
33. Ostoba — szinonimája
34. Minta, ábra — más nyelven
35. Helyhatározó rag
36. Modern találmány neve
38. Pereról híres amerikai város nevének első fele

39. Az első két betű felcserélésével idegen névelő
41. Zárfa
43. A keresztifa felirata
45. Ókori fegyver
46. Tizenegy más nyelven és fonetikusan
48. Súlyos — szinonimája
50. Étel
51. Szibériai folyó
52. Szöglet másképpen
53. Ezután következik az áldomás
55. Építési anyag
56. Régi magyar jogi méltóság névelővel
57. Három — más nyelven
58. Kérdőszócska
59. Az ember sok mindent előre meg...
60. Befejezés más nyelven
61. Fűszer neve névelővel
63. Névleges császárság a francia Indiában
65. Nyelvtani kifejezés
67. Ugratás — olaszul
69. „Ismeri” — szinonimája

6. Bécs, mult századbeli híres polgármesterének neve
7. Virág neve (többesszámban)
8. Olasz kikötőváros
9. A prágai fellegvár neve
10. „Izék” — angol költő teljes neve aki Arany és Petőfi hagyományait követő iskola vezetője volt
11. Neves magyar költő teljes neve a második keresztnevének kezdőbetűjével
15. A réten sok van
19. Neves magyar műfordító
23. Falu Somogy megyében
24. Südermann világhírű regényének címe
27. Menyasszony — szinonimája
30. Algir nyugati kerülete
37. Előadóművész — más nyelven és fonetikusan
40. Francia város
42. A hegedű része (névelővel)
44. Drágakő
45. Van ilyen tenger
47. Így tesz a vonat
49. „Diszem” szinonimája
54. Finom batiszt neve
60. Egy mássalhangzó hozzáadásával a végén gyíkossá tesz
62. Állat lakhelye
64. Való — szinonimája névelővel
65. 1500 római számjelzéssel
66. Határozószó
70. Egy német folyóirat címe
73. Magyar allegorikus neves prózaíró neve fonetikusan
76. Olaj más nyelven
77. Visszafelé olvasva van ilyen hárfa szaka
81. Űrmérték rövidítve
82. 1100 római számjelzéssel

Függőleges sorok:

1. Ókori perza király teljes neve
2. Nyíltan — latinul
3. A nap egyik időszak
4. Női név
5. Angolna németül

Előfizetési ár:
 ¼ évre 3 pengő 50 fillér, ½ évre 7 pengő.
 Ausztriában példányonként 60 Groschen

Felelős szerkesztő és kiadó: PAIZS GÉZA
 Kiadótulajdonos: TOLNAI NYOMDAI MŰ-
 INTÉZET ÉS KIADÓVÁLLALAT RT.

Nyomatot Tolnai Nyomdai Műintézet és Kiadó-
 vállalat Rt. mélynyomó-körforgógépein,
 Budapest, VII., Dohány uca 12 szám

Nina Vanna német filmszínésznő

es, mult század
i híres polgá-
esterének
re
ág neve (töl-
számban)
sz kikötővár
rágai fellegv
e
é. — angol
ves magyar
tő teljes neve
Arany és P
hagyomány
ető iskola v
ije volt
ó — spany
oleon udvar
őjének teljes
e a második
sztnének
lőbetűjével
eten sok van
es magyar mű
ító
Somogy me
ben
ermann vitág-
regényének
yasszony —
onimája
r nyugati ke
e
dóművész
ás nyelven é
ikusán
cia város
gedű része
lővel)
lakó
ilyen tenger k
esz a vonat
zem" színön
ja
n batiszt neve
mássalhangzó
adásával a
gyikos tesz
lakhelye
— szinon-
névelővel
római szám-
sel
rozósó
német folyó-
ime
ar allegoriku
fró neve
kusán
más nyelvet
afelé olvasva
yen hátra k
ték rövidítv
római szám-
el

7 pengő.
Groschen

IZS GÉZA
MDAI MŰ-
LAT RT

et és Kiadó-
ógépein,
2 szám

Délibáb

30
fillér

Megjelenik minden szombaton

Margaret Livingston amerikai filmsztár

30
fillér

Gracia

foto